

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 54 • 27.X. - 2.XI.88 • TORONTO • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • \$ 1.25

KONIEC PASZPORTÓW KONSULARNYCH

Rys. "Pomarańczowa alternatywa"
O pomysłach Majora na str. 6

W piątek 21 października w programie I polskiego radia wystąpił Józef Klasa, sekretarz generalny Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną "Polonia". Odpowiadał on na pytania dziennikarzy dotyczące stosunku władz polskich do Polonii. Klasa jednoznacznie stwierdził, że przez długie lata władze polskie zajmowały niewłaściwe stanowisko wobec Polonii, co wywołało szereg zupełnie niepotrzebnych napięć i spowodowało, że stosunki Polonia-kraj były niedobre. Jako ilustrację Klasa wymienił przymusowe odebranie obywatelstwa polskiego około 200 najwyższym dowódcom wojskowym, którzy po II wojnie światowej potępiłi reżym komunistyczny w Polsce, decydując się, na znak protestu, pozostać poza granicami kraju. Określił także jako niewłaściwą politykę nacisków na Polaków mieszkających stale za granicą, ale posiadających obywatelstwo polskie, aby podróżowali do kraju na paszportach konsularnych. Klasa zapowiedział szybkie zniesienie paszportów konsularnych. Sugerował, że całkowite wyeliminowanie tych paszportów może nastąpić już w przyszłym roku, co zależy od tempa zmiany ustawy paszportowej. Uznał za zdrową sytuację, w której będzie obowiązywał wyłącznie jeden rodzaj dokumentu paszportowego. Klasa podkreślił także, że władze PRL nie będą domagały się od osób o podwójnym obywatelstwie zrzeczenia się obywatelstwa polskiego jako warunku przyjazdu do kraju w przypadku posłużenia się paszportem niepolskim. Tona jakim paszporcie będzie podróżował obywatel polski mający także obywatelstwo innego kraju jest wyłącznie jego prywatną sprawą i nie będzie miało żadnego wpływu na przyznanie wizy polskiej - zaznaczył Klasa. Zapowiedział on także dalszą liberalizację polityki wizowej. Chodzi o to, aby każdy Polak chcący mieć kontakt z krajem mógł to bez przeszkód czynić. Klasa zaakcentował, że władzy zależy na tym, aby każdy Polak mieszkający stale poza granicami kraju mógł w każdej chwili przyjechać na czasowy pobyt do Polski, oraz jeśli zechce, w każdej chwili pozostać w Polsce na stałe. Klasa nie wykluczył jednak przypadków odmowy wydania wizy do Polski niektórym osobom. Zaznaczył jednak, że będą to przypadki zupełnie wyjątkowe i bardzo rzadkie. Generalnie jednakowy paszport dla wszystkich Polaków oraz swoboda wyboru paszportu w przypadku podwójnego obywatelstwa podczas podróży do Polski - zdaniem Klasy - przyczyniłyby się do stworzenia nieskrępowanych warunków do swobodnych kontaktów kraju z wychodźstwem i wychodźstwa z krajem. Klasa powiedział, że władze zrobią wszystko, aby nie było już więcej problemu przyjazdu do Polski Polaków i osób polskiego pochodzenia.

OD REDAKCJI. Paszport konsularny został wprowadzony po wojnie. Wielu Polaków

mieszkających stale za granicą uważa go za narzędzie kontroli Polonii przez komunistów. Emigracja polityczna zajmowała i zajmuje wobec paszportu konsularnego jednoznacznie negatywne stanowisko. Według danych Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych PRL w chwili obecnej ponad 230 tysięcy Polaków posługuje się paszportem konsularnym. W I kwartale br. do Polski z paszportem konsularnym przyjechało 30 tysięcy osób. Sprawdziliśmy w Departamencie Konsularnym MSZ, że rzeczywiście nowa ustawa paszportowa nie przewiduje paszportu konsularnego. Poinformowano nas także, że nawet jeśli ustawa ta wejdzie w życie w roku przyszłym nie będzie to tożsame z akcją odbierania paszportów konsularnych, lecz ich stopniowego wycofywania. Potwierdzono także podaną już przez nas w nr 51 informację, że od 1 stycznia przyszłego roku ma być zniesiony obowiązek wymiany dewiz, pobieranych podczas składania wizyt w Polsce.

WIERNOPODDAŃCZA WIZYTA RAKOWSKIEGO W ZSSR

Premier PRL Mieczysław F. Rakowski złożył w piątek 21 października tradycyjną wiernopoddańczą wizytę w Związku Sowieckim. Wprowadzony przez Stalina zwyczaj, że nowi premierzy z Europy Wschodniej na pierwszą podróż zagraniczną udają się do Moskwy został więc podtrzymany. Rano premier Rakowski odbył rozmowy z przewodniczącym Rady Ministrów ZSSR Nikołajem Ryżkowem. Po zakończeniu rozmów z Ryżkowem M.F. Rakowski spotkał się z członkiem Biura Politycznego, sekretarzem KC KPZS A. Jakowlewem. W godzinach popołudniowych M.F. Rakowski został przyjęty przez sekretarza generalnego KC KPZS, przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej ZSSR Michaiła Gorbaczowa.

Po wizycie premier Rakowski udzielił wywiadu dziennikarzom. W wywiadzie w sposób niezwykle uniżony i służalczy wyrażał się o Gorbaczowie. Wasalską postawę Rakowskiego najlepiej charakteryzuje odpowiedź na pytanie "Co uważa pan za problem nr 1 w stosunkach polsko-sowieckich?": "Cóż - odpowiedział - po prostu umacniać we wszystkich dziedzinach życia nasze związki, rozszerzać naszą obecność tutaj w dziedzinie handlowej, kulturalnej, politycznej, gospodarczej. To jest ten węzłowy problem, czy też główny cel dla całej naszej działalności".

SPECJALNIE DLA ECHA

KOŚCIÓŁ W POLSCE

Z Ojcem Profesorem
Józefem Marią Bocheńskim
rozmawia
Ewa Kwiatkowska

Ewa Kwiatkowska - Ojciec Profesorze, czy katolicyzm polski ma jakąś szczególną cechę, która go wyróżnia spośród innych?

Prof. Józef M. Bocheński - Oczywiście, tu trzeba sobie zadać pytanie, dlaczego jest on taki jaki jest. Pamiętajmy, że jednym z szczytowych okresów życia Kościoła jest XIII wiek, wtedy to powstały dwa zakony: dominikański i franciszkański. Oba przyszły do Polski równocześnie z tym, że franciszkanie mieli bez porównania większe powodzenie. Dominikanie zebrali śmietankę, elitę, ale franciszkanie pomiędzy ludem mnożyli się jak króliki.

E.K. - Franciszkanie to są ludzie ducha, uczuć.

Prof. J.M.B. - Tak, przez dwa wieki oni przeorali duszę polską. Kiedy przyszła reformacja, to była straszna katastrofa, na przykład w moim zakonie wszyscy mistrzowie przeszli na protestantyzm i efekt był taki, że polska inteligencja była w większości protestancka. Kardynał Hozjusz, biskup warmiński zobaczył co się dzieje i sprowadził do Polski jezuitów po to, żeby bić protestantów, oczywiście łagodnymi środkami. Jezuita są chytre chłopaki, przyrzekli się temu, co się w Polsce dzieje i oni, którzy są racjonalistami, w Polsce zaczęli dąć w surnę sentymentalną. Tak sentymentalnej religii jaka jest w Polsce nigdzie jezuita nie wyprodukowali. To jest typowo polskie. Jezuita od reformacji panują w Kościele polskim. W Polsce między wojnami, jeżeli była książka religijna to w dziewięciu wypadkach na 10 była pisana przez jezuitów.

E.K. - Ich działalność to piśmiennictwo, szkolnictwo, zresztą w tym samym czasie co ruch reformacyjny.

Prof. J.M.B. - Jednym słowem jezuita wycisnęli na duszy polskiej piętno, które nie jest ich, jest franciszkańskie, piętno religii sentymentalnej, uczuciowej.

E.K. - Czym to się charakteryzuje?
Prof. J.M.B. - Myśleć jak najmniej. Bezrozumna wiara.

E.K. - Może to jest inaczej, może ten sentymentalizm, uczuciowość to jest od-

Ciąg dalszy na str. 5

OKRĄGLY STÓŁ 28 PAŹDZIERNIKA?

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa ponownie odrzucił żądanie władz spotkania się z ministrem Czesławem Kiszczaikiem. Z wezwaniem takim wystąpił na konferencji prasowej we wtorek 25 października rzecznik rządu PRL Jerzy Urban. Powiedział on, że w czasie takiego spotkania, które miało się odbyć jutro wyjaśnione zostałyby wątpliwości na temat listy uczestników rozmów okrągłego stołu. Lech Wałęsa oświadczył korespondentom zachodnim, że przyjmuje propozycję Urbana rozpoczęcia tych obrad w piątek, ale nie widzi potrzeby spotkania się z Kiszczaikiem. **Przewodniczący Solidarności wskazał, że ewentualne drobne problemy mogą zostać rozwiązane na niższym szczeblu. Raz jeszcze podkreślił, że nie zgodzi się na mieszanie się władz w skład związku na rozmowy okrągłego stołu.** Władze domagają się m.in. jako warunku dopuszczenia do rozmów Kuronia i Michnika złożenia przez nich oświadczenia, że będą lojalni wobec konstytucji PRL. Urban powiedział, że rząd gotów jest do rozmów nawet jeśli nie rozpoczęłyby się one w piątek 28 października, tak jak obecnie zaproponowano. Wałęsa wyraził 25 października nadzieję, że rozmowy okrągłego stołu doprowadzą jednak do porozumienia i wprowadzenia pluralizmu.

Radio Warszawa podało, w środę, 26 października, że Biuro Polityczne KC PZPR udzieliło Czesławowi Kiszczaikowi pełnomocnictwa na rozmowy okrągłego stołu.

NARASTAJĄ REPRESJE

115 GÓRNIKÓW POZBAWIONO PRACY I MIESZKAŃ

Według informacji z kół opozycyjnych władze wyrzuciły z pracy 115 górników za uczestnictwo w ostatnich strajkach. Ponadto górnicy ci oraz ich rodziny otrzymali nakaz opuszczania w ciągu trzech miesięcy mieszkań pracowniczych.

STUDENCI UW I UJ BOJKOTUJĄ ZAJĘCIA IDEOLOGICZNE

Na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz Uniwersytecie Warszawskim studenci niektórych wydziałów podjęli bojkot zajęć z ekonomii politycznej, nauk politycznych oraz języka rosyjskiego. Żądają oni zniesienia obowiązku pobierania zajęć o charakterze propagandowym oraz ideologicznym. Ponadto studenci UJ rozpoczęli bojkot szkolenia wojskowego. Protest ten objął wszystkie uczelnie Krakowa.

ANDRIJ SACHAROW CZŁONKIEM PREZYDIUM SOWIECKIEJ AN

W dniach 18-20 października w Moskwie odbyły się doroczne obrady Zgromadzenia Ogólnego Akademii Nauk ZSSR. Mówiono o zadaniach akademii, nauki sowieckiej w świetle uchwał XIX Wszech-

związkowej Konferencji Partyjnej. W trakcie obrad zastanawiano się, jak najefektywniej wykorzystać potencjał naukowy dla potrzeb przebudowy, do jej sprawnego urzeczywistnienia, z myślą o gospodarczej i społecznej odnowie społeczeństwa.

Zgromadzenie Ogólne AN ZSSR dokonało dużych zmian w składzie organów kierowniczych tej instytucji. Wybrano pięciu nowych wiceprezesów, zatwierdzono ośmiu sekretarzy akademii, którzy będą stać na czele jej różnych wydziałów (zostali oni wybrani wcześniej na to stanowisko przez

ogólne zebranie wydziałów). Wreszcie poważnie odnowiono, w drodze wyborów uzupełniających. Prezydium AN ZSSR, liczące łącznie 47 członków. Do prezydium wybrano m.in. Gieorgija Golicyna (klimatolog), Leonida Ablałkina (ekonomista), Gieorgija Arbatowa (politolog), Andrieja Sacharowa (jeden z twórców bomby wodorowej, obecnie specjalista w dziedzinie kosmologii). Wybory były tajne i bezpośrednie. Po raz pierwszy w trakcie głosowania nie było "jednomyślności".

Poproszony o ocenę wyboru Andrieja Sacharowa, prezes AN

ZSSR oświadczył: "Oceniamy ten wybór bardzo dobrze. A Sacharow jest wybitnym uczonym specjalistą w wielu dziedzinach. Jesteśmy szczęśliwi, że znalazł się we władzach akademii".

Dziennikarze interesowała sprawa nowych zasad finansowania badań naukowych. Przedstawiciele władz AN ZSSR wskazali, że obecnie finansowane będą, na zasadzie konkursu, wyłącznie programy badawcze, a nie instytuty naukowe.

Walne Zgromadzenie podjęło też decyzję o zredukowaniu aparatu zarządzania Akademii z 1037 osób

do 700. Jednocześnie zamierza się udoskonalic jego strukturę oraz zmienić styl i metody pracy.

Zgromadzenie jednomyślnie postanowiło przywrócić pośmiertnie Mikołajowi Bucharinowi (1888-1938) członkostwo rzeczywiste Akademii Nauk ZSSR, anulując uchwałę Zgromadzenia Ogólnego z 21 maja 1937 roku, na mocy której Bucharina usunięto z Akademii. "Wykluczenie Bucharina z Akademii - to smutny fakt w historii naszej instytucji i naszym obowiązkiem było naprawienie tego" - powiedział prezes Akademii Nauk ZSSR Gurij Marcuk.

na w Moskwie przebiegnie pomyślnie i w jego rozmowach z ministrem Szewarnadze osiągnięte zostaną pozytywne rezultaty, to spotkanie na szczycie przywódców obu krajów stanie się możliwe w przyszłym roku, Li Xiannian dodał jednak, iż jest to tylko możliwość, gdyż o wydarzeniu takim nie decyduje czyjaś wola, lecz raczej wzajemne zrozumienie, zaufanie i rzeczywiste rozwiązanie problemu.

• Chińsko-sowieckie negocjacje graniczne. Do Moskwy przybyła chińska delegacja rządowa, która weźmie udział w trzeciej rundzie chińsko-sowieckich negocjacji granicznych. Delegacji chińskiej przewodniczy wiceminister Spraw Zagranicznych Tian Zengpei. Na lotnisku chińską delegację powitał wiceminister Spraw Zagranicznych ZSSR Igor Rogaczow.

• Na Węgrzech oczekuje się przejściowego wzrostu bezrobocia. Zgodnie z opracowanymi dwoma wariantami rozwoju węgierskiej gospodarki, w WRL oczekuje się przejściowego wzrostu bezrobocia - oznajmił wiceminister spraw wewnętrznych Zoltan Gal na naradzie w Budapeszcie, poświęconej problemom zatrudnienia. Wariant "a" zakłada, że liczba bezrobotnych wyniesie 50-100 tys., a wariant "b" - 30-50 tys. Ale nawet te ostatnie dane kilkakrotnie przekraczają obecny poziom bezrobocia szacowany na 10-15 tys. osób. Państwo nadal będzie zabiegało o tworzenie nowych stanowisk pracy oraz umożliwiał bezrobotnym zmianę kwalifikacji.

Zoltan Gal zdementował krążące w kraju pogłoski podkreślając, że rząd nie zamierza w br. zamrozić płac. Wiceminister spraw wewnętrznych poruszył również kwestię zatrudnienia rumuńskich imigrantów. We wrześniu br. znacznie wzrosła liczba osób przybyłych z Rumunii. Dotychczas władze węgierskie wydały około 10 tys. tymczasowych zezwoleń na pobyt w WRL i jeśli ta tendencja utrzyma się również w przyszłości, to liczba rumuńskich imigrantów za 4-5 miesięcy podwoi się. Ich

zatrudnienie w rejonach granicznych napotyka coraz większe trudności. Dlatego też biura pośrednictwa pracy muszą nawiązać współpracę z innymi województwami w celu zatrudnienia tam tych osób.

• Węgry. Zakaz manifestacji ulicznych w rocznicę października. Jak podała agencja MTI, przedstawiciele Związku Młodych Demokratów (FIDES) i niektórych innych grup zwrócili się do budapeszteńskiego Urzędu Spraw Wewnętrznych, iż chcieliby przeprowadzić 23 października br. w stolicy Węgier manifestację w rocznicę wydarzeń październikowych 1956 r.

W związku z tym poinformowano, że budapeszteński Urząd Spraw Wewnętrznych nie zezwala na organizowanie żadnych publicznych zgromadzeń i manifestacji ulicznych. Odpowiednio do tego milicja podejmie niezbędne kroki w celu udaremnienia wszelkich prób naruszenia ładu konstytucyjnego WRL.

• Perspektywy rozwiązania konfliktu w Kambodży. Sekretarz generalny ONZ Javier Perez de Cuellar spotkał się w Nowym Jorku z przywódcą opozycji kampańskiej, księciem Norodomem Sihanoukiem, przebywającym z wizytą w USA. Omawiano sytuację w Kambodży i perspektywy rozwiązania konfliktu w tym państwie. Jednym z tematów była rola, jaką mogłaby odegrać ONZ w rozmowach pokojowych w Kambodży. Norodom Sihanouk spotkał się z przedstawicielami Chin, Francji, USA, W. Brytanii i ZSSR w Radzie Bezpieczeństwa ONZ.

• Pokojowa oferta Argentyny. Po raz pierwszy rząd Argentyny zaproponował Londynowi podjęcie rozmów na temat Falklandów-Malwinów, bez uwarunkowania ich włączeniem do rozmów kwestii suwerenności kontrowersyjnego archipelagu.

Brytyjskie MSZ potwierdziło dotychczasowe niezmiennie stanowisko Londynu w spornej kwestii. Wielka Brytania opowiada się za normalizacją stosunków z Argen-

tiną, jednak problem suwerenności Falklandów-Malwinów nie podlega dyskusji, stwierdzono w komunikacie brytyjskiego MSZ.

• Nobel z dziedziny fizyki i chemii. Amerykanin Leon Lederman i Melvin Schwartz oraz Szwajcar Jack Steinberger uhonorowani zostali Nagrodą Nobla za rok 1988 za dokonania w dziedzinie fizyki cząstek elementarnych, głównie zaś za "metodę wiązki neutronowej oraz demonstrację podwójnej struktury leptonów przez odkrycie neutrina mionowego".

Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii za rok 1988 przyznano trzem uczonym zachodniemieckim: Johannowi Deisenhoferowi, Robertowi Huberowi i Hartmutowi Michelowi. Nagrodę przyznano za "określenie trójwymiarowej struktury ośrodka reakcji fotosyntezy".

• Pierwsza ofiara AIDS w ZSSR. Prasa leningradzka poinformowała, że 5 września na oddziale reanimacji Leningradzkiego Instytutu Doskonalenia Lekarzy zmarła 29-letnia Olga Gajewska, u której stwierdzono wirusa AIDS. Jest ona pierwszą ofiarą tej choroby w ZSSR. Gajewska już od 10 lat uprawiała prostytucję, przy czym jej klientami byli głównie cudzoziemcy; w pierwszym okresie, a więc właśnie w czasie, kiedy prawdopodobnie zaraziła się, byli to przeważnie Afrykanie, a w ostatnich latach głównie turyści fińscy.

• Problem niedożywienia w Afryce. 6 milionów Kenijczyków, tj. około jednej trzeciej ludności Kenii, znajduje się na granicy niedożywienia, co pociąga za sobą poważne konsekwencje w sferze zdrowotnej. Blisko 1/4 ludności afrykańskiej (ponad 100 mln ludzi) znajduje się w bardzo niepewnej sytuacji żywieniowej, z czego ponad połowa przypada na takie kraje jak Etiopia, Nigeria, Zair, Tanzania, Kenia, Uganda i Mozambik.

• Algirdas Brazauskas I sekretarzem KC KP Litwy. Plenum Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Litwy wybrało na I sek-

retarza KC Algirdasa Brazauskasa. Jego poprzednik Ringaudas Songajla, zajmujący to stanowisko od 1987 roku przeszedł na emeryturę. 56-letni Brazauskas jest z wykształcenia inżynierem. Jest również kandydatem nauk ekonomicznych. Litwini nazywają go "strategiem nowego".

Przedstawiając Brazauskasa, agencja TASS po raz pierwszy w wypadku polityka tak wysokiego szczebla oficjalnie poinformowała o wielu faktach z jego życia prywatnego.

• Wadim Bakatin ministrem Spraw Wewnętrznych Związku Sowieckiego. Prezydium Rady Najwyższej ZSSR powołało Wadima Bakatina na stanowisko ministra spraw wewnętrznych. Zastąpi on Aleksandra Własowa, wybranego na początku tego miesiąca na zastępcę członka Biura Politycznego KC KPZS i premiera Federacji Rosyjskiej. W. Bakatin jest członkiem KC KPZS od marca 1986 r.

• Proces uczestników zamieszek w Sumgaicie. W Sądzie Najwyższym ZSSR zakończono odczytywanie aktu oskarżenia w sprawie trzech uczestników masowych zamieszek w Sumgaicie w lutym br., podczas których zginęły 32 osoby, a około 400 odniosło rany.

Achmed Achmedow, Azad Ismailow i Jawar Dżafarow są oskarżeni o organizowanie masowych zamieszek, pogromów, zabójstw i podpalen oraz udział w nich podczas jednego z trzech dni zamieszek, w którym zginęło 7 osób. Achmedow i Dżafarow przyznali się częściowo do winy. Ismailow całkowicie odrzucił oskarżenie. Po odczytaniu aktu oskarżenia składanie zeznań rozpoczęli poszkodowani.

• Liczba ludności w ChRL. Liczba ludności ChRL w dniu 1 lipca 1988 roku wynosiła 1 miliard 72 miliony 330 tysięcy (bez Tajwanu).

ECHO-TYGODNIK POLSKI - wydają: Grażyna i Zbigniew FARMUS

Adres pocztowy: 51A Thistle Down Blvd., REXDALE, Ont. M9V 4A6, TEL. 743 - 5706

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus; Dyrektor działu reklamy: inż. Zdzisław Wójcik 891-1342; Redaktorzy działów: Świat, Kanada, Polska - Zbigniew Farmus; Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska, Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Slesiński; Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończy; Pokochać kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski; Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska, Apteka Natury: dr Zofia Górnicka; Współpracują: prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga, Wacław Liebert, dr Tadeusz Pruss, Wojciech Wojnarowicz, Bogusław Rzepecki, Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, Adam Tomaszewski, S.Cech, Iwona Majewska, Adela Dymka, Magda, Marek i Koty Czyżyckich.

ADVERTISING RATES: DISPLAY ADS \$7.00 per col.inch. FULL PAGE \$850, HALF PAGE \$350.00

Classified Ads: \$5 (up to 25 words), Job Ads FREE, Special: minimum 3 months' advertising (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$130.00, 2 x 3 inches: \$260.00, photo extra \$5.00.

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA: PÓLROCZNA \$25.00, ROCZNA \$50.00, dla nowo przybyłych wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna.

POMOC DLA BRACI LITWINÓW Z KANADY

We wszystkich gazetach można było przeczytać o masowych demonstracjach na Litwie. W mszach i demonstracjach w Wilnie wzięło udział ponad 200 tys. ludzi. W dniach 21 - 23 października trwało posiedzenie delegatów do parlamentu Litwy. Wśród radykalnych żądań wysuwanych przez uczestników znalazł się postulat usunięcia I sekretarza Litewskiej Partii Komunistycznej Songaila, generała Lisaukasa, ministra spraw wewnętrznych, oraz Mikołaja Mitkina, rzecznika rządu na Kremlu. Wśród obserwatorów posiedzenia znaleźli się członkowie Ligi Wolności oraz przedstawiciele Kościoła katolickiego. Podczas posiedzenia działały niezależne centra informacyjne. W Toronto powstała grupa popierająca niepodległościowe i demokratyczne żądania Litwinów. Można się z nią kontaktować: Al Juzukonis, Canadian Lithuanian Committee, Tel. Office (416) 363-2461 lub wiecz. (416) 238-1020 oraz Joanna Kuras - (416) 763-3362 lub 251-0473.

OOOOO: KANADA

Uprasza się, by gęś nie stroniła od spraw związkowych. Jestem działaczem niezależnych związków z Polski. A tu nic o związkach nie wiem. Polacy tu się zapisują w wielkich zakładach, ale nic nie wiedzą.

Gęś nie stroni. Gęś ptak stadny. Pierwszy strajk o lepsze płace miał miejsce na terytorium dzisiejszej Kanady w 1794 roku, gdy to w miejscowości Rainy River konwojenci skupywanych od Indian skór odmówili pracy za lichą zapłatę. Wiele słońc upłynęło i dziś mamy w Kanadzie powyżej 4 milionów związkowców. 40% pracowników w sektorach pozarolniczych działa w związkach. Około 40% związkowców zatrudnio-

nych w Kanadzie należy do międzynarodowych centrali związkowych, głównie do związków amerykańskich, które mają w naszym kraju swoje izby związkowe.

Jedno z największych międzynarodowych ugrupowań związkowych United Auto Workers w 1985 roku usamodzielniało się w Kanadzie, tworząc pod przywództwem Roberta (Boba) White'a związek kanadyjski. Ale największym tutaj stowarzyszeniem robotniczym jest Canadian Union of Public Employees, który liczy ponad 300 tys. członków. CUPE powstał w 1924 roku. Ponadto 16 organizacji związkowych liczy ponad 50 tysięcy osób. Największe z nich to National Union of Provincial Government Employees, Public Service Alliance of Canada, United Steelworkers of Canada, United Food and Commercial Workers.

Ciekaw jestem bardzo jak magazyn kupują najchętniej Kanadyjczycy? Jak to się oblicza?

Podstawą obliczeń jest nakład. Nakład to liczba wydrukowanych gazet. W Kanadzie nie jest tajemnicą, ile kto czego drukuje. Wydawcy podają wielkość nakładu pod przysięgą do specjalnych publikacji.

Na ogół nie opłaca się drukować zbyt wiele gazet, zwłaszcza tych droższych, choć wszystkie publikacje muszą zakładać margines 30% zwrotów. Sprzedaż oblicza się w skali całego regionu. I oczywiście przeciętna stopa zysku sprawia, że publikacje rozprowadzane są w miejsca, gdzie idą w nie najlepszym tempie. Może być dlatego dla wszystkich zaskoczeniem, że największą poczytnością wśród Kanadyjczyków cieszy się TV Guide, a nie znikające z półek magazyny typu Enquirer. TV Guide sprzedawał wg ostatniego raportu ponad 837 tys. egz. tygodniowo, około 3 milionów miesięcznie. Readers Digest sprzedaje miesięcznie 1.335.988 kopii, Chatelaine 1.104.961. Te dane statystyczne nie świadczą najgorzej o gustach kanadyjskich - bo przecież mogłoby być gorzej. Pomijając informacyjny TV Guide, Readers Digest nie jest zbiorem błahostek i plotek, ma wyraźną linię polityczną i zawiera sporo czytań kategorii B, Chatelaine jest magazynem kobiecym adresowanym do kobiet zawodowo pracujących, zawiera często ciekawe teksty psychologiczne, socjologiczne i wbrew swemu kobiecemu charakterowi nie ogranicza się do kuchni, sypialni i mody. Chatelaine promuje też postacie ciekawych i twórczych kobiet, a także ustosunkowuje się do spraw politycznych Kanady.

Vote

CITY '88

NOVEMBER 14

Zaświadczenia i deklaracje wyborcze

Jeżeli jesteś uprawniony do głosowania w mieście Toronto, a nazwisko Two zostało pominięte na liście wyborców, możesz:

uzyskać ZAŚWIADCZENIE uprawniające Cię do głosowania w Biurze City Clerk, Main Floor, City Hall od poniedziałku do piątku w godz. 8.30 rano - 4.30 po poł. albo w sobotę 5 listopada w godz. 9.00 rano - 3.00 po poł. lub

złożyć DEKLARACJĘ na odpowiednim formularzu u Deputy Returning Officer w swym punkcie wyborczym w dniu głosowania (konieczne jest posiadanie dokumentu stwierdzającego tożsamość).

Wszyscy, którzy otrzymali obywatelstwo w lub po dniu 18 października 1988 r. i spełniają warunki przystąpienia do głosowania, mogą uzyskać ZAŚWIADCZENIE lub złożyć DEKLARACJĘ w swoich punktach wyborczych w dniu głosowania (konieczne posiadanie dowodu obywatelstwa).

Kto może głosować

Uprawnieni do głosowania w mieście Toronto są:

- obywatele kanadyjscy, którzy ukończyli 18 lat przed lub w dniu 14 listopada 1988 r. i byli:
- zamieszkali w Toronto w okresie 6 września - 17 października 1988 lub
- są lokatorami albo posiadają nieruchomość w Toronto.

18 października 1988 Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer

TORONTO

Freedom and equality have a home in Canada

Minister Barbara McDougall:

„Rząd kanadyjski pragnie prowadzić uczciwą i sprawiedliwą politykę imigracyjną, względem każdego, kto postanowił przyjechać do tego kraju”.

„Kanadyjska Ustawa Imigracyjna nawiązuje do tradycji sprawiedliwości społecznej i troski o człowieka, z uwzględnieniem potrzeb ekonomicznych i społecznych naszego kraju”.

„Kanada może być spełnieniem marzeń dla każdego”.

For information or assistance, please contact your nearest Canada Immigration Centre.

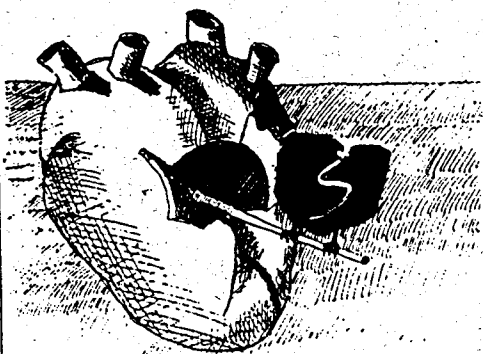
Employment and Immigration Canada
Barbara McDougall, Minister

Emploi et Immigration Canada
Barbara McDougall, ministre

Canada

This is our home - O'Canada

POLSKA

• KRONIKA •

• 21 bm. w Lublinie odbyło się spotkanie rektorów uniwersytetów poświęcone omówieniu ich miejsca i roli w świecie współczesnym, a także najważniejszym obecnie problemom szkół wyższych w kraju. Uczestniczący w naradzie minister Edukacji Narodowej, prof. Jacek Fisiak powiedział m.in.: Zdecydowanie popieram dążenie do zreformowania społecznej roli uniwersytetów. Poinformowałem rektorów - powiedział dalej min. Fisiak - o zamiarach resortu. Mój poprzednik przekazał rektorom 14 uprawnień ustawowo zastrzeżonych dla ministra. Ja chcę przekazać kolejne m.in. prawo do tworzenia, łączenia i likwidowania jednostek organizacyjnych takich jak np. wydziały. Chcemy stopniowo wprowadzać reformy programowe. • W KRAKOWIE, w wieku 80 lat zmarł jeden z najwybitniejszych reprezentantów polskiego świata lekarskiego prof. Julian Aleksandrowicz, wiceprzewodniczący Światowej Akademii Nauk Humanistycznych, przewodniczący Komitetu Ochrony Zdrowia Społecznego w krakowskim Oddziale PAN. Prof. J. Aleksandrowicz był członkiem rzeczywistym wielu krajowych i zagranicznych lekarskich organizacji, towarzystw naukowych, uniwersytetów oraz akademii. Posiadał liczne odznaczenia krajowe i zagraniczne. Uhonorowany został m.in. Orderem Virtuti Militari za działalność lekarską i żołnierską, którą prowadził w szeregach Armii Krajowej w okresie okupacji. • NA WNIOSEK przewodniczącego rady Fundacji Kultury Polskiej prof. Stanisława Wisłockiego minister kultury i sztuki prof. Aleksander Krawczuk powołał społeczny zespół, który zajmie się dalszymi losami prochów ostatniego króla Polski - Stanisława Augusta Poniatowskiego. Zespół wyjedzie wkrótce do Wołczyna, zbada stan zachowania ostatniego grobu króla i związany z nim zakres niezbędnych prac konserwatorskich. Uwzględniając opinie społeczeństwa przedstawi ministrowi kultury i sztuki, wnioski co do ostatecznego miejsca spoczynku Stanisława Augusta. W skład zespołu, któremu przewodniczy prof. Aleksander Gieysztor, wchodzi m.in. przedstawiciele instytucji, z których miejscami związane są wysuwane najczęściej sugestie przeniesienia królewskich prochów: dr Zbigniew Pianowski z Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu oraz dyrektor Łazienek Królewskich w Warszawie doc. Marek Kwiatkowski. • MINISTERSTWO Przemysłu odpowiadając na liczne postulaty, podjęło decyzję, iż począwszy od 20 października br. zniesiony zostaje obowiązek obecności pojazdu na stacji benzynowej w czasie dokonywania zakupów reglamentowanej benzyny. Oznacza to więc - powiedział dyrektor Departamentu Gospodarki Energetycznej i Paliwowej w resorcie Zbigniew Bicki - że obecnie wystarczy dysponować tylko kartkami na benzynę, a jej zakup można będzie dokonać zarówno do kanistrów, jak i do baku samochodu innego niż wyszczególniony w upoważnieniu. • W WIEKU 72 lat zmarł w Warszawie 18 bm. jeden z najwybitniejszych artystów polskiej sceny Jan Świdorski. Debiutował w 1938 r. w Teatrze Polskim w Poznaniu. Po wojnie związał się z Teatrem Domu Wojska Pol-

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG
STEFAN DIETRICH

O SZANSACH POROZUMIENIA W POLSCE

KWADRATURA KOŁA PRZY OKRĄGŁYM STOLE

Warszawa. W szeregach PZPR panuje niezadowolenie z powodu obecnej polityki przywództwa partii. Funkcjonariusze partyjni średniego szczebla, którzy są często uznawani za główną przeszkodę w przeprowadzeniu gospodarczych i politycznych reform, masowo skarżą się, że pomijając ich opinie, przywództwo PZPR poddaje się naciskom "antysocjalistycznych sił". Taki był ton spotkania między szefem partii Jaruzelskim a przedstawicielami organizacji partyjnych dwustu największych zakładów pracy. "Trybuna Ludu" przytacza wypowiedź jednego z łódzkich działaczy partyjnych, który bronił koncepcji ofensywnej polityki partii na wszystkich frontach. "Kto atakuje, zwycięża" powiedział przedstawiciel firmy "Fonica". Zwrócił się on szczególnie ostro przeciw szeroko rozpowszechnionemu pogładowi, że "Partia nie powinna wszędzie wtykać swego nosa". Te żądania uchichną, jeśli podstawowe organizacje partyjne z większą energią niż dotychczas włączą się w realizację przynoszących korzyść projektów i przedsięwzięć modernizacyjnych.

Wielu mówców skarżyło się na zły przepływ informacji między przywództwem partii a jej bazą. Musi zostać jasno powiedziane, jaką rolę partia powinna odgrywać w zmienionym systemie władzy i gdzie przebiegać będzie granica między "politycznym a związkowym pluralizmem". Problem dwóch związków zawodowych w jednym zakładzie pracy nie powinien w ogóle wchodzić w rachubę, powiedział przedstawiciel fabryki autobusów "Jelcz". Inny mówca skarżył się, że wielu członków partii ma wrażenie, że nikt nie liczy się z ich poglądami, są zostawieni sami sobie, a ich głos jest głosem "wołającego na pustyni". Większe zgorzknienie powoduje jeszcze fakt, że ich żądania dopiero wtedy są spełniane, gdy je stawiają strajkujący robotnicy.

Jaruzelski odpowiedział, że przez wiele długich lat partia bardzo dobrze się czuła posiadając monopol władzy. "To nas wiele

kosztowało". Jest to wielki krok naprzód, że partia dzisiaj definiuje swoją rolę nie jako "wiodącą", ale jako "służącą". Ona nie służy klasie robotniczej przez to, że się jej pochlebia. Czasem jest "potrzebne powiedzieć gorzką prawdę". Jaruzelski jasno wypowiedział się przeciw praktyce mieszania się partyjnych działaczy w pracę zawodowych gremiów podejmujących odpowiedzialne decyzje. W warunkach reformy partia musi stać się potrzebną w inny sposób. Musi się ona zwracać ku strategicznym i długoplanowym zadaniom i być siłą napędową reform.

Na ostatnim Plenum KC dyskusja o słabościach polityki partii odbyła się za zamkniętymi drzwiami. Nieoficjalnie jednak wiadomo, że członkowie KC gwałtownie krytykowali inicjatywę zwołania rozmów przy "okrągłym stole", podczas których, w połowie października, powinien być rokowany nowy "układ społeczny", z udziałem przywódców nielegalnego związku zawodowego "Solidarność". Według niepotwierdzonych informacji w rokowaniach tych powinno wziąć udział po dwunastu przedstawicieli rządu i "Solidarności" oraz tuzin przedstawicieli oficjalnych związków zawodowych OPZZ i pewna liczba "niezależnych" intelektualistów. Po wprowadzającym posiedzeniu z gremium tego ma powstać sześć grup roboczych. Grupy te powinny się zająć następującymi tematami: pluralizm związkowy, reforma gospodarcza, reforma polityczna, wolność stowarzyszeń, rolnictwo i górnictwo. W ciągu trzech tygodni - i jak się tu mówi, po dojściu do zgody - muszą grupy robocze przedstawić konkretne wyniki swoich negocjacji. Drugie spotkanie przy okrągłym stole rozstrzygnie, czy przedłożone przez grupy uzgodnienia mogą zostać powiązane w jeden pakiet wiążącego wszystkie strony porozumienia. Wydaje się pewne, że porozumienie takie może dojść tylko wtedy do skutku, kiedy wszystkie sześć grup dojrzeje w swoich tematach do końcowego kompromisu.

Jeśli przedstawiciele "Solidarności" nie odstąpią od swojego żądania reaktywowania ich związku, wtedy w kwestii związkowego pluralizmu musi zostać znaleziona formuła możliwa do zaakceptowania przez obydwie strony. "Solidarność" jest gotowa czasowo ugiąć się pod obowiązującą ustawą o związkach zawodowych, która jednocześnie dopuszcza jak i uniemożliwia zorganizowanie strajku, natomiast zabrania takiej terytorialnej organizacji struktur związkowych, jaką swego czasu miała "Solidarność". Uchwalona w 1982 ustawa o związkach zawodowych dopuszcza tylko porozumienia wewnątrz branżowe. Samo reaktywowanie "Solidarności" byłoby w tych warunkach dla partii żabą, której nie jest jeszcze gotowa przełknąć.

Strona rządowa, w grupie roboczej zajmującej się sprawą reformy politycznej, chce przede wszystkim rozmawiać o ordynacji wyborczej i zmianach konstytucyjnych. Od szeregu lat kuje się już plany o stworzeniu urzędu prezydenta i drugiej izby Sejmu. Opozycję interesują jednak całkiem inne problemy. Chce ona wnieść pod obrady sprawę wolności prasy, czego ostatnio również mocno domagają się katolicy biskupi. W tych kręgach rozumie się pod tym ustawowo uregulowany dostęp do radia i telewizji, jak również prawo wydawania własnych gazet. Z "Głosności" w reżymowej prasie "Solidarność" wydaje się nie być zadowolona. Drugie zagadnienie jakie "Solidarność" chce umieścić w porządku obrad tej komisji to problem niezawisłości sądów. Szef państwa i partii Jaruzelski postarał się już o instytucję Sądu Konstytucyjnego i Administracyjnego i dodatkowo jednego "Ombudsmana" do spraw praw obywatelskich, jednak w prawie państwowym brakuje jeszcze paragrafu o nieusuwalności sędziego. Do dzisiaj jest tak, że kluczowe pozycje w wymiarze sprawiedliwości obsadzone są przez rządzącą komunistyczną partię. Poza tym, w różnych "drażliwych" przypadkach wywiera partia wpływ na proces postępowania sądowego. Tej praktyce chce "Solidarność" położyć kres przez ustawową nieusuwalność sędziów.

Przypuszczalnie najszybciej do zbliżenia stron może dojść w czwartej grupie roboczej, gdzie dyskutować się będzie o wolności stowarzyszeń. Po uzgodnieniach z Kościołem, który się tymi zagadnieniami szczególnie interesuje, zostały już przedstawione Sejmowi nowe propozycje ustaw, które w dużej mierze zaspokajają oczekiwania w tej dziedzinie. Także w kwestii reformy gospodarczej żądania i propozycje obu stron nie leżą daleko od siebie. Jednakże reformatorski zapal rządu wyjąławia się jak dotychczas w zbyt wielu słowach.

Przy "okrągłym stole" powinna zostać stworzona nowa podstawa do porozumienia o najważniejszych sprawach Polski. Wszystkie strony zapewniają o swojej "dobrej woli" i chęci wyprowadzenia kraju z kryzysu. Rząd i "Solidarność" są zapewne do niektórych kompromisów gotowe, nie jednak w kwestii dla obu stron najbardziej prestiżowej: reaktywowania "Solidarności". Właśnie premier Rakowski, który Wałęsę osobiście nie może znieść, usiłuje wyprowadzić stronę rządową z tej trudnej politycznej sytuacji. Ostatnie kroki podjęte w polityce

Dokończenie na str. 12

SPRAWOZDANIE WHITEHEADA

Zastępca sekretarza stanu USA John Whitehead przedstawił radzie NATO w Brukseli swe spostrzeżenia z zakończonej właśnie podróży do sześciu krajów socjalistycznych, w tym Polski. Podczas konferencji prasowej amerykański polityk nie ukrywał, że jest pod wrażeniem przemian w kierunku "demokratyzacji, decentralizacji i wolnego rynku", zachodzących w Europie Wschodniej. "Szczególnie szybkie" przemiany dostrzegł na Węgrzech i w Polsce. Mówiąc o wizycie w Polsce zwrócił uwagę, że rząd i opozycja uzgodniły wspólne rozmowy na temat szeroko i głęboko reform, niezbędnych do osiągnięcia poprawy sytuacji gospodarczej oraz odnowy narodowej. Występuje wielka podejrzliwość u wszystkich stron planowanego dialogu, lecz wyczułem, że jest wystarczająca do rozpoczęcia rozmów doza dobrej woli - powiedział J. Whitehead. Droga będzie długa i nie będzie gładka - kontynuował amerykański polityk. - Wydarzenia w Polsce po moim wyjeździe pokazały to po raz kolejny.

Whitehead zaznaczył, że Stany Zjednoczone pragną poprzeć reformy, a poparcie to wzrośnie, gdy reformy zaowocują.

PO POWROCIE Z RZYMU

20 października powrócił z Rzymu z uroczystości 10-lecia pontyfikatu Jana Pawła II prymas Polski, kard. Józef Glemp. Na warszawskim lotnisku dziennikarze spyтали prymasa m.in. czy w rozmowach delegacji Episkopatu Polski z papieżem pojawił się temat "okrągłego stołu"? Odpowiadając na pytanie kardynał powiedział, że przebywając jeszcze w Rzymie delegacja prowadzi obecnie rozmowy z Janem Pawłem II i niewątpliwie ten temat, jako nośny, będzie miał swój wyźwięk. Na pytanie: Co należy uczynić, aby przez zwyciężyć podział społeczeństwa w Polsce, prymas stwierdził, że takiej recepty nie ma. Istniejący podział trwa już dość długo. Nie jest to podział tragiczny - podkreślił J. Glemp. Istnieją możliwości zbliżenia i chcemy kształtować sprzyjające temu warunki.

KOŚCIÓŁ W POLSCE

Z Ojcem Prof. Józefem Marią Bocheńskim
rozmawia Ewa Kwiatkowska

Ciąg dalszy ze str. 1

cień emocjonalny, psychologiczny naszego narodu, a franciszkanie i jezuiti wykorzystali te cechy dla potrzeb wiary.

Prof. J.M.B. - Nie, ja nie sądzę. My mamy jeden przynajmniej okres, kiedy wydaliśmy bardzo porządną, racjonalną filozofię, tj. między wojnami, ale jest obok tego coś innego. To jest mesjanizm.

E.K. - To ciekawe zjawisko odgrywało rolę na wielu poziomach życia.

Prof. J.M.B. - Tak, ale co to jest? To jest skrajnie irracjonalna filozofia niesłusznie powołująca się na Hegla i to są nie tylko nasi wieszczowie, ale to jest cały szereg filozofów. Na przykład Cieszkowski, który miał na Marksa ogromny wpływ, Cieszkowski był jak to Polak pobożny, chodził do kościoła i tam śpiewano Ojcie nasz, nagle strzeliło mu w głowie, że "Ojcie nasz" zawiera całą historię ludzkości, napisał komentarz do "Ojcie nasz", bełkot, bełkot.

E.K. - To wyniknęło być może z mesjańskiej idei, że Polska jest Chrystusem Narodów.

Prof. J.M.B. - Ojciec Woroniecki mówił, że rozum i wiara u Mickiewicza to jest jeden z najlepszych manifestów fideizmu, herezji, która odrzuca wszelkie znaczenie rozumu.

Wszystko to stało się po całej robocie kościelnej franciszkanów i jezuitów. Katolicyzm polski ma cechy bardzo ciekawe np. rozumienie miłości bliźniego jest lepsze niż powiedzmy we Francji, to dobrze widać na stosunku pracodawcy do pracownika, przynajmniej przed czasami komunistycznymi. Ludzie tacy jak Gierek, którzy wrócili z Francji, przyjechali pełni nienawiści, bo tam był nieludzki stosunek pracodawców do robotników. Tak więc niewątpliwie, jeżeli chodzi o miłość bliźniego mamy swoisty sposób rozumienia jej. Z drugiej strony jest nasz stosunek do wojny, który ja bezskutecznie usiłuję wytłumaczyć różnym typom. Pacyfizm w Polsce jest absurdalny. To nie ma sensu. Symbolem naszym jest Jan Sobieski, który przed każdą bitwą służył do dwóch mszy świętych, a ołtarz był na bębnach postawiony, jest też u Mickiewicza ks. Robak, który wyciąga pistolet i krzyczy - Pal Tadeuszu, pal! To jest polska tradycja! Polak, katolik, który uważa, że nie należy się bronić, czy używać szabli, to jakiś potworek.

E.K. - Bronić, czy atakować?

Prof. J.M.B. - Wojna obronna może być ofensywna, czasami trzeba strzelać.

Dla Niemców, Francuzów czy w Anglii to jest wielki problem, bo ich armie to były armie zaborcze, które mordowały inne narody, w Szwajcarii jest dziś jeszcze żywa pamięć kiedy całe wsie i miasteczka były wyżnane - kobiety, dzieci - wszystkich wyżynały armie rewolucyjne, francuskie. Jeżeli Francuz nie chce służyć w wojsku, to ja mogę zrozumieć, ale Polak powinien. W prawdziwym wojsku, nie mówię, że w tym bolszewickim. To jest jedna cecha, ale jest jeszcze inna cecha mniej piękna, że na skutek tej uczuciowości myśmy nigdy teologii nie wyprodukowali.

E.K. - Czy mamy jakieś podstawy, aby podjąć się takiej pracy?

Prof. J.M.B. - Dzisiaj, aż prosi się, żeby zrobić nową teologię, Kościół polski jakby miał powołanie, żeby się tym zająć. Przecież to, co się teraz dzieje, to jest w najlepszym wypadku, nic innego jak po-

wtarzanie św. Tomasza. Teologia nie może polegać na powtarzaniu kogokolwiek.

E.K. - Kościół w Polsce w tej chwili jest obciążony pewnego rodzaju przestaniem, które wydaje się mu nie przystoi. Chodzi tu o ochronę postaw i działań wiernych, a szerzej mówiąc społeczeństwa, tych jego grup, które prowadzą działalność opozycyjną wobec władzy. Krótko mówiąc, może być ostoją dla grup politycznych, intelektualnych, a w szczególności młodzieży. Czy taka działalność stoi w konflikcie z powołaniem Kościoła, jeżeli ma odcień moralny.

Prof. J.M.B. - Oczywiście że nie, bowiem Kościół powinien tworzyć zaplecze moralne. To jest zadanie Kościoła, poza tym musi zajmować stanowisko, kiedy dochodzi do pogwałcenia zasad moralnych nawet w polityce. Ale poza tym polityka to nie jego zadanie.

E.K. - Faktem jednak jest, że duchowni, którzy w tej chwili nawołują do pokory, spokoju, zagłaskują napiętą sytuację społeczną i polityczną, wydają się chwilami nie być po stronie aspiracji narodowych.

Prof. J.M.B. - Chodzi pani o Episkopat?

E.K. - Tak, w szczególności, obawiam się, że ludzie czują się zawiedzeni postawą Episkopatu w ostatnim okresie. Czy wierni mogą oczekiwać od Kościoła aż tak wiele, żeby popierać ich dążenia do wolności, szeroko pojętej wolności słowa, poglądów, postaw.

Prof. J.M.B. - Episkopat, kler mają swoje zadania specyficzne w narodzie i te zadania są dla nich pierwszorzędne, wszystko inne jest później. Nie można od nich wymagać, żeby dla celów politycznych poświęcali swoje główne zadania.

E.K. - A główne zadania to są jakie?

Prof. J.M.B. - Głoszenie ewangelii, moralności itd. To, o czym pani mówi, to księża biskupi starają się jak mogą robić mniej lub więcej dobrze, ale starają się. Tutaj zawsze będą różne tendencje, jedni będą uważali, że Kościół za mało robi, inni, że za dużo. Ja księdza Kardynała Glempa nie znam, ale nie zazdroścę mu położenia.

E.K. - Ludzie, wierni, oczekują tyle ile można, pamięć Kardynała Wyszyńskiego wystarczy, żeby po postawie Kardynała spodziewać się więcej poparcia dla spraw naczelnych narodowych, a nie dialogowania.

Prof. J.M.B. - Nie wiadomo, czy tak jest.

E.K. - To są fakty. Może mają inne oblicze za zamkniętymi drzwiami, ale tyle dla ludzi jest widoczne.

Prof. J.M.B. - Jakie fakty?

E.K. - Fakty to są kazania, role mediacyjne.

Prof. J.M.B. - Dobrze, za czasów księdza Kardynała Wyszyńskiego była inna sytuacja, nie było zagadnienia opozycji. Teraz ona powstała i wyobrażam sobie, że ks. Prymas stoi wobec dylematu: albo będzie pomagał, wspierał opozycyjną działalność i w ten sposób narazi aparat kościelny i może dojść do tego, że pozamykają kościoły i skutek będzie znacznie gorszy, nie tylko z punktu widzenia religijnego, ale z punktu widzenia polskiego. Dobrze pani wiadomo,

że kościoły są ostoją tej małej swobody jaka jest. A z drugiej strony jeżeli nie będzie wspierał działalności np. niepodległościowej, to ludzie będą tak mówili jak pani... niechętnie.

E.K. - Co to znaczy Kościół narodowy?

Prof. J.M.B. - To w pewnym znaczeniu jest herezja, w innym trzeba rozumieć, że Kościół katolicki jest zawsze narodowy, przybiera cechy narodowe, ale przede wszystkim Kościół nie jest organizacją, która ma służyć celom politycznym.

E.K. - Jak ojciec ocenia ogromną liczbę powołań w Polsce?

Prof. J.M.B. - To jest bardzo złożone zjawisko. Niewątpliwie jest to wyraz poziomu religijnego kraju, takie to robi wrażenie. Ale jest także, że wielu młodych ludzi nie widzi szans gdzie indziej, a tutaj podobno jak młody ksiądz idzie na parafie, to w krótkim czasie ma dobrobyt o jakim nie mógłby marzyć.

E.K. - Jednym słowem, kto ma księdza w rodzinie tego bieda nie ubodzie. To jest taki rodzaj emigracji wewnątrz kraju.

Prof. J.M.B. - Nie, nie emigracji, to jest dobrobyt. Oczywiście, nie tylko są to czysto materialne rzeczy, ale i to, że ma możliwość wypowiedzenia się, a gdzie indziej nie... myślę, że to są takie pośrednie powody powołań.

E.K. - Skąd się bierze taka duża liczba nawróceń w ostatnich latach?

Prof. J.M.B. - Nie wiem, nie znamy tego. Jest dużo nawróceń?

E.K. - W każdym razie dużo ludzi chodzi do kościoła. Wydaje się, że jest to rodzaj demonstrowania pewnej postawy niekoniecznie chrześcijańskiej, ale w każdym razie politycznej.

Prof. J.M.B. - Mnie uderzyło co innego, to jest liczba ludzi niewierzących np. ateusze wśród filozofów. Nie wiem, czy zna pani mój artykuł o dwóch katolicyzmach, wydałem go pod pseudonimem Ursyn.

E.K. - Tak, tak, to dawna rzecz.

Prof. J.M.B. - Piszę tam o tych ośrodkach masonskich, o tradycjach tych farmasonów - inteligencji, tak dawniej było i teraz też jest podobnie - ateusze dalej są.

E.K. - Dużą rolę w polskiej religijności odegrał Ojciec Święty, Papież Polak - to zobowiązuje, następnie aspekt polityczny, bycie katolikiem jest w tej chwili postawą polityczną, a ponadto wszystko to, co niesie nasza cywilizacja, silne zagrożenie i poczucie egzystencjalnego niepokoju. Religia jak mówi Ojciec, jest jedną z możliwych odpowiedzi na zagrożenie egzystencjalne.

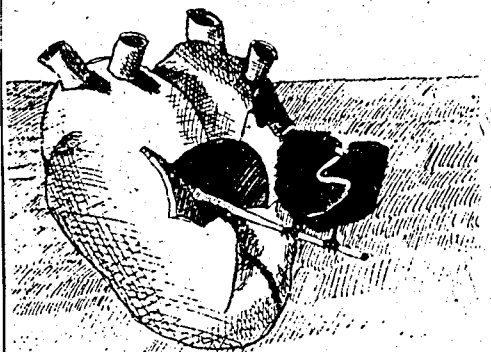
Prof. J.M.B. - Naturalnie, ale ostatnio ogłoszono w "Znakach czasu" statystyki ludzi chodzących do Kościoła... wcale nie jest tak świetnie jak mówią.

E.K. - Ilość ślubów kościelnych, chrztów szalenie wzrosła.

Prof. J.M.B. - Są trzy gatunki praktykujących. Ludzie, którzy chodzą w niedzielę do kościoła, ludzie co chodzą okazjonalnie i tacy co chodzą trzy razy, na chrzest, na ślub i na pogrzeb. To są bardzo złożone zjawiska, ja nie dość je znam, żeby o nich mówić. Powiem pani, że jeżeli jakiś krąg społeczny,

Ciąg dalszy na str. 8

POLSKA

KRONIKA

skiego w Lublinie i Łodzi, a następnie warszawskimi: Polskim, Dramatycznym, którym kierował i Ateneum, gdzie reżyserował i grał do ostatnich dni życia. Był profesorem i prorektorem PWST. • W OKRESIE od stycznia do sierpnia 1988 r. wartość polskiego eksportu do Japonii przekroczyła 87 milionów dolarów, co oznacza wzrost o 107,1 proc. w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego; jest to zarazem 15,8 proc. więcej niż w całym 1987 r. Polski eksport do Japonii jest obecnie większy, niż kiedykolwiek - jego wartość w tym roku (który przecież jeszcze się nie skończył) przekroczyła już dotychczasowy rekord w tej dziedzinie, czyli 30 milionów dolarów w całym 1975 r. Łączna wartość obrotów w handlu polsko-japońskim (eksport i import), w okresie styczeń-sierpień br. przekroczyła 280 milionów dolarów, wzrastając o 95,2 proc. w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. • W WARSZAWIE odbyły się rozmowy delegacji Polmotu, FSO i FIAT-Auto z Turynu. Omawiano zasady współpracy przy przewidywanej produkcji nowego średniolitrażowego samochodu licencyjnego na Zeranum. Część maszyn i urządzeń do jego produkcji dostarczy FIAT.

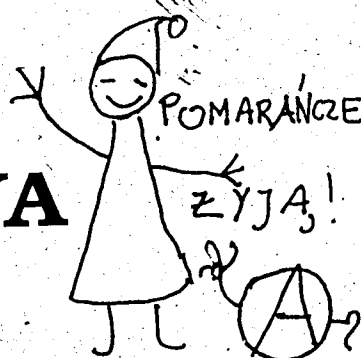
• NA INAUGURACYJNYM posiedzeniu Rady Ministrów PRL pod przewodnictwem Mieczysława F. Rakowskiego ustalono skład Prezydium Rządu: premier, wicepremierzy, minister-szef Urzędu Rady Ministrów oraz minister A. Kwaśniewski. Ustalono podział zadań pomiędzy wicepremierami. Ireneusz Sekuła zastępować będzie premiera podczas jego nieobecności oraz nadzorować problematykę gospodarczą. Kazimierzowi Olesiakowi podlegać będą zagadnienia rolnictwa i gospodarki żywnościowej, ochrony środowiska oraz zasobów naturalnych. Januszowi Patorskiemu powierzono problematykę postępu naukowo-technicznego oraz zadania w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych. Rada Ministrów zapoznała się także z informacją ministra spraw wewnętrznych o aktualnej sytuacji społeczno-politycznej.

• PRZEBYWAJĄCY w Rzymie w związku z 10-leciem pontyfikatu Jana Pawła II liczni polscy duchowni odprawili modły i oddali hołd pamięci polskich żołnierzy 2 Korpusu. Na polskim cmentarzu wojennym na Monte Cassino mszę żałobną celebrował metropolita poznański ks. arcybiskup Jerzy Stroba. • JAN Paweł II przyjął na specjalnej audiencji pielgrzymów z Archidiecezji Krakowskiej wraz z przedstawicielami jej hierarchii kościelnej i tamtejszej Papieskiej Akademii Teologicznej. Papież powiedział przybyłym, że bardzo się cieszy z tego wszystkiego, co w Krakowie powstało w okresie ostatniego dziesięciolecia, ale żywi obawę czy miasto, będące wielkim polskim skarbem narodowym, nie jest pod względem ekologicznym zbyt zagrożone. Jan Paweł II oświadczył też, że modli się, aby "dokonał się jakiś twórczy przełom w całym społeczeństwie, w całym narodzie i w całym państwie - w całej Rzeczypospolitej, który zapewniłby lepszą przyszłość wszystkim i każdemu, w tym Krakowowi i krakowianom".

Rocznica braterskiego najazdu na Czechosłowację - Jelenia Góra.
Domek dla każdego - Wrocław. Patrole OSB. Zdjęcia "Kanadyjczyk".
Tekst specjalnie dla Echa z Wrocławia - TADEUSZ WOJNILLWICZ

GALCZYŃSKI I "POMARAŃCZOWA ALTERNATYWA"

POMARAŃCZOWE POMYSŁY MAJORA

Wrocławskie zastępy pomarańczowych rewolucjonistów sprawiły obeszły Międzynarodowy Dzień Dziecka, organizując 1 czerwca ponad 300-osobowy pochód centralnymi ulicami miasta. Zrewoltowane tłumy skandowały: "Nie ma wolności bez czerwoności!", "Milicja w krainie czarów", "Chodźcie z nami, krasnoludki" i prowadzone przez transparent: "Krasnoludki wszystkich krajów - łączcie się!" dotarli do Ogrodu Saskiego. Milicja nie interweniowała, za co zebrani podziękowali jej chórnie.

W lipcu odbył się z kolei happening pod hasłem DOMEK DLA KAŻDEGO. O godz. 16 na ulicy Świdnickiej zostało ustawionych kilka łóżek polowych, telewizor, akwarium, dywan i wiele innych przedmiotów. Jeden z uczestników P.A. wygłosił krótkie przemówienie, w którym powiedział między innymi: Problem mieszkaniowy został rozwiązany, miejsca na ulicach starczy dla wszystkich. Milicja interweniowała po ok. 15 minutach, kiedy tłum śpiewał "Włazi kotek na płotek". Zatrzymano ok. 10 osób.

Pod koniec lata tego roku kilkakrotnie na ulice Wrocławia wychodziły patrole "Pomarańczowej alternatywy", czyli Ochotniczej Służby Bezpieczeństwa (OSB). Formacja ta została powołana w związku z napiętą sytuacją w kraju. Kierownictwo OSB postanowiło wesprzeć zbrajających, a także niezapomniany slogan z filmu: Cztery pancerni i pies, DESZCZE NIESPOKOJNE POTARGAŁY SĄD. Na wyspie Major wygłosił krótkie przemówienie, w którym określił ideę "okrągłego stołu" jako kolejny objaw "surrealizmu socjalistycznego".

Zwyciężył zdrowy rozsądek. Wrocławianie nie poszli na lep antypaństwowych nawoływań, wykazując tym samym poparcie dla Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Kilka minut po 16 uformował się 1000-osobowy pochód, który przemarszował na wyspę Słodową. Manifestanci skandowali między innymi także hasła jak PROWOKACJA, PROSZĘ SIĘ ROZEJŚĆ oraz NIE MA NAS, WITAJ ZOSIENKO, OTWÓRZ OKIENKO NA WSCHODNIĄ STRONĘ, WLAŹ KOTKA NA PŁOTEK, a także niezapomniany slogan z filmu: Cztery pancerni i pies, DESZCZE NIESPOKOJNE POTARGAŁY SĄD. Na wyspie Major wygłosił krótkie przemówienie, w którym określił ideę "okrągłego stołu" jako kolejny objaw "surrealizmu socjalistycznego".

W czwartek, 20 października na deptaku Majora odbył się kolejny happening, uczestnicy nieśli czarne flagi z trupimi czaszkami. Hasło Huta Siechnica. Szczegóły w kolejnych numerach.

We Wrocławiu działa od pewnego czasu stowarzyszenie twórcze, które przybrało dla siebie nazwę "Pomarańczowej alternatywy". Owemu ruchowi przewodzi "podwójny magister" (jak sam siebie był taskaw nazywać), czyli absolwent historii i historii sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego: Waldemar Maria Fydrych w stopniu majora. Nie reprezentuje on jednak - zdaje się - żadnej militarnej formacji, której obowiązkiem byłoby, w razie zagrożenia ustroju socjalistycznego, podporządkować się Naczelnemu Dowódcy Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego. Chwała mu za to! Teren działania formacji majora Fydrycha też nie jest obszarem imponującym. Tenże mierząc zamiary na siły akcje planuje w okolicach Rynku i pasażu ul. Świdnickiej, niemniej jest to obszar wybitnie strategiczny i ludny zarówno w przechodnia, jak i niebiesko-granatowego czyli MO.

Przywódca "Pomarańczowej alternatywy" dysponuje dobrze przemyślanym programem ideowo-artystycznym i z grubszą nazywa go surrealistycznym socjalizmem. Na naukową analizę jego wypowiedzi przyjdzie czas i dokonają tego biegłsi w piórze i umyśle od niżej podpisanego. Tymczasem jednak zapytajmy wprost: czy pojawienie się ruchu "Pomarańczowej alternatywy" akurat we Wrocławiu jest przypadkiem? Otóż bynajmniej nie i nie po dwakroć. Wrocław zawsze słynął z dokonań w sferze sztuki awangardowych. Tak zwani nieco starsi pamiętają, że tu właśnie miało miejsce zdarzenie, które w swych skutkach na długie lata określiło tendencje życia artystycznego zdecydowanie wychodzącego poza zacięcie pracy. Było to tzw. "Symposium Wrocław 70". Tu, we Wrocławiu rodził się więc konceptualizm, performance, happening, environment i wszystkie te działania "ezoteryczne", do których potrzebny jest li tylko artysta (+ jego odwaga), kawałek przestrzeni, życzliwy przechodzień i chyba wszystko. Do władzy więc teraz mówię: skoro zgodziliście się ograć na sympozjum "Wrocław 70", to nie dziwcie się, że major mgr Waldemar Marian Fydrych wraz ze swoją "Pomarańczową alternatywą" ma ochotę i odwagę

sprawę ciągnąć dalej. Sam tego chciał Grzegorz Dyndało, czyli władzę ludową.

Zwracając uwagę na pokrewieństwo duchowe łączące "Pomarańczową alternatywę" z działaniami artystycznymi we Wrocławiu poczynającymi się od roku bodaj 1970 - zapewne odbieram majorowi przywilej bycia od początku oryginalnym i niech mi to on wybaczy. Być może szukając tych powinowactw - sugeruję je mylnie i powierzchniowo. Szukajmy dalej. Gdzie dopatruje się głębszego związku? Otóż właśnie tam, gdzie zachodzi on między niektórymi pomysłami Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego a majorem Fydrychem. Oto dość nieudolna próba opisanego tego "głębszego" związku.

Czesław Miłosz w "Zniewolonym umyśle" analizował mechanizmy sprawujące, że niektórzy intelektualści pozwalali się zapędzać do obsługi nowej ideologii czyli marksizmu-leninizmu, a w sferze sztuki do realizmu socjalistycznego. Miłosz analizował to na przykładzie Andrzejewskiego, Borowskiego, Putramenta i Gałczyńskiego. Pozostawmy z tej miłoszowej czwórki do dalszej inwigilacji K.I. Gałczyńskiego. Miłosz zdaje się doń żywić uczucie silnie ambiwalentne - należałoby go potępić, lecz z Gałczyńskim to nie jest proste, jak z każdym, u którego pasja sztuki góruje nad kalkulacją.

Rzecz w czym mianowicie? Miłosz pisze, że Gałczyński jako twórca o niebywałej wyobraźni, produkujący wszelkie możliwe poetyckie obrazy świata nie zadawał sobie trudu namysłem nad pytaniem "komu to obiektywnie może służyć". Usiłowało to uczynić za niego. Chodziło więc o to, aby stworzyć "właściwie" czyli chwalił tworzący się socjalistyczny porządek rzeczy. Ktoś z ówczesnego polubiura wymyślił więc, by wysłać Gałczyńskiego w twórczą podróż do Moskwy, skąd miał przywieźć sprawozdanie składające się wyłącznie z informacji melodyjnych. I co się stało? Przywiózł wyłącznie informacje supennelodyjne, pisząc m.in. że w Moskwie podobało mu się wszystko oprócz pomarańczy, bo on - Gałczyński - pomarańczy nie lubi. Tutaj

zleceńodawcom opadły ręce. Wiadomo, że Moskwa w owym czasie była najbardziej ponurym miastem świata, fatalnie zaopatrzonym, że o kartoszkach grzech marzyć, a co dopiero o produktach kolonialnych. Gałczyński rozumował więc wedle zasady: chcecie, żebym chwalił? Proszę bardzo! Będę tak chwalił, że wam boki wyjdzie, wy czerwoni mecenasi!

Major Waldemar Maria Fydrych nie czyni więc nic szczególnie nowego względem "Zasad Gałczyńskiego". Nie wrzeszczy więc "Precz z..." itp. itd. On po prostu buduje poglądowe modele do tego, co komunistyczny behavior sam zaczął. Przyznajmy otwarcie - major ma pełne ręce roboty i potrzebuje pomocy. Do tej pory raptem wyצרpał te kilka możliwości. A gdzie reszta? Gdzie Dzień Górnik, Energetyka, Stocznia, Nauczyciela, Milicjanta, Babci, Wujka, Dziadka, Odlewnika, Kolejara, Betoniarza i Liberała, gdzie dzień Warchola Polskiego (pardon, chyba jeszcze nie istnieje), Łącznościowca itd.?

Wybacz Majorze, że odbieram ci nieco oryginalności kładąc w szufladę z napisem "zasada Gałczyńskiego". Tak czy owak chwała Ci za to, że po trzydziestu z okładem lat przypomniawszy ją i demonstrując nie bez ryzyka. Boć Gałczyński nie ryzykował wiele i dla okazjonalnego wybuchu wyobraźni nie szukał programu. Program socjalistycznego surrealizmu Majora obliczony jest na długie lata. Budzi to nerwowość buchalterów od reglamentowania oficjalnej kultury.

A swoją drogą, jak te czasy się zmieniły. Przed wojną w sanacyjnej Polsce Żydzi podobno mawiali: "wasze ulice, nasze kamienie". Po wojnie, kiedy czerwony bandyta dokończył dzieła poprzednika brunatnego my możemy powiedzieć: "twoje kamienie, nasze ulice". Mówię do ciebie, czerwony pomociu, po marksistowsku: zbuduj tyle kamieni (tzw. baza w sensie marksistowskim), żeby nikt ci się nie szwendał po ulicach. Program Majora utraci wówczas - na mocy niezłomnych praw materializmu dziejowego - rację bytu.

Śmierć Franza Josefa Straussa kończy w RFN i nie tylko w tym kraju pewną epokę. Osobisty wróg komunizmu, który własnym samolotem nie tak dawno poleciał do Moskwy na rozmowy z Gorbaczowem, był politykiem, który gruntownie znał historię i starał się rozumieć historyczne procesy, co u kogoś, kto ukończył filologię klasyczną nie powinno dziwić. Politycy o gruntownym humanistycznym wykształceniu nie należą dziś do ludzi najczęściej spotykanych - a szkoda, gdyż tego typu wiedza stanowi dobrą podstawę dla podejmowania decyzji dotyczących spraw społecznych.

Polityk wielkiego formatu, kontrowersyjny, na swój sposób namiętny, skazany był na odgrywanie w polityce niemieckiej i europejskiej roli raczej drugoplanowej. Jego partia - CSU - raczej zasiołkiem obejmuje jedynie Bawarię. W koalicji z ogólnokrajową CDU nie może być partnerem równorzędnym. Mimo to Straussowi udało się odegrać znaczącą rolę w formułowaniu polityki niemieckiej. Zdobył sobie olbrzymią popularność, która niekiedy przybierała formy karykaturalne. Zna je każdy, kto przeżył w Polsce ostatnie dziesiątki lat i pamięta, w jaki sposób przedstawiano w naszej prasie tego polityka, który miał być uosobieniem niemieckiego rewanżyzmu, niemal ojcem poniewieranych przez PRL-owską prasę panów Hupki i Czaji, a w każdym razie straszakiem dla polskich dzieci. Od tamtych lat sporo się zmieniło i Strauss przybył do PRL z "prywatną" wizytą w okresie zakończenia stanu wojennego, by pomóc komunistycznemu reżimowi w odzyskiwaniu międzynarodowej pozycji. Nie kierował się wówczas żadnymi sentymentami, lecz po prostu nadrzędnym interesem polityki niemieckiej, jakim jest dążenie do współpracy z NRD - i tak to należy widzieć. Nie przypadkiem zresztą zaraz potem znalazł się w *Berlinie Wschodnim*. Napięcia wywołane w Europie przez wydarzenia w Polsce były i są dla współpracy obu państw niemieckich niewygodne.

Czy tak musi być? Jest to pytanie, które stoi dziś przed polską myślą polityczną. I jest to pytanie, na które należy jak najprędzej znaleźć odpowiedź. Polska nie jest krajem wyizolowanym, zaś sąsiedztwo z Niemcami jest stałym elementem naszej sytuacji politycznej. Ostatnie nasilenie zainteresowania zachodnim sąsiadem, także w prasie niezależnej, zdaje się wskazywać, że czeka nas w tej dziedzinie sporo nowego. Śmierć Straussa jest odpowiednim momentem dla tego typu refleksji, był to bowiem polityk aspiracji, który w kształtowaniu obrazu aspiracji niemieckich w Polsce odegrał rolę niebagatelną.

Bardzo ucieszyła mnie mała książeczka wydana nakładem londyńskiego Puls Publications w serii Puls Politicus. Autorem jest świetny publicysta, bodaj najbardziej niezależny spośród niezależnych w PRL - Maciej Poleski. Na okładce czytamy, że "13 kwietnia 1985 roku poszukiwany listem gończym Czesław Bielecki został aresztowany jako Maciej Poleski". Jak z tego widać, tożsamość znanego architekta, Bieleckiego, wygrywającego "w cuglach" większość ostatnio ogłaszanych konkursów, również autora dramatycznego z publicystą Poleskim nie jest ostatecznie wyjaśniona - i niech tak już zostanie. W książeczce - zatytułowanej "Mały jawniak" czytamy bowiem: "Na afiszowanie się własnym nazwiskiem zawsze przyjdzie czas. Dlatego właśnie podpisałem tę książkę pseudonimem: brzechli jawności - niech się z nią męczą. Niech tajniacy biegają za Poleskim, gdy ja będę spokojnie pisał dalej".

Poleski, czy jak tam się w końcu ten autor nazywa, jest w moim przekonaniu jednym z najwybitniejszych współczesnych

pisarzy politycznych w Polsce. Jego polityczne pomysły - jak choćby ostatnio wezwanie na łamach "Kultury" do uznania politycznej podmiotowości emigracji - łamią zastane schematy. Potrafi się znakomicie przeciwstawiać uczonej i poważanym autorytetom. Potrafi się też upomnieć o uznanie własnego, przedtem pomijanego głosu. Przytaczając opinię Michnika o braku myślenia alternatywnego wśród przywódców w czasie jawnego działania "Solidar-

ności", komentuje: "To odpowiedź po sześciu latach. W momencie zarejestrowania "Solidarności" mój tekst "Umowa i zmowa społeczna" przestrzegał przed możliwą napadą władzy na społeczeństwo, przygotowywał psychicznie do samoobrony. Opinia Michnika daje się sprowadzić do formuły: skoro tak się stało, to stać się musiało; jeśli 13 grudnia nas zaskoczył, to musiał zaskoczyć. Czyżbym nie miał racji dlatego że mnie nie wysłuchano?"

To ważna refleksja. Brak myślenia wariantowego, przewidującego różny rozwój sytuacji, jest jedną z podstawowych wad polskiej opozycji. Sam zresztą, pod pseudonimem, którego na razie nie mam zamiaru ujawniać, przestrzegałem jeszcze przed powstaniem Związku, na łamach jednego z poważnych wówczas pism opozycyjnych: że jesteśmy lepiej przygotowani do demokracji niż do konspiracji. Jak się okazało, nie miałem jednak racji: do demokracji również nie byliśmy przygotowani, ale to osobna piosenka.

Istotne wydaje się zakończenie książki Poleskiego: "Celem jawniaka nie jest wzbogacanie opozycyjnego folkloru, lecz polityka czynna na miarę czasu i miejsca. Wymaga ona dziś przede wszystkim ujawnienia samoniszcących mechanizmów, które z dwóch utrwalonych struktur (władzy i opozycji - przyp. L.S.) nie pozwalają zbudować trzeciej - suwerenności. W Polsce jest więcej wolności niż umiemy wykorzystać. Kraj, którego obywatele jawnie głoszą na komunistów, nie dojrzał jeszcze do niepodległości. Za wolność trzeba płacić zawsze i wszędzie. Czekają nas niejedne wybory. Od Ciebie też zależy, kiedy jawniacy uzyskają w nich większość. Jawniak nie ma pretensji do społeczeństwa, że nie stoi na wysokości jego marzeń. Jawniak wsłuchuje się w nieefektywny, szary rytm oporu przeciw systemowi i uczy się. Ten samouczek jest owocem takiej obserwacji. Teraz ma służyć społeczeństwu w stawianiu sobie wymagań na miarę celu - niepodległości".

Samouczek Poleskiego, "Mały jawniak", jest jedną z najbardziej dziś potrzebnych książek. Prace nad nim zakończył autor w czerwcu. Już dziś społeczeństwo polskie i opozycja stoją wobec wyborów, o których mówi ta książka. Wybory te nie mogą obyć się bez formułowania rozwiązań wariantowych, alternatywnych. Żyjemy w czasach, które żywo przypominają lata 1947-48, w których komuniści zgnieśli opozycję. Ale tylko przypominają. Dziś w naturę jest społeczeństwo. Czy szanse, jakie się otwierają, opozycja wykorzysta - pokaże czas, już niedługo. Boję się, że nie potrafi sprostać wyzwaniu. Dlatego między innymi, że działacze opozycji o postawie reprezentowanej przez Poleskiego są przez opozycyjnych prominentów skazani na życie na marginesie. Określa się ich mianem ekstremistów. Widocznie w Polsce zdrowy rozsądek stał się zjawiskiem ekstremalnym.

Inny głos zdrowego rozsądku, traktowany przez zbyt wielu opozycjonistów - delikatnie mówiąc - jako lekkie i w zasadzie nieszkodliwe wariactwo, to postawa w niektórych bojach już zaprawionego Stefana Kisielewskiego z jego koncepcją "zmiany ustroju bez zmiany nazwy". Powtarza się w skonfiskowanym przez cenzurę w "Tygodniku Powszechnym" felietonie wydruko-

promis ma czemuś służyć. Czemu - tego już wysokie układające się strony nie zdradzają. A szkoda. Warto by znać pomysły na polskie życie.

W paru rozmowach z tutejszymi dziennikarzami usłyszałem, że trzeba zlikwidować nierentowne przedsiębiorstwa. Ano - trzeba. Pytanie tylko, jak to zrobić? Z upo-

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

wanym w najnowszym numerze londyńskiego "Pulsu". W dopisku do felietonu czytamy: "Będziemy w Bloku długo, konwulsji i skurczów będzie dużo, a że w dziedzinie różnych wolności wysforowaliśmy się jednak naprzód (Kościół, wieś prywatna, ruchy "solidarnościowe" i inne), więc na suwerenność, jeśli w ogóle świat się nie przekręci, każą nam poczekać długo - ja chyba jej nie zobaczę. Ale przypominam moje stare, "etapowe" hasło, jako wskaźnik doraźnej, a realnej polityki: celem doraźnym stopniowa likwidacja socjalizmu bez zmiany nazwy i z cichą zgodą Związku Związków. To, powtarzam, cel najbliższy. Szukajmy doń dojścia!". Pytanie tylko, kto ma szukać, bo na pewno nie władza, zaś opozycja w swej sporej grupie zajęła się przede wszystkim poszukiwaniem kompromisu. To ostatnie nie byłoby takie złe, gdyby dla tego kompromisu wyznaczono dalsze cele. Tymczasem wygląda to na sztukę dla sztuki. Kom-

rem maniaka pytam co się stanie z miastem po likwidacji Huty Lenina w Nowej Hucie. Nikt jeszcze podobnych problemów nie rozwiązywał, bo też nikomu dotychczas w normalnym państwie nie wpadło do głowy budowanie podobnego giganta, który nie ma żadnych sensownych uzasadnień dla swego istnienia poza ideologią. Zapewne można likwidować całe miasta, ale nie w kraju ogarniętym takim jak Polska kryzysem. Nie ja będę ten problem rozwiązywał - Bogu dzięki, bo podejrzewam, że najsmądzejsi ekonomiści na tym wyprawują sobie zwoje mózgowe. Warto jednak usłyszeć jakiś konkurs wśród ekonomicznych mądrali, również na Zachodzie - skoro tacy mądrzy w doradztwie, niech powiedzą, jak to zrobić. Powracam do tego problemu, gdyż uważam go za jedno z najważniejszych zagadnień polskich. I władza, co zrozumiałe, i opozycja, co z kolei niepojęte, jakoś w tej kwestii nabrały wody w usta.

NAJWIĘKSZE POLSKIE BIURO PODRÓŻY HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.

Właściciel: JERZY ŁUCKI
1592 Bloor Street West, (Stacja kolejki "Dundas West")
Toronto, Ont. M6P 1A7, Tel. 533-9496; 533-9497

Wysyłajcie zlecenia JEDYNIÉ przez "Authorized Dealer"
High Park Travel Centre Ltd. (Oficjalne przedstawicielstwo PEKAO)
Żądajcie nowych katalogów-cenników: PEKAO, BALTONA, PEWEX

**Ekspresowe • legalne • wolne od cła • gwarantowana dostawa •
duży wybór • paczki żywnościowe • artykuły przemysłowe • bony
dolarowe • konta walutowe • dolary do rąk • samochody •
ciągniki • itd., itd.**

Nie należy czekać z wysyłką, wysyłajcie natychmiast, by paczka doszła do rąk odbiorcy, przed Gwiazdką.

Od osób, które nie mogą osobiście dokonać zlecenia, przyjmujemy zamówienia telefonicznie, lub listownie. TEL. 533-8417, 533-8235

AIR CANADA, PAN-AM

LUFTHANSA, LOT

Ostatnie wycieczki sezonu: **"BOŻE NARODZENIE - NOWY ROK W POLSCE"**
Do wyboru: DATY ODLOTU I POWROTU. Cena biletu powrotnego od \$579.00
AWIZO: PROGRAM na rok 1989 w przygotowaniu, zawiera przeloty
CZARTEROWE, GRUPOWE I INDYWIDUALNE.
Bogaty wybór dat, okresu pobytu w Polsce.
WIELKIE MOŻLIWOŚCI, ceny BEZWZGLĘDNE KONKURENCYJNE

SZEROKI WYBÓR WYCIEZEK NA SŁONECZNE POŁUDNIE:
FLORYDA, JAMAJKA, MEKSYK, BAHAMAS, KUBA, HAWAJE, WENEZUELA i inne...
NASZ DOŚWIADCZONY PERSONEL UDZIELI CHĘTNIE WYCZERPUJĄCEJ INFORMACJI

Dokończenie ze str. 5

czy jakiś naród wydaje dużą liczbę powołań, to jest to pozytywny znak, to jest jedno z najlepszych kryteriów. Np. między wojnami na początku, inteligencja nie dawała prawie w ogóle powołań duchownych, praktycznie wszystkie powołania duchowne były z ludu, ze wsi. Do tego stopnia, że mój krewniak biskup, okropny snob, opowiadał, że na zjeździe biskupów miał wrażenie, że jest w menażerii - tu Wilk, tu Koza, tam Żaba - wszystko to były chłopskie dzieci, tacy ludzie jak Sapieha to były wyjątki. Dlaczego? Dlatego, że inteligencja nie dawała powołań, a lud był wierzący. Dzisiaj może jest trochę lepiej.

E.K. - Czy mógłby Ojciec przybliżyć nam obraz, o którym się teraz nie mówi chociaż ma swoją kartę, na czym polegała walka z Kościołem?

Prof. J.M.B. - Czyja?

E.K. - Komunistów.

Prof. J.M.B. - Wiadomo.

E.K. - Ponadto prosiłabym o przykłady ludzi duchownych, którzy byli prześladowani w wyniku zmiany systemu w Polsce.

Prof. J.M.B. - Wystarczy przeczytać dziennik księdza biskupa Wyszyńskiego, to okropne rzeczy są. Zamykanie zakonnic, proces księdza biskupa Kaczmarka, uwięzienie Prymasa, przecież to dobrze pani zna... Za Bieruta było ciężkie prześladowanie nie tylko księży, ale i tych co się przyznawali do wiary, groziło mu utratą pracy itd. Opowiadania nauczycielek, którym kazano krzyże zdejmować w szkołach.

E.K. - Historia się powtarza, teraz mamy śmierć ks. Popiełuszki i przykład Zakrocymia, gdzie był czas tzw. walki o krzyże. W 1985 roku rodzice, dzieci i grupa wierzących nauczycieli powiesiła krzyże w kościołach, władze gminne zażądały zdjęcia krzyży, to wszystko odbywało się pod hasłem wolności wyznania i programu szkoły świeckiej.

Prof. J.M.B. - No tak. Ksiądz Popiełuszko to nie jest jedyny wypadek działań, to stało się widoczne, dzięki temu człowiekowi, co z księdzem jechał.

E.K. - Wróćmy do relacji Kościoła a polityka.

Prof. J.M.B. - Kościół nie jest instytucją powołaną do robienia polityki. Katolicy mogą robić politykę, kler nie może. Jeśli rozumieć przez Kościół biskupów i księży to ich zadaniem nie jest robienie polityki i to przynajmniej w ostatnich 50 latach jest bardzo mocno ustawione przez Stolicę Apostolską i Episkopat. W Niemczech po wojnie zakazano księżom brać udział w polityce, w Austrii, kardynał König, jego nazywano czerwonym kardynałem, tak samo... To samo jest we Włoszech, gdzie chrześcijańska demokracja ma teraz zupełnie inny stosunek, jednym słowem jest zupełnie jasna linia Stolicy Apostolskiej, kler nie ma się zajmować polityką.

E.K. - Jednym słowem takie sanktuaria jak Stanisława Kostki w

Warszawie nie mają prawa bytu, podobnie jak nie powinny być odprawiane msze za ojczyznę.

Prof. J.M.B. - Nie, msze za ojczyznę powinny być, należy się modlić za ojczyznę - to jest w porządku.

E.K. - No dobrze, ale taką właśnie działalność traktuje się jak działanie o charakterze politycznym.

Prof. J.M.B. - Modlić się należy.

E.K. - Tak, ale wymowę mają

przede wszystkim kazania.

Prof. J.M.B. - Kazania Księdza Popiełuszki czytałem i mogę powiedzieć, że one są bardzo porządne, to nie jest polityka, to jest postawa chrześcijańska, natomiast to, co się wokół tego zrobiło, to jest inna rzecz.

E.K. - To nie wina kazań, taka była wypadkowa nastrojów społecznych.

Prof. J.M.B. - Tak tylko to wszystko, co jest dookoła Kościoła to już inna rzecz.

E.K. - Pytam więc, gdzie mają się chronić ludzie.

Prof. J.M.B. - W Kościele irlandzkim za prześladowanie księdza groziła kara śmierci, może Pani sobie wyobrazić jak ci ludzie byli związani z Kościołem. Kościół to była jedyna ostoja ducha narodowego. Zawsze w okresie prześladowania "duch narodowy" chroni się do kościołów, dlatego sytuacja takiego Prymasa jest bardzo trudna. To, co powinno być zrozumiałe to to, że są różne funkcje. Księża mają funkcje religijne. Zdaje sobie sprawę, że w Polsce to jest bardzo trudne zagadnienie, ale nie można wymagać od Kościoła, żeby płacił swoją właściwą funkcję za coś, co do niego nie należy. Z tego, co ja wiem, kler polski robi ogromnie dużo.

E.K. - Myślę, że to dzięki temu, że ma w pamięci działalność Kardynała Wyszyńskiego i autorytet Ojca Świętego.

Prof. J.M.B. - Może dzięki temu, że jeszcze są kościoły i parafie i o ile ja się orientuję to jest to prawie główna ostoja ruchów narodowych. To by wszystko zginęło gdyby ksiądz Prymas poszedł na Moczułskiego. To nie jest moja rzecz księdza Kardynała bronić, ja go nie znam, ale to jest ogólne stanowisko.

Wywiad autoryzowany

Na Gwiazdkę

dla bliskich w Polsce

POLECA:

Tanie, praktyczne zestawy paczek żywnościowych, owocowych, bakaliowych, zabawki, bieliznę osobistą, pościelową.

Młynki, ekspresy do kawy, sokowirówki, toasty, roboty kuchenne, pralki, lodówki, maszyny do szycia, suszarki.

Kolorowe telewizory, zestawy stereo, komputery, magnetowidy, narzędzia, rowery i wiele innych.

NIE ZWLEKAJ - NADAJ ZLECENIE TERAZ!

Przekazy pieniężne na:

Oprocentowane rachunki walutowe, gotówka, bony PEKAO

Aktualne cenniki i ilustrowane katalogi przesyła biuro:

PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD.

1610 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A7

Tel. (416) 588-1414

lub

UPOWAŻNIONY PRZEDSTAWICIEL PEKAO

Marek Gorlewski
dom: 769-9440

Renown Realty Ltd.
4195 Dundas Street West
Tel: 231-0600 (24 godzinny serwis)

Eryk Hasiak
dom: 620-1177

Doświadczenie! Rzetelność! Fachowość!
Pomoc w kupnie, sprzedaży i finansowaniu nieruchomości

High Park - Ekskluzywnie, po remoncie, w doskonałym stanie:

6-plex \$ 799.00 (\$ 60.000 dochodu)

triplex \$ 499.000 (\$ 42.000 dochodu)

triplex \$ 479.000 (46.000 dochodu)

-przerobiony "warehouse" 17.000 stóp kw. \$ 130.000 dochodu, \$ 1.579.000

- reprezentacyjna, znakomicie położona rezydencja \$ 559.000

Bloor W. Village - 3-sypialniowe bungalow, świetnie utrzymane, dodatkowe mieszkanie w basemencie, \$ 269.000.

Potrzebne: budynki apartamentowe, hotel/motel, farmy, domy do renowacji

POLAK NIE ZGINIE

**POLISH SOCIAL SERVICES
BUREAU/
BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ**

1. PYTANIE.

Jaka jest najniższa stawka za godzinę i kto reguluje przepisy prawa pracy?

ODPOWIEDŹ:

Przepisy regulujące prawo pracy znajduje Pan w broszurze Ontario Employment Standart Act.

Broszurę taką można otrzymać w Ministerstwie Pracy (Ministry of Labour przy 400 University Ave., 3 rd floor). Tel. 965-5251. Najniższa stawka za godzinę jest (od 1 października br.) \$ 4.75. Bliższe informacje

można uzyskać telefonując do Ministerstwa - 591-6556.

2. PYTANIE.

Szanowna Pani Farmus. Przyjechałam do Kanady sponsorowana przez męża. Po przyjeździe dowiedziałam się, że mój mąż mieszka z inną kobietą, a dla mnie i dla naszych dzieci wynajął mieszkanie, za które opłacił komornie za dwa miesiące. Powiedział, że nie ma obowiązku nas utrzymywać i że zostanie deportowana z Kanady, gdy pójdę na skargę do biura imigracyjnego, lub do Kongresu. Zainteresowałam się rubryką: "Polak Nie Zginie", obawiam się jednak, że mogę zostać wyrzucona z Kanady, jeśli osobiście zgłoszę się do tego biura. Czy może Pani Redaktor podać informację, gdzie mogę (bezpiecznie dla siebie i dzieci) otrzymać pomoc i informację. Proszę podać odpowiedź w Pani gazecie, wolę nie podawać swojego nazwiska i adresu.

Przepraszam, że Panią tym obarczam, ale jestem zupełnie zgubiona, myślę nawet o powrocie do Polski.

ODPOWIEDŹ:

Proszę zgłosić się do PORADNI RODZINNEJ, ustalić wcześniej wizytę (tel. 533-9471). Pracowników biura obowiązuje zachowanie tajemnicy i może być Pani pewna, że Pani sprawa nie będzie dyskutowana z nikim. W Poradni Rodzinnej pracuje psycholog, która pomoże Pani w uzyskaniu bezpłatnej pomocy adwokata. Sprawa Pani jest - niestety - bardzo typowa, jak dowiedziałam się telefonując do Poradni. **NIE ZOSTANIE PANI DEPORTOWANA Z KANADY.**

W najbliższym czasie będzie spotkanie, na którym pracownicy Poradni przedstawiają prawo rodzinne. Spotkania odbywają się w sali parafialnej św. Kazimierza. Daty i tematy spotkań znajdzie Pani w tej rubryce.

INFORMACJA O PORADNI RODZINNEJ:

Z usług Poradni mogą korzystać wszyscy w zakresie:

- porad ogólnych;
 - pomocy w łączeniu rodzin;
 - pomocy w uzyskaniu bezpłatnej porady adwokatów;
 - problemów wynikłych z pocięć i psychicznego znęcania się;
 - problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą;
- Poradnia Rodzinna współpracuje ściśle z lekarzami, adwokatami, księżmi oraz z przedstawicielami wydziałów oświaty.

Zwracamy się z gorącą prośbą, aby te osoby, które znają dobrze język angielski i mogłyby poświęcić kilka godzin w miesiącu pracując jako wolontariusze, zgłosiły się do naszego biura.

DWAJ DOŚWIADCZENI POLSCY ADWOKACI

Michał Wojciech Czuma

sprawy sądowe karne i cywilne

Lesław Sosnowski

magister praw
Uniwersytet Warszawski
głównie sprawy handlowe,
spółki i korporacje,
a także odszkodowania
za wypadki samochodowe
i inne, oraz sprawy
emigracyjne, rodzinne i karne

FIRMA ADWOKACKA O 100-LETNIEJ TRADYCJI ANDERSON SINCLAIR

Mississauga
2000 Argentea Rd.
Plaza 1 - suite 200
Mississauga, Ont.
L5P 1P7
821-8522

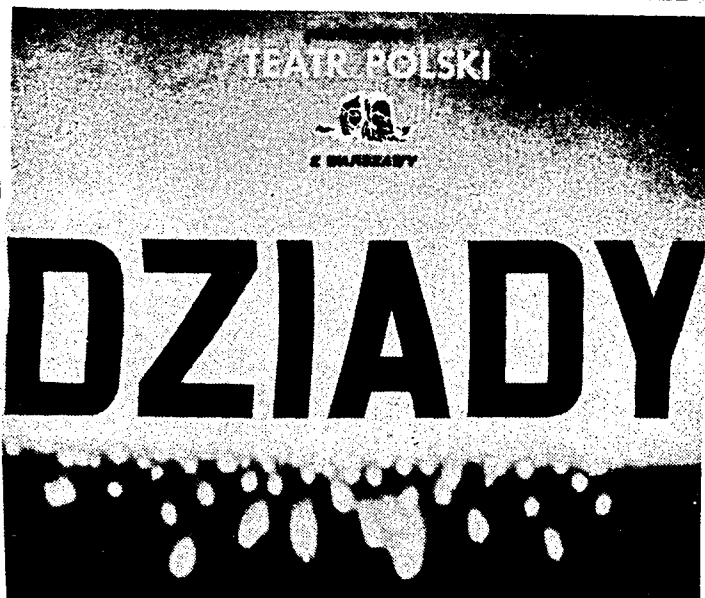
Toronto
3416 Dundas St. W.
suite 209
Toronto, Ont.
M6S 2S1
767-2127

Zwracaj się z pełnym zaufaniem
MÓWIMY PO POLSKU I ANGIELSKU

PO RAZ PIERWSZY W KANADZIE

Z OKAZJI 70-lej ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

Artex International

CZ III

ADAMA MICKIEWICZA

REŻ. **GUSTAW HOLOUBEK**

WYSTĘPUJĄ:

JAN ENGLERT

JERZY ZELNIK

MARIUSZ BENOIT

PIOTR MACHALICA

ADAM BAUMAN

TORONTO

PIĄTEK 18 LISTOPADA 1988, GODZ. 9:00 WIECZ.

ŚRODA 23 LISTOPADA 1988, GODZ. 8:00 WIECZ.

ST. LAWRENCE CENTRE FOR THE ARTS -

JANE MALLET THEATRE - Toronto, 27 Front St. E.

Bilety prosimy zamawiać tel. 366-7723 (tylko karty kredytowe) lub nabywać w kasie teatru codziennie w godz. 10-18. Informacje: 833-0640 (po 6 wiecz.)

MONTREAL

Poniedziałek 21 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W.

PRZEDSPRZEDAŻ:

Restauracja Cracovia, 1246 Stanley St., Tel. 866-2196

Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blvd., Tel. 849-3451

1001 Plants, 5518 Monkland Ave., Tel. 481-2263

Informacje i zamówienia tel. 483-5621 (po 6 wiecz.)

OTTAWA

Wtorek 22 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Ottawa Technical High School, 440 Albert St.

Informacje i zamówienia: Nelson Travel 235-5228

Równocześnie Artex International ma zaszczyt zaprosić Państwa na następujące występy w tym sezonie:

Luty 1989 - "Skiz" Gabryeli Zapolskiej z Gustawem Holoubkiem, Piotrem Fronczewskim, Magdą Zawadzką i Ewą Wiśniewską.

Adam Bauman

Debiut w 1981 r. w Teatrze Dramatycznym w sztuce "Pieszo" Sławomira Mrożka. Po studiach w Szkole Teatralnej w Warszawie angaż w Teatrze Polskim u Kazimierza Dejmka. Grał tytułową rolę w "Kordianie" Juliusza Słowackiego (nagroda dla najlepszego aktora na Festiwalu Polskiej Klasyki).

Mariusz Benoit

Aktor scen warszawskich. Kreował wiele świetnych ról, między innymi Profesora w "Lekcji" Ionesco. Grał w filmie produkcji polsko-kanadyjskiej - "Cudowne dziecko".

Piotr Machalica

Absolwent warszawskiej Szkoły Teatralnej. Grał w 36 fil-

mach, między innymi w "Biesach" Andrzeja Wajdy. Wspomniał role teatralne - Jan w "Pannic Julii" i Tomi w "Szkłanej menażerii".

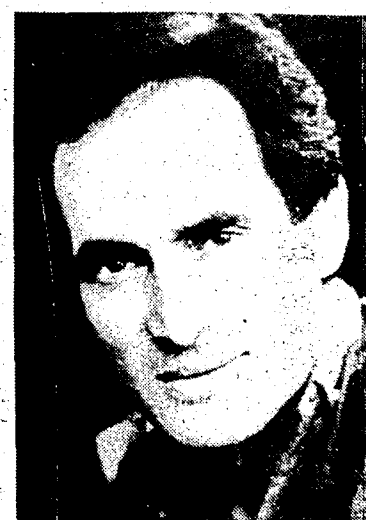
Jan Englert

Aktor, reżyser, pedagog, od 1981 r. dziekan wydziału aktorskiego, a od 1987 r. rektor Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. W 1981 r. wybrany wiceprezesa ZASP-u. rozwiązanego w rok później.

Studia ukończył w 1964 r. Ponad 60 ról filmowych (debiut w "Kanale" Wajdy). Kilkadziesiąt głównych ról w teatrze i TV. W 1971 roku wybrany przez publiczność kraju najpopularniejszym aktorem polskim ("Złota Maski").

Jerzy Zelnik

Absolwent Szkoły Teatralnej w Warszawie. W 1964 r. zagrał tytułową rolę w filmie "Faraon" reż. Jerzego Kawalerowicza. Odtwórca około 40 głównych ról w teatrach Warszawy i Krakowa. Uprawia małą formę teatralną, pisząc własne adaptacje. Żonaty, ma jedno dziecko - siedmioletniego Mateusza.

EXCLUSIVE - FASHION SHOW 88/89 and DINNER by F.S. BARBARA

PLACE - OLD MILL GUILDHALL ROOM

Date: 27th November, 1988. 4:00 p.m.

Events: Cocktail bar - fashion show - 4:00 p.m. - 6:30 p.m.

fur mini- auction - 6:30 p.m. - 7:00 p.m.

Best model competition 7:00p.m. - 7.30 p.m.

Dance 7:30p.m. - 11:00 p.m.

Collections supplied by:

J.R.Exclusive Fashion, 1556 Bloor Str. W.
tel. 533-8881

Danya Fashion, 2378 Bloor Str. W.

Enza Unique Shoe Salon

Imported Shoes from Italy

Accessories

Design Leather

1900 Dundas Str. West

L5K 1P9

tel. 822-8551

Multi trade enterprises

World Famous Furs

Stefanies' Shoppe

Childrens Specialty Shop

295 Ribcesvakkas Ave., M6R 2M3

tel. 534-4863

Sponsor

Foto Studio Barbara

Choreography: Andrzej Raczyński

Hair design: Paris Studio

Make-up artist: Barbara Starzyński

Video: Henryk Fibich

Disc jockey: Janusz Kujawiński

Announcer: Robert Tomasz

Exquisite florals supplied and designed by: Alana's Flowers

290 The West Mall (West Mall and Bloor Plaza)

tel. 626-6366

Models:

Małgorzata Tomczyk, Violetta Janicka, Magdalena Urban, Grażyna Wawrzynowski, Jacqueline Milczarek, Krystyna Kurzydło, Violetta Kurzydło, Katarzyna Kulm, Joanna Rokicki, Julia Gonzales, Beata Adach.

TICKETS: 5. - 6. listopada, Credit Union - JESIENNE SPOTKANIA.

PARIS STUDIO: 2007, Bloor Str. W. TEL. 766-0660

KRAKÓW DELICATESSEN, 2560 Sheppard Ave. Mississauga, TEL. 897-0695

10 AUTO CENTRE, TEL. 259-2391

PEKAO TRADING & TRAVEL

1610 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO M6P 1A7

588-1988

International European

Food INC

626 - 6989

Suprize

Ewa Staliński

NRES Service

858 - 3535

Suprize

Limusine Service

Zenon Wójcik

448 - 8184

Limusine Ride

Karlik Pastry

E.A. Rudziński

259 - 0966

Layer Cake

Kraków Delicatessen

2560 Sheppard Ave. Unit 2

Suprize

Mirror

Mirosław Nabiałek

Litters Jewellery

858 - 5045

Silver earrings

Visage Studio

Sława Rokicki

536 - 6686

Three Free Appointments

Paris Studio

766 - 0660

Two Free Appointments

Echo Tygodnik Polski

51A Thistledown Blvd.

743 - 5706

3 subscriptions of weekly - total value \$75

Free full page advertisements - value \$850

Suprize for Miss of Echo "Plebiscyt"

Ten Auto Center

144 16th Street, Toronto

tel. 259-2391

- trophy

TIPS Enterprises

Tomasz Iwanowski.

- car phones- facsimilies- copiers- computers

440 Winfield Terrace, Mississauga

el. 399-9950

- 10 mobile coffee mugs

Multi trade Enterprises

Import Export

703 Evans Ave., Suite 102 Toronto, Ont.

tel. 620-4616

- surprise

GAZETA Polish newspaper

1036 Mississauga Valley Blvd.

- trophy and

3 subscriptions of the newspaper

Safety Auto Repairs Ltd.,

Wiesław Sokołowski

Mechanical repairs to all makes, safety inspections, interior and exterior car cleaning - one safety inspection for personal car

Kobis - dinner for two (\$20 value)

Lakeshore Toyota and its representative

Marek Sulżyński

- Toyota jacket

Polish Studio TV

431 Roncesvalles Ave., M6R 2N3

tel. 534-7788

- surprise

Sherlock Homes

representative - Zygmunt Przetakiewicz

431 Roncesvalles Ave., M6R 2N3 - surprise

Kulisy Sportu - monthly magazine

Adam Polański - surprise

PIGULKI PCAG

RAKOWSKI W POSZUKIWANIU OPOZYCJI

Biedny nowo upieczony premier Rakowski stworzył rząd i "zarezerwował" w nim pewną liczbę miejsc dla przedstawicieli opozycji. Mimo namów dotychczas nie znaleźli się chętni do "sprawowania władzy" w imieniu tej opozycji. Sytuacja przypomina pewne zdarzenie podczas okupacji niemieckiej, kiedy w Szaflarach, sporej wsi leżącej między Nowym Targiem a Zakopanem nie można było znaleźć ani jednego górala. Jak wiadomo Niemcy podczas wojny kokietowali górali, mając nadzieję, że uda im się utworzyć góralski kolaboracyjny oddział wojskowy. Pewnego dnia do Szaflar przyjechała ekipa niemieckiej kroniki filmowej, chcąc filmować "Gorallenvolk". Mimo nacisków na ówczesnego wójta, Wojciecha Kamińskiego, jakoś nie można było znaleźć chętnych, którzy by w góralskich strojach chcieli pozować przed kamerami okupanta. Pan Wojciech pół żartem zaproponował, żeby cuchę i portki sfilmować powieszane na płocie. Niemcy odjechali z niczym.

70 ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

będzie w tym roku obchodzona szczególnie uroczystość. Obchody organizowane przez KPK, Okręg Toronto rozpoczną się 15 listopada nabożeństwem o godzinie 11, a zakończą się o godzinie 4:30 po południu UROCZYSTĄ AKADEMIA i koncertem w sali szkoły przy Bloor i Dundas West.

PCAG rzuciło hasło WOLNOŚĆ

DLA POLSKI - KREW DLA KANADY

i apeluje, aby oddawać krew w klinikach Czerwonego Krzyża dla uczczenia rocznicy listopadowej, dla zamianowania stanowiska w sprawie niepodległości Polski i dla wyrażenia wdzięczności wobec Kanady. Szczegóły w prasie polonijnej.

NIEPRZEBRANE tłumy wybierają się na SPOTKANIA JESIENNE PCAG

w dniach 5 i 6 listopada. Mimo to planujemy wpuścić każdego absolutnie bezpłatnie. Bufet przygotowuje się do długotrwałego obłożenia przez amatorów bigosu, paczków itp. Prosimy o ofiarowywanie fantów na loterię oraz o zgłaszanie przedmiotów na aukcję. Na aukcję przyjmujemy używane książki, dzieła sztuki, wyroby artystyczne, biżuterię itp. Zgodnie z tradycją, punktem kulminacyjnym będzie aukcja kociąt. Oddaj swoje kocięta w dobre ręce! Szczęśliwych posiadaczy drobiazgu kociego prosimy o telefon do PIGULEK. PCAG pobiera komisowe od ceny sprzedaży.

DZIADY ADAMA MICKIEWICZA

w reżyserii Gustawa Holoubka - 18 i 23 listopada w sali St. Lawrence Centre. Bilety można zamawiać telefonicznie (366-7723) PIGULKI polecają!

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

Wszystkich Uczestników i Sympatyków pieszych pielgrzymek do Sanktuarium w Midland serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w mszach świętych, które będą odbywały się w każdą pierwszą sobotę miesiąca o godz. 19.00 w kościele św. Teresy.

PAMIĘTAJĄC O POLSCĘ DAJ KREW KANADZIE

11 listopada obchodzimy Święto Niepodległości Polski. Przypominamy wielki, historyczny sukces uzyskany zarówno wysiłkami Polaków w kraju jak i na emigracji, walką zbrojną i zabiegami dyplomatycznymi, wielkim przywiązaniem Polaków do wolności i gotowością jej obrony. Polska utraciła niepodległość ponownie w 1939 roku i okupacja ta trwa do dziś. W ostatnich latach coraz częściej wysuwane są w okupowanej Polsce hasła i programy niepodległościowe, coraz bardziej też rządy krajów zachodnich i opinia publiczna w wolnym świecie zdaje sobie sprawę z tragicznej sytuacji Narodu Polskiego i wyraża swe poparcie dla naszej walki.

Okupacja Polski i związana z nią nędza wygnały z kraju tysiące uchodźców, przyjętych gościnnie przez wolne kraje. Jesteśmy wszyscy wdzięczni Kanadzie, że otworzyła przed nami drzwi. Czy potrafimy to jednak okazać? Walcząc o wolność kraju nasi rodacy przelewali krew na wszystkich kontynentach, cierpieli poniewierkę, rany, niewolę. Ginęli pod sztandarami innych narodów wierząc, że przybliżają chwilę wyzwolenia. Dziś Kanada nie potrzebuje od nas takich ofiar. Jest zresztą niewiele rzeczy, których ten bogaty kraj potrzebuje, a Wśród nich jedna bezcenna, coraz trudniejsza do zdobycia, ludzka krew będąca niezastąpionym lekiem. Każdy zdrowy człowiek może, bez ryzyka utraty zdrowia oddać tę niewielką ilość krwi Kanadzie w wielkim dniu 11 listopada w stacjach krwiodawstwa w całym kraju Blood Donor Clinic, deklarując jedynie swe polskie pochodzenie i deklarując cel jakim jest upamiętnienie walki Polaków o niepodległość. Apelujemy do organizacji niepodległościowych i prosolidarnościowych by poparły tę akcję. Polish Canadian Action Group będzie ją koordynować w Toronto. Służy pomocą i radą wszystkim, którzy chcieliby przyłączyć się do nas. Przyjmujemy telefonicznie zgłoszenia krwiodawców oraz tych, którzy chcieliby poprzeć akcję KREW DLA KANADY - WOLNOŚĆ DLA POLSKI dotacją. Może się znaleźć wiele osób, które ze względu na wiek, czy stan zdrowia nie kwalifikują się na krwiodawców, a chcą w niej uczestniczyć. PCAG pragnie nadać akcji duży rozmach uzyskując poparcie środków masowego przekazu, polityków, a przede wszystkim kanadyjskiej opinii publicznej, której spodziewamy się uzyskać nie tylko poparcie, uznanie i zrozumienie sprawy polskiej, ale podnieść w jej oczach prestiż Kanadyjczyków polskiego pochodzenia. Nasza propozycja spotkała się bowiem z bardzo życzliwym przyjęciem we wstępnym sondażu. Akcji udzielił poparcia KPK zarówno okręgu Toronto jak i Kanady.

WZYWAMY WSZYSTKICH DO AKCJI: KREW DLA KANADY - WOLNOŚĆ DLA POLSKI

POLISH CANADIAN ACTION GROUP
Zarząd, prezes Grażyna Farmus, Sekretarz Lilka Croydon

Informacje i zgłoszenia Toronto 532-3890, 925-8128, 743-5706
Szczegóły w prasie, radiu i telewizji oraz na tablicach ogłoszeniowych.

PIĄTEK, 11 LISTOPADA, 1988 CLINICS:
ManuLife Centre, 55 Bloor St. West at Bay, Toronto, 9:00 - 4:00 pm
Royal Bank Plaza, Merchant's Mall Level, 200 Bay St. at Wellington, Toronto, 10:00-6:00
Baxter Corporation, 6405 Northam Dr., Mississauga, 9:30 - 3:00 pm
Sheridan Mall, 2225 Erin Mills Parkway, Mississauga, 10:00 - 4:00 pm
Eaton Centre, South Common Area, Queen St. Entrance, Toronto, 12:30 - 8:30 pm

Zaduszki pod Pomnikiem Katyńskim w Toronto

Dnia 2 listopada 1988 roku, w wszystkich Polaków, których groby rozsiane są po całym świecie. Do wzięcia udziału w tej uroczystości zapraszają Polonię z Toronto i okolicy: Kongres Polonii Kanadyjskiej, Okręg Toronto i Centralny Komitet Polskich Organizacji Weterańskich na Toronto i Oshawę.

Za Komitet
Stefan Falkowski

W dniu 11 listopada, 1988 roku przypada 70. Rocznica odzyskania przez Polskę podległości po 123 latach niewoli.

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, organizuje w NIEDZIELĘ DNIA 13 LISTOPADA UROCZYSTOŚCI poświęcone Rocznicy odzyskania Niepodległości w 1918 roku według następującego programu:

-godz. 11.00 - 12.00 Uroczysta Msza Św. w kościele Św. Stanisława 12 Denison Ave. Sztandary Organizacyjne).

-godz. 12.15 - 12.30 formowanie się pochodu na placu parkingowym przed kościołem.

-godz. 12.30 - 13.00 przemarsz pochodu z orkiestrą Pułku Pancernego z Oshawy po ulicy Queen przed NOWY RATUSZ, gdzie nastąpi podniesienie polskiej flagi, poczym bezpośrednio przemarsz przed STARY RATUSZ do POMNIKA NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA - złożenie wieńców, przemówienia

-godz. 13.45 zakończenie uroczystości

-godz. 16.30 - 18.15 Uroczysta Akademia w Uroczystości 11 listopada, podkreślając 70 ROCZNICĘ TEGO WIELKIEGO ŚWIĘTA, winna leżeć KAŻDEMU POLAKOWI na sercu. Nie powinno zabraknąć nikogo od najstarszych do dzieci, nie wyłączając nowo przybyłych dla których ten dzień był może im nieznany w Polsce Ludowej.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, apeluje do CAŁEJ POLONII, do Organizacji Weterańskich i Polonijnych, do Harcerstwa, do młodzieży szkolnej, do Szkół Polskich o wzięcie GREMIALNEGO udziału we wszystkich punktach podanego wyżej programu.

W niedzielę dnia 13 listopada br. stańmy WSZYSCY RAZEM, ramię przy ramieniu

i pokażmy, że Polonia jest zwała i stoi na straży nie tylko wielkopomnych wydarzeń, ale i publicznie wyraża swe wielkie uznanie Narodowi Polskiemu, który od 43 lat nieustannie walczy w WOLNĄ I SUWERENNĄ POLSKĘ.

WEST PARK SECONDARY SCHOOL (Bloor St. West - Dundas St. West.)

KIERMASZ JESIENNE SPOTKANIA!

W dniach 5 i 6 listopada, w budynku Credit Union, 220 Roncesvalles Ave. w Toronto odbędzie się kiermasz i sprzedaż książek, płyt, kaset, wyrobów ludowych, obrazów, znaczków pocztowych, kosmetyków, ziół leczniczych, komputerów, bezprzewodowych telefonów, kopiarek, skórzanej, biżuterii i galanterii artystycznej, materiałów Solidarności oraz unikalnych przedmiotów na aukcji.

Posiadacze starych książek, monet, biżuterii i innych wartościowych eksponatów, którzy chcą je sprzedać proszeni są o szybkie skontaktowanie się z p. Anną Dubiską, tel. 925-8128.

Ponadto zorganizowane będą: loteria, kawiarnia, bar, oraz atelier fotograficzne. Można w nim będzie m.in. zrobić zdjęcie z ładną modelką. Będą też udzielane bezpłatne porady w zakresie: ziołolecznictwa, radiestezji, ubezpieczeń, bankowości, inwestycji, imigracji, zakładania i prowadzenia małych przedsiębiorstw oraz kupna i sprzedaży domów i samochodów.

Zwracamy się z gorącą prośbą o ofiarowywanie fantów na loterię. Zgłoszenia do pani Marii Wicińskiej, tel. 626-1961 po godz. 20 wiecz., niedziela 11-19.

Wstęp wolny.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY

Dochód przeznaczony jest na Pomoc Polsce.

PRZYJDŹ, NIE POŻALUJESZ!

Organizatorzy

Polish Canadian Action Group

MSZA ZA OJCZYZNĘ

W szczególnej intencji ks. Jerzego Popiełuszki, w związku z czwartą rocznicą Jego tragicznej śmierci. Dnia 30 października, o godz. 5 po południu odbędzie się tradycyjna koncelebrowana Msza św. za Ojczyznę, w kościele św. Teresy, Lakeshore Blvd. West i 10th Street.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY POLONIĘ

do jak najliczniejszego udziału.

Po Mszy odbędzie się prelekcja harcmistrza

Wojciecha Wróblewskiego,

socjologa z Uniwersytetu Jagiellońskiego pt.

"Harcerstwo w ruchu niepodległościowym"

CMENTARZOM NA RATUNEK

O tym, że cmentarze, na których spoczywają nasi przodkowie wymagają stałej opieki, nie trzeba nikogo przekonywać. Jest to tak oczywiste, jak fakt, że po dniu następuje zmierzch i noc. Niestety, miejsca spoczynku pierwszych polskich osadników w Kanadzie są bardzo zaniedbane, często zdezastrowane, z nieczytelnymi epitafiami, zarosnięte dzikimi krzewami i zieleń, z rozpadającymi się nagrobkami, krzyżami, na których, jeszcze nie tak dawno, można było odczytać inskrypcje w języku polskim: "urodzony w Polsce - zmarł w Kanadzie".

Wszystkie one powoli giną! Dobrze więc się stało, że red. Stanisław Stolarczyk zajął się opracowaniem dokumentacji wszystkich polskich cmentarzy w Kanadzie.

Po latach, dla przyszłych pokoleń, będzie miała ona bezcenną wartość, bowiem po pierwszych polskich osadnikach z Kaszub, Podkarpacia, Wołynia, Małopolski pozosta-

nie pamięć w postaci udokumentowania miejsca ich spoczynku (fotografia mogiły, krzyża, zdjęcia nagrobne, etc.). Jest on również inicjatorem akcji objęcia stałą opieką polskich cmentarzy na Kaszubach.

Ostatnio w Ottawie, na spotkaniu z nauczycielami miejscowej szkoły polskiej zaraził ich tą ideą. Na odzew, rzuconego przez niego hasła: "ratujmy polskie cmentarze" - nie trzeba było długo czekać. Dzięki niezwykle dynamicznemu i otwartemu na każdą ciekawą inicjatywę dyrektorowi szkoły Wiesławowi Kuranowi oraz nauczycielce Elżbiecie Mosielskiej niedawno uczniowie najstarszej klasy Polskiej Szkoły im. Podolskiego w Ottawie wraz z rodzicami oraz gro-nem nauczycielskim wyruszyli do Wilna i Barry's Bay.

Stanisław Stolarczyk zdradził mi, iż po wykonaniu bardzo dokładnej inwentaryzacji i dokumentacji najstarszego polskiego cmentarza znajdującego się na skraju osady Wilno, tam gdzie dawniej wzniesiony został pierwszy polski kościół w Kanadzie (p.w. św. Stanisława Kostki) - podejmie kroki, aby cmentarz ten uznany został za zabytek i objęty opieką konserwatorów. Na nim to właśnie spoczywają prochy osadników, którzy jako pierwsza zwarta grupa, w 1859 r. przybyli z Kaszub do Kanady i od nich, tak na dobre, zaczyna się dopiero historia polskiej zbiorowości w kraju, jak to często określa się "klonowego liścia", której na imię - Polonia kanadyjska.

Jestem przekonana, że idea ta, jak i każda inna niosąca ratunek cmentarzom pionierów polskiego osadnictwa, od Atlantyku po Pacyfik, jest godna naszego polonijnego - jak najszerzego - poparcia. I jest to zadanie na dziś, bo jutro może być już za późno.

ALICJA PODLASKA

"ZATRZYMANE W KADRZE PAMIĘCI"

WOJCIECH WRÓBLEWSKI

Poziom techniki filmowej pozwala zwalniać lub przyspieszać tempo przesu-wających się obrazów. Podobnie funkcjonuje nasza pamięć. Gdy próbujemy przywołać przeszłość, czasem jest to tylko migotanie zamazanych obrazów, barw, wrażeń, jak w filmie przesuwanym się ze zbyt dużą prędkością. Ale są również wspomnienia, które trwają gdzieś w zakamarkach pamięci, wyraźne i czyste, jak kadr zatrzymanego filmu. Przywołane, pozwalają na wyraźne rozpoznanie sytuacji, postaci, barw. Dają ponadto to, czego nie daje taśma filmowa - pamięć emocji i wrażeń zmysłowych. Każdy z nas przechowuje, czasem nieświadomie, w swej pamięci takie wyraźne "kadry" i często, dopiero jakiś impuls, jakieś skojarzenie, otwierają tę "szufladkę", przywołując obraz.

Tak się stało w tym przypadku. Sugestia, aby w czasie planowanej prelekcji poświęconej "harcerstwu w ruchu niepodległościowym" wspomnieć, z racji rocznicy, o pogrzebie ks. Jerzego Popiełuszki, stała się impulsem dla przywołania obrazu listopadowego dnia sprzed trzech lat.

Telefon. Informacja - pogrzeb pojutrze, w Warszawie. Nocny pociąg z Krakowa do Warszawy. Pociąg inny niż zwykle. Wypełniony po brzegi, a jednocześnie jakiś spokojny, bez awantur, krzyków, kart i pijanych pasażerów. Wyraźnie odczuwało się, że to nie codzienni pasażerowie, a może inaczej, że cel ich podróży jest szczególny. Kwiaty, wieńce, znaczki "Solidarności" w klapach marynarek i płaszczy. Godzina szósta rano, Dworzec Centralny. Formują się kilkuset osobowe grupy, podnoszą flagi z napisami "Solidarność". Im bliżej kościoła, tym tłum bardziej gestnieje.

Zbliżających się, z daleka uderza widok czerwonej flagi, spadającej z wież kościelnych ku ziemi kilkunastometrową wstęgą. Od góry flaga jest rozszczępiona, tworząc gigantyczną literę "V". Rozdarty pas materii, pękniętej jak bryła Katyńskiego Pomnika w Toronto. Równocześnie i symbol tragedii i tryumfu, nadziei i zwycięstwa.

Tłum gestnieje, harcerskie służby kierują ludzi do sektorów, utrzymując drogę dojazdową dla sanitarek do samego kościoła. Od ołtarza anonsują przyjazd Lecha Wałęsy. Zrywa się huragan braw. Tysiące gardeł skandują okrzyk: "Solidarność!", "Solidarność!". Głowa przy głowie, ludzie na dachach okolicznych bloków. W Warszawie jest temperatura bliska zera stopni, a jednak nad tłumem powietrze drga jak w czasie upału. Co jakiś czas, na rękach, nad głowami, do przejść, podawane są zemdlone osoby. Patrole sanitarne harcerzek wraz z pielęgniarkami udzielają pierwszej pomocy.

Metalowe bariery blokują dostęp do samego ogrodzenia kościoła. Z tłumy podawane są kwiaty. Harcerze odbierają całe naręcza i układają je wzdłuż ogrodzenia, na barierkach, wprost na ziemi. Nosząc kwiaty przypomina mi się zdarzenie sprzed ponad roku. Wtedy widziałem po raz pierwszy i ostatni ks. Jerzego. Było to w Gdańsku, w czasie mszy św. w rocznicę Sierpnia. Stał się w wejściu kościoła św. Brygidy. Mieśliśmy bukiet kwiatów przeznaczony dla Lecha Wałęsy. W trakcie procesji, mijający nas ks. Popiełuszko zrobił ruch jakby zrozumiął, że to kwiaty dla niego - czy to harcerka trzymająca kwiaty stała zbyt wysunięta do przodu, czy zrobiła jakiś gest - wobec braku reakcji z naszej strony, przeszedł dalej. Drobny, niepozorny. Nie dostał od nas kwiatów... Dziś jego trumnę przykrytą płatem sztandaru "Solidarności" Huty "Warszawa" otaczają kwiaty, zwały kwiatów pokrywają cały kościelny parkan. Wtedy nie dostał od nas kwiatów...

Wysoki na kilka metrów, metalowy płot utkany jest kwiatami oraz transparentami "Solidarności", cała Polska, hasła, cytaty, m.in. Miłosza - "Możesz go zabić narodzi się nowy!". Wielkimi literami - "Od systemu zbrodni uwolnij nas Panie!". Na białym płótnie - harcerska lilijka i napis: "Ks. Jerzy Popiełuszko Świętym Jerzym naszych czasów!" (Św. Jerzy jest patronem skautów, a więc i polskich harcerzy).

Często przykładam do oka aparat fotograficzny, ale zdjęcia robię rzadko, staram się patrzeć na twarze ludzi. Wyczytać z nich co ich tu sprowadziło? Co myślą? Co czują? Na twarzach nie ma jednak jarmarcznej ciekawości, jest powaga, skupienie, spokój. Nie ma też lęku, choć przecież pierwszą reakcją na wieść o morderstwie często było przerażenie - ONI wszystko mogą!?! Ci ludzie się nie boją! Inni ludzie? A przecież to ci sami z kolejek po mięso, z kolejek po wódkę! Z przepełnionych autobusów i tramwajów. Agresywni, zmęczeni, przeciętni, szarzy. Ci sami a inni!???

Głowa przy głowie, dziesiątki tysięcy ludzi, może sto tysięcy, a może trzysta, kto ich policzy. A jednak ten tłum jest inny od tłumów opisywanych przez socjologów. To nie jest tłum linczujący, ani tłum niszczy-cielski! Choć jednostka czuje się tu elementem całej zbiorowości, choć las tysięcy rąk wzniesionych ku górze z palcami w kształcie litery "V", wywołuje uczucia, których nie sposób opisać. Tu się rodzi SOLIDARNOŚĆ, to się rodzi i dojrzewa poczucie siły i przekonanie o słuszności SPRAWY. Tu dzieci i młodzież dojrzewają społecznie w przyspieszonym tempie...

Śmierć, która uświęca ideę! Śmierć, która rodzi nadzieję i poczucie siły! Żadany gwałt, który nie wyzwala nienawiści??? Po uroczystości, tysiące ludzi, w pochodzie, rusza w kierunku centrum. Jezdnię w pewnym momencie blokuje oddział ZOMO. Czoło pochodu staje na chwilę... a potem rusza powoli do przodu, wzmacnia się skandowany okrzyk: PRZEBACZAMY! PRZEBACZAMY! Ludzie przechodzą pomiędzy ogłupiałymi zomowcami, którzy zdezorientowani, powoli usuwają się z jezdni. Śmierć, która buduje! - "Zło dobrem zwyciężaj!".

Zatrzymany w kadrze pamięci obraz - poczucie wspólnoty i powagi, tysiące ludzi, zwały kwiatów, wśród których migoczą seki zniczy. I biała plama harcerskiego transparentu -

"Ks. Jerzy Popiełuszko Świętym Jerzym naszych czasów!".

KWADRATURA KOŁA PRZY OKRĄGŁYM STOLE

Ciąg dalszy ze str. 4

gospodarczej wskazują, że próbuje się ponownie spełnić konsumpcyjne życzenia ludności, by zmniejszyć ciśnienie politycznego nacisku. Pod koniec września sekretarz KC Baką wyciągnął jakby z kapelusza 250 milionów dolarów jako natychmiastową pomoc dla zaopatrzenia rynku, z jakiego kapelusza - nikt nie wie. Jednocześnie wypowiedział się w jednej z amerykańskich gazet, że trzeba się na to przygotować, że w nadchodzących latach Polskę będą regularnie nawiedzać strajki. Polska droga wyjścia z kryzysu jest licznymi ofiarami wybrukowana, powstałymi wskutek obniżenia wydatków na cele społeczne i ich sprawiedliwego podziału. Z "Solidarnością" albo bez, dojdzie przy tym do wybuchu społecznych protestów. Jeśli już tak musi być, mówi się w warszawskim przywództwie, to lepiej bez "Solidarności".

Tłum. PIOTR OCHMANN
West Germany

Na mojej lokalnej plaży jest równo 10 sklepów. Ten, do którego przyjechałam, miał na drzwiach wywieszkę, która obwieszczała wszystkim, wszem i wobec, że dyrekcja nie życzy sobie absolutnie nikogo z lodami w ręku. Mają rację, więc bohaterstwo postanowiłam przechrząknąć się w tym upale, aż do ostatniego liźnięcia. Sklepy tutaj wityryn nie mają, więc z nudów gapiłam się na małe dzieci, bawiące się tuż za ostatnim sklepem. Dzieci, jak to dzieci. Piszczą, krzyczą, obrzucały się zwirow, bawiły się w klasy. Podeszłam bliżej i obserwowałam chłopczyka, który mozolnie usiłował ściągnąć na ziemię średniej wielkości szary balon. Przy bliższym rozpoznaniu, balon okazał się być głową anioła. Drugi zaś chłopczek huśtał się na jego rozpostartych skrzydłach. Całe szczęście, że robocizna w tamtych czasach była z prawdziwego zdarzenia, bo

wiły. O ile będą pamiętały, gdzie ten grób się znajduje. Do domu jechałam wielce zafascynowana sprawą mojego życia pozagrobowego, wiedziałam już, że sama będę musiała koło tego pochodzić, nie wiedziałam tylko gdzie i od czego zacząć. Córki pytać nie będę, bo znowu usłyszę, że niepotrzebnie jej głowę kręce, że ja ich wszystkich przeżyję i że ona tego tematu nie znosi. Normalka.

W hallu, jak zwykle, leżała na podłodze codzienna półkilowa porcja beużytecznej makulatury. Z westchnieniem podniosłam rozsypane papierki, ale w drodze do pojemnika, rzuciłam okiem na ulotkę na samym wierzchu. Na chwilę mnie zatkało. Otóż, nomen omen, bardzo nowa firma, oferuje nowe (sic!) groby i kolumbaria, na zupełnie nowym cmentarzu, pod wdzięczną nazwą "Ogród Wspomnień", i że właśnie przez następne 2 tygodnie urządza wielką wyprze-

facet nigdy nie miał okazji usłyszeć np. słowa: proszę, co?

Stefcio z zawodowo-żałosną miną zapytał mnie gdzie się znajdują doczesne szczątki ukochanej osoby i spojrzał z przerażeniem kiedy odpowiedziałam beztrosko, że siedzą obok. Okazało się, że jestem dopiero jego drugą klientką, że z braku doświadczenia nie wiedział, że ludzie często kupują własne groby. Szczególnie samotni. O tym też zapomniano go nauczyć. Ale przestał nareszcie szeptać i zaczęliśmy oglądać prospekty i katalogi. Będę spocielona, więc szukam ładnego kolumbarium. Mimo wyprzedaży, ceny były horrendalne. Plus - wszystkie świadczenia i podatki. Tylko koszt zamurowania jest już wliczony. Cholernie się ucieszyłam. Inna, co prawda, za takie pieniądze zaraz by sobie kupiła nowe futro a ja kupuję "gołębik" i jeszcze się cieszę, że za

Ale nekrolog sama sobie wypisałam, bez tytułów, bez daty urodzenia, jako jedyne osiągnięcie życiowe napisałam: lwowianka. Jeszcze tylko dojdzie dzień zgonu i że o modlitwę proszę. Z tym nekrologiem pociągnęłam do banku, do skrytki i jako kodycył załączyłam do testamentu. Przy wypisywaniu następnego testamentu umieszczę go w treści. Ja testamenty zmieniam jak rękawiczki. Innym tego nie doradzam. Ale mnie to służy. Stanowczo przez to jest mniej rodzinnych drak.

Moi młodzi przyjaciele patrzą na mnie z rozbawieniem, kiedy zapytuję czy spisali już testament. Niezmiennie dostają 3 odpowiedzi: 1. ja nie mam, 2. i tak żona odziedziczy albo sakramentalne 3. za młodzi jesteśmy, aby o tym myśleć. Tylko czy te wypadki, co to tylko po innych chodzą mają, wiedzą o tym? Polacy, w ogóle, mają awersję do słowa: testament. Wielki błąd w sztuce. Nie dajmy się zwariować. Poza tymi ostatnimi wyjątkami, ogół z nas już się czegoś dorobił, vide te śliczne cztery kółka. I już dużo forsy w formie morgage'u w domek wpakował. Przy braku testamentu zjawia się nagle kilka poprzednich żon, a może nawet pan konsul w ich imieniu wystąpi, jeśli nie mamy obywatelstwa kanadyjskiego; zjawi się tabun kuzynów, nigdy nie widzianych, dziedziczy każdy. A taka ostatnia wola, wypisana ręcznie, po polsku, rozwiązuje wszystkie problemy. Należy tylko podpisać w obecności dwóch świadków, którzy nie mogą być spadkobiercami. Oni potwierdzają autentyczność podpisu i z głowy. Oczywiście, kto ma większy majątek lub zabrane sprawy osobiste, powinien stanowczo pójść z tym do adwokata.

Kochani rodacy skarżą się na biurokrację, na brak serca władz w wypadku nagłej (i nie nagłej) śmierci. To nie jest złośliwość, przeciwnie, oni dbają o interes dzieci. Co by było, gdyby żałobna mamusia sama zaankasowała całą sumę po mężu, a zaraz po tym stwierdziła, że się boi sama spać? Jeden wujek żąda aby mu autko kupić, bo za daleko do tego łóżka dojeżdżać, drugiemu wujkowi od gryzienia w szyjkę ząbki się psują, więc mu trzeba dentystę zafundować, a trzeciemu jest zimno, bo w lecie tylko na jeden miesiąc przyleciał i trzeba kożuch sprawić. Parę groszy się rozlało, dzieci prawie głodne chodzą. Czy po to tato dwa etaty obskakiwał (co go może i życie kosztowało)?

Znam konkretny przypadek. On, wzięty architekt. Ona, wychowująca dwie dziewczynki, lat 11 i 2. Tato miał trzy polisy ubezpieczeniowe, dwie bardzo wysokie, z miejsca pracy - idące ze stanowiskiem. W wieku lat 40 wszedł do toalety i więcej nie wyszedł. Testamentu nie zostawił. Efekt: żona dostała jedną trzecią majątku, sam pogrzeb i kilka miesięcy bytowania załatwiły tę sumę. Pozostałe dwie trzecie bank zablokował aż do pełnoletności każdej z dziewczynek. Uwalniał sumy związane wyłącznie ze szkołą, jak czesne, mundurki, kursy. Jedyne pożytek, że dziewczynki uczęszczały do najlepszych szkół. Odsetki w banku poknęła inflacja. Zamiast kupić dwa czynszowe domy, czy założyć biznes, moja koleżanka musiała pójść do pracy, aby utrzymać rodzinę. I wszystko przez brak papierka zwanego testamentem, który dla osieroconej rodziny jest deską ratunku, gładem, wybawieniem.

Przy sposobności załączania kodycyłu, przeczytałam mój ostatni testament. Dobrze się stało. Muszę natychmiast spisywać nowy. Połowa moich dezyderatów nie jest nawet aktualna. Sygnet, który miałam zostawić starszemu wnukowi, dawno ukradli. Polskie ex-librisy zapisałam kuzynowi, ale kuzyn umarł. Nawet adres mój jest z poprzedniego miejsca zamieszkania.

Mam zatem nową zmartwienie. Ale bez zmartwień życie byłoby nudne. Ja się nie lubię nudzić. Coś mi się zdaje, że odkryłam tajemnicę perpetuum mobile.

Trochę o śmierci- ciut swawolnie

NINA
GIEYSZTOR-
ZAWIRSKA

anioł ani drgnął, berbec natomiast po kilku chwilach spadł ze swojej zaimprovizowanej huśtawki i teraz ryczał w niebogłosy. Z któregoś tam sklepu wypadła matka, która prawdopodobnie naprzód sprawdziła łokcie i kolana, a po tym dała mu w ucho. Ale nie raczyła zauważyć, że stoją na cmentarzu, na czyjejs płycie, na uświęconym miejscu.

Mieszkam 60 km od Toronto. Do niedawna była tutaj wieś i na każdym rogu spotyka się takie małe cmentarzyki. Wszystkie groby są z ubiegłego stulecia, nikt o nich nie pamięta, nigdy kwiatka na nich nie widać. Wszechpoteżny dolar tak zawężył krawędzie tych cmentarzy, że tak jak tutaj, pierwszy z kraja grób znajduje się nie dalej jak 2 metry od ostatniego sklepu. Zerwany łańcuch nie odstrasza ani psów ani dzieci. Smutne to i oburzające zarazem.

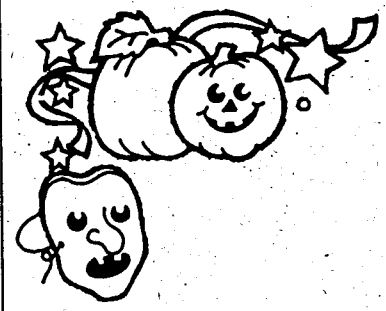
Lody się skończyły, popatrzyłam jeszcze chwilę na te dzieciaki skaczące po grobach i zadecydowałam, że ja tak leżeć nie będę. Po mnie nikt nie będzie tak skakał. Mnie się po śmierci należy wieczne odpoczywanie i jeśli świat wytrzyma w tym zanieczyszczonym środowisku jeszcze kilkaset lat, ja sobie wypraszam, aby moje i nie moje prapraprawniki na moim grobie w berka się ba-

daż. A jakże, nawet w tym resorcie mamy SALE, dla zdobycia jak największej klientki zapewne. Zadzwońmy natychmiast i za dwie godziny przyjechał dosyć sympatyczny, młody człowiek, ubrany na czarno od stóp do głów. Szeptem złożył mi kondolencje (!!) powiedział, że nazywa się Steve i że jego rodzice przyjechali tutaj z Polski. W jednym zdaniu. Ale kiedy po polsku poprosiłam go do środka, nie zrozumiał, a kiedy zapytałam czy napiłby się kawy albo herbaty, zapytał czy ja mówię po angielsku, bo jeśli nie to on sprowadzi tłumacza. Uśmiełam się w duchu: Boże, skąd ja to znam? Urządza się tutaj seminaria dla sprzedawców, obojętnie czego, pierwszym zaś przykazaniem jest nieodmiennie: "Masz się zawsze identyfikować z pochodzeniem klienta (jedyne wyjątek - inny kolor skóry) aby ten nabrał do ciebie pełnego zaufania, na zasadzie, że rodak nigdy nie wykołuje". O naiwności ludzka! Ale zupełnie o tym nie myślą, że należałoby nauczyć ich kilku podstawowych słów w paru językach. No bo kto to widział, żeby rodzice takiego Steve, czyli Stefcia, od razu na drugi dzień po wyładowaniu w Kanadzie, zaczęli mówić po angielsku między sobą, prawda? I stąd taki

ekstra cement nie zapłacę. Widocznie mi coś odbiło.

Stefcio był już w trakcie wypisywania kontraktu, kiedy powiedziałam grzecznie, że zanim podpiszę, mam nieodparte życzenie oglądnięcia tej ściany i w ogóle. Był zszokowany. Po co, zapytał. Proste, chcę zobaczyć mój ostatni "dom" na tym padole i jaki stamtąd jest widok, OK? Sama chcę wybrać. Nie za nisko, przez te dzieci, nie za wysoko, bo wnuki nie odczytają napisu. Chcę mieć miejsce pośrodku, mimo że najwięcej kosztuje. Stefco był zdenerwowany, gdzieś dzwonił, coś komuś perorował, na kogoś nawet krzyczał, ale widocznie uzyskał kartę-błache, gdyż, z niechęcią wprawdzie, wrzucił mnie do swojego wozu i pojechaliśmy na cmentarz.

Faktycznie wszystko tam było spod igły. Drzewka sadzono, kładziono trawniki, formowano rabaty, gracowano dróżki. Pruliśmy pełnym gazem pod samą ścianę. Trochę się dziwiłam, ale nie. Pod ścianą, prawie z marmuru (takiego plastikowego), zahamowaliśmy ostro i mogłam podziwiać jej okazałość. Opuściłam szybę i wybrałam sobie kolumbarium nr 13, bo to moja szczęśliwa liczba. I wtedy właśnie usłyszałam dziwny odgłos, jakby krowa ryczała. Steve mnie bardzo powstrzymywał, że niby błoto (skąd, w upale?), ale ja już byłam na zewnątrz. Ostrożnie obeszłam majestatyczny "marmur" i faktycznie stanęłam oko w oko z bardzo przystojną Krasulą, zdaje się rodem ze Szkocji i bydlęcego klanu Angus. A za Krasulą podążało radośnie jeszcze całe stadko do wielgachnej obory, usytuowanej nie dalej jak 20 metrów od miejsca mojego ostatniego spoczynku. Zza "marmuru" nie było jej widać. Tego było mi już za wiele! Oczyma wyobraźni już widziałam dostojną, ciemno ubraną grupę stojącą przed tą ścianą, moja córka płacze, no, w każdym razie powinna, oni mnie z powagą zamurują, a tu krowa ryczy jakby mówiła: "witaj siostrze". Bo Magda, moja przyjaciółka, przecież zaraz ten ryk tak rozszysfruje. Co prawda, gdyby naprawdę znała język zwierząt, to by się przy sposobności dowiedziała, na którym drzewie jest jej miejsce, mimo że to nie ten klimat. Steve długo i zawile, cały w lansdach, tłumaczył mi - przejęciem, że jego firma dopiero co odkupiła tę ziemię od farmera, że farmer ma oborę rozebrać na dniach i że do miesiąca obory tu nie będzie. Powiedziałam, żeby się wówczas do mnie zgłosił. Zgłaszał się prawie co drugi dzień, a za każdym razem cena była niższa. Widocznie nie ja jedna miałam poważne zastrzeżenia. Nie mniej, po kilku tygodniach kupiłam moje kolumbarium za prawie pół ceny.

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

• Na ekrany kin w Toronto weszły w tym tygodniu: jeszcze jeden amerykański antywojenny film o wojnie "Bat 21" z Gene Hackmanem i Danny Glover w rolach głównych, w reż. Peter Markle; o filmie "Things Change" Peter Goddard, recenzent Toronto Star, napisał w Globe & Mail: "Komedia lżejsza niż powietrze o gangsterze o sercu miękkim jak... makaron". W rolach głównych Don Ameche i Joe Mantegna, reż. David Mamet.

- "Śpiąca Królowna" z muzyką Czajkowskiego, balet z choreografią Nureyewa w O'Keefe Centre (Front & Yonge, tel. 872-2262) w wykonaniu The National Ballet of Canada, 9 - 13 listopada, 30 listopada i 1 i 2 grudnia o godz. 20, w soboty i niedziele popołudniówki o godz. 12.
- "Kabaret" z Joel Grey w O'Keefe Centre od 1 do 6 listopada (Front i Yonge, 872-2262).
- 9 listopada Leonard Cohen w Massey Hall, 178 Victoria St. (593-4828).
- W "Cafe des Copains" (48 Wellington St.E., 869-0148) od 31 października do 2 listopada grać będzie Barbara Sutton Curtis.

I DZIECIOM:

- Już tylko do 13 listopada na deskach Young People's Theatre (165 Front St. East, tel. 864-9732) grana będzie sztuka "The Emperor's Panda".
- Jeszcze raz polecamy wystawę dinozaurów w Royal Ontario Museum (100 Queen's Park, tel.: 586-5549). Nasze redakcyjne dzieci w wieku 15 miesięcy - 14 lat były, bawiły się i uczyły bez znużenia trzy i pół godziny. Wstęp dla rodziny (minimum dwie dorosłe osoby, maksimum troje dzieci) - 10 dolarów. W czwartki od godz. 16.30 za darmo!

Leczenie naturalne
DOKTOR
DANUTA ROZBICKA N.D.M.D.,

lekarz medycyny, okulista z Polski.
Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrej i przewlekłej choroby metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "bioelectric diagnosis" wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłóceń biopola.
Adres: 425 Jane Str./Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

Redaguje:
LIDIA DOBOSZ

ZDROWIE

PYTANIE:

Czy ograniczenie spożycia soli jest bardzo istotne?

J.K. z Toronto

ODPOWIEDŹ:

Sól jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania ludzkiego organizmu. Jej niedobór może wywołać bardzo poważne dolegliwości. Mamy tu na myśli przeważnie niedobór sodu - głównego składnika soli.

Z reguły mamy jednak do czynienia z nadmiarem, i to bardzo dużym soli w prowadzonej wraz z pokarmami do organizmu. Sól jest dodawana praktycznie do wszystkich potraw wytwarzanych na skalę przemysłową. Jest ona składnikiem potraw, które wcale nie mają słonego smaku takie jak słodycze i desery oraz napoje. Sól dodaje się w celu poprawienia czy też podkreślenia smaku. Ponieważ jest znacznie tańsza od wszelkich innych środków smakowych - jest często nadużywana. Nic więc dziwnego, że nadmiar soli jest problemem powszechnym, na który należy zwrócić uwagę.

Nie mamy wpływu na ilość soli w produktach gotowych, ale bardzo łatwo, prawie bez zmiany smaku, możemy ograniczyć ilość soli dodawanej do potraw przygotowywanych w domu. Później, możemy robić nasze zakupy bardziej selektywnie wybierając

tylko wyroby bez nadmiaru soli. Takim łatwym wyborem jest zmiana masła lub margaryny solonej na niesoloną.

Dieta małosolna jest zalecana dla wszystkich bez względu na wiek i tryb życia. Istnieje ścisła, udowodniona współzależność między spożyciem soli a ciśnieniem krwi u człowieka. Nadmiar soli sprzyja częstym przypadkom niebezpiecznego nadciśnienia.

Jednak wielu z nas konsumuje na co dzień potrawy z ogromną ilością soli bez najmniejszego problemu. Mało to, niektórzy robią to przez całe życie, nigdy nie mając najmniejszego problemu z wysokim ciśnieniem. Niemniej inni nabawiają się nadciśnienia właśnie z powodu nadmiaru soli. Najnowsze badania wykazały, że wrażliwość organizmu na sól wzrasta wraz z wiekiem. Wraz z procesem starzenia pogarsza się funkcjonowanie nerek, organizm wydziela coraz mniej substancji, które pomagają w wydzieleniu sodu. Naukowcy nie znają dokładnie wszystkich przyczyn wywołujących wysokie ciśnienie krwi. Czynniki genetyczne (dziedziczne) i dieta są niewątpliwie najistotniejsze.

Tak więc, czy warto ryzykować? Niezależnie od wieku, chociaż częściowe ograniczenie spożycia soli będzie miało korzystny wpływ na nasze zdrowie i kondycję.

PIERWSZA POLONIJNA

NATUROPATHIC CLINIC

DR. HALINA SROCZYŃSKA M.D., N.D.

DR. LIDIA DOBOSZ M.D., N.D.

PRZEJMIE ZAWIADAMIA O OTWARCIU
KLINIKI LECZENIA ŚRODKAMI NATURALNYMI
(ZIOŁA, AKUPUNKTURA, HOMEOPATIA, DIETA,
HYDROTHERAPIA, FIZJOTERAPIA)

1595 Bloor Str. W. Stacja metra: DUNDAS WEST
TEL. 534 - 0050

Apteka

Redaguje: **natury**
lek.med.

JADWIGA GÓRNICKA

ANTYBIOTYKI NATURALNE

Co jeśli to przeziębiamy się jak licho. Rok w rok łapie nas grypa, angina i oskrzela. Czy może pani doktor poradzić coś na odmienności kanadyjskiej pogody i zasugerować praktyczne drogi uodpornienia się na tutejsze wirusy i bakterie?

Zawsze zalecam stosowanie antybiotyków naturalnych, o których czytali Państwo w poprzednich numerach.

Oczywiście te wszystkie antybiotyki naturalne nie są tak silnie działające wyjątkowo cały ustrój człowieka jak antybiotyki syntetyczne. To prawda. Ale stosując prawidłowe zestawy produktów spożywczych, dbając aby w żywieniu dostarczyć wszystko człowiekowi, a więc i przyprawy, utrzymuje się dobre przyswajanie przez sprawnie działający przewód pokarmowy i uodpornianie człowieka na wszelkie infekcje.

Hartowanie organizmu wodą słoną, zawierającą sól ciemną jest terapią pomocniczą przy stosowaniu antybiotyków naturalnych.

Świeże powietrze, zawierające tlen o jonizacji ujemnej jest podstawowym warunkiem zapewniającym prawidłowe krążenie krwi.

Ruch, gimnastyka lub marsze na świeżym powietrzu, ułatwiają normalne ukrwienie organizmu i są obok refleksoterapii uzdrawiające cały ustrój.

Olejki eteryczne zawierają terpeny, hamują rozwój drobnoustrojów chorobotwórczych, leczą grzybicę, świerzb (np. czosnek, cebula). We właściwych dawkach wywołują lepsze ukrwienie skóry np. eugenol, kamfora, mentol. Olejki eteryczne wzmacniają mięsień sercowy i regulują krążenie krwi, działają anestetycznie, uśmierzają ból.

Olejki rumianku, krwawnika, mięty pieprzowej, piołunu, eukaliptusa, dziurawca działają przeciwzapalnie.

Olejki kozłka, melisy działają pobudzająco, uspokajająco i znieczulająco na ośrodkowy układ nerwowy.

Uprzejmie zawiadamiamy, że po letniej przerwie wznowiamy cykl spotkań na temat:

"O CZYM KAŻDY POLAK
ZAMIESZKAŁY W KANADZIE
WIEDZIEĆ POWINIEN".

W ramach naszych spotkań, pracownik Wydziału Zdrowia miasta Toronto Pani DIANA ZYBAŁA wygłosi prelekcję połą-

Olejki wywierają dodatni wpływ na wątrobę, pęcherzyk żółciowy, żołądek i jelita, wzmacniają apetyt.

Olejki pietruszki, selera, majeranku wywołują przekrwienie, są moczopędne i odkażają przewody moczowe.

A oto najważniejsze rośliny olejkowe. W nawiasach główny składnik olejku:

Arnika (tymol), rumianek (chamazulen), mięta (mentol), szalwia (lujon), anyż (anetol), kminek (karwon), kolendra (linalol), koper włoski (anetol), piołun (tujol), krwawnik (chamazulen), tymianek (karwakrol), pomarańcza (limonen), oman (alantolaktol), lubczyk (stolidy), kozłek lekarski (borneol), tatarak (azaron), lawenda (linalol), melisa (cytral), rozmaryn (borneol), ruta (kumaryna), jałowiec (pinen), pietruszka (apiol), sosna (pinen), kopytnik (azaron), majeranek (terpinen), macierzanka (karwakrol), arcydzięgiel (felandren), gorczyca biała (synalbin), chmiel (mircen), cytryna (limonen), eukaliptus (cyneol), biedrzyca (kumaryna), bylica (dwyhydromatrykaria), gorczyca czarna (izosiarokocyjanian alilu).

Ponadto stosuje się:

Kit pszczeli - propolis - zawiera także antybiotyki naturalne, chroniące w ulu przed infekcją, przed gniciem i nadmierną niekorzystną fermentacją. Propolis stosowany przez ludzi chroni przed infekcjami wirusowymi i bakteryjnymi.

Swoje przeciwwapalne i przeciwbakteryjne oraz regenerujące działanie ujawnia propolis przy leczeniu oparzeń i innych zmian chorobowych skóry, śluzówek, a także przy głębszych ranach. Nawet wdychanie propolisu przy inhalacjach, poprawia śluzówkę nosa, zatok bocznych nosa, gardła, krtani. Stosowany w gałkach dopochwowych lub w czopkach działa przeciwbakteryjnie i regenerująco, leczy stany zapalne, nadżerki, hemoroidy nawet krwawiące i ropiejące.

Sól morską zawiera jod, magnez i inne mikroelementy, działa także przeciwbakteryjnie i przeciwnie. Płukanie gardła roztworem soli morskiej (1 łyżeczka na szklanke przegotowanej wody + 10 kropli azukalenu + 1 kropla 10 proc. propolisu) zapobiega wszelkim stanom zapalnym gardła, krtani, a także leczy te stany chorobowe.

Książki z serii

Apteka Natury

do nabycia
pod telefonem 532 - 9054

czoną z wyświetleniem filmu na temat:

"O CZYM POWINNIŚMY WIEDZIEĆ
PRZECHODZĄC NA EMERYTURĘ".

Spotkanie odbędzie się w dniu 27 października 1988 r. (w czwartek) o godzinie 7:00 wieczorem, w sali parafialnej Kościoła Św. Kazimierza 154 Roncesvalles Ave. Wstęp wolny.

SMOLEŃ, LASKOWIK...

... SCHUBERTH, REWIŃSKI, JAŚLAR, GOŁĘBIEWSKI, ORKIESTRA GÓRNEGO

3.11. OTTAWA - 8:00

De La Salle High School,
Tel.: (613) 746-6512.

4.11. MONTREAL - 8:00.

Westmount High School,
4350 St. Catherines - 766-7362

5. 6.11. TORONTO -

sobota 8:00, niedziela 3:00, 7:00

1141 Bloor St. W.

Tel.: 255-2321; 920-0662

8.11. OSHAWA - 8:00

Dom Weteranów,

1551 Stevenson North.

9.11. KITCHENER - 8:00

Polish Legion, 601 Wellington N.

10.11. LONDON - 8:00

Parafia Matki Boskiej Częstochowskiej, 416 Hill St.

KANADYJSKI SYSTEM BANKOWY

HISTORIA I ROZWÓJ
BANKOWOŚCI W KANADZIE

ABC kanadyjskiego systemu bankowego opracował dla Echa W.P., specjalista zatrudniony na stanowisku radcy w jednym z kanadyjskich banków.

Na początku dziewiętnastego wieku, na terenie dzisiejszej Kanady, istniało szereg banków, ale jedynym bankiem z tamtego okresu, który istnieje też dzisiaj jako Bank of Montreal, był "The Montreal Bank" założony w 1817 roku. Został on ustanowiony przez dziewięciu kupców z Montrealu, którzy dostrzegli konieczność stworzenia instytucji służącej zarówno ogółowi społeczeństwa jak i przedsiębiorstwom w zakresie świadczenia usług finansowych. Wkrótce potem zaczęły powstawać inne banki i do roku 1867 było ich trzydzieści pięć na terenie wschodniej Kanady, znanej wówczas pod nazwą British North America.

Każda prowincja posiadała własne prawa regulujące bankowość w ówczesnym czasie, co powodowało wiele kłopotów i niekonsekwencji w systemie finansowym. W celu zlikwidowania tych niekonsekwencji, wprowadzenia jednolitości, bezpieczeństwa i kontroli bankowego systemu, w roku 1867 rząd federalny przejął jurysdykcję wszelkich spraw bankowo-pieniężnych i ustanowił "The Bank Act", który stał się obowiązującym prawem w 1871 roku. W celu zapewnienia stałej aktualności tego prawa w zakresie warunków ekonomicznych, potrzeb obywateli oraz konkurencji, zostało założone, że Akt Bankowy będzie aktualizowany co 10 lat (szczegółowiej o Akcie Bankowym w jednym z następnych odcinków).

PIERWSZE USŁUGI

Zakres i różnorodność usług świadczonych przez banki dzisiaj z pewnością przyparłyby ówczesnym bankierom o poważną niestrawność. Klienci tamtych czasów mieli bardzo ograniczone potrzeby usług bankowych: podróże nie były tak popularne i niezbędne jak dzisiaj; pożyczanie pieniędzy i zaciąganie kredytu przeciwstawiało się ówczesnym wartościom moralnym; a rozwinięty handel wymienny nie sprzyjał zakładaniu rachunków oszczędnościowych. Nie było również kart kredytowych, RRSP, ani systemu pożyczek na zakup na przykład dóbr luksusowych, ani pożyczek osobistych

w ogóle. Pieniądze z banku można było pożyczyc na potrzeby interesu. Banki nie prowadziły usług w zakresie papierów wartościowych, czy też finansowania handlu zagranicznego. Przekraczanie rachunku (overdraft) było natomiast bardziej popularną metodą "pożyczania" niż dzisiaj.

Wszystkie transakcje, księgowania dokonywane były ręcznie, ręcznie wpisywane do rejestrów. Pismo musiało być czytelne, w przeciwnym razie kandydat nie był przyjmowany do pracy w banku. Dwie podstawowe kwalifikacje brane pod uwagę w ówczesnych czasach były uczciwość oraz dobry charakter pisma starającego się o pracę w banku.

SUKCESY
I NIEPOWODZENIA

Bankowość była ryzykownym przedsięwzięciem w pierwszych latach istnienia Kanady. W ciągu 50 lat przed Konfederacją, czyli od 1817 do 1867 roku, ponad sześćdziesiąt banków rozpoczęło działalność w Kanadzie. Do roku 1867 istniało tylko 37 banków i posiadały one łącznie 164 oddziały. Po Konfederacji nastąpił szybki rozwój gospodarczy, napływ obcego kapitału, wzrost eksportu. Na początku stulecia było już w sumie prawie 3 000 oddziałów różnych banków w Kanadzie. W okresie depresji późnych lat dwudziestych oraz Drugiej Wojny Światowej, ponad połowa istniejących oddziałów została zlikwidowana. Powojenne lata rozwoju ekonomicznego, następnie rewizja Aktu Bankowego w 1967 roku przyczyniają się do ponownego rozwoju sieci oddziałów w Kanadzie, jak również do otwierania oddziałów zagranicznych. Do 1970 r. liczba oddziałów w Kanadzie wynosi już ponad 7 000. Lata siedemdziesiąte charakteryzują się rozwojem większości przemysłów, wzrostem eksportu i zaufaniem konsumentów prowadzącym do wydawania pieniędzy. Nic wiele uwagi zwracano na fakt, że kraje rozwijające się produkowały wyroby i usługi po znacznie atrakcyjniejszych cenach niż kraje

uprzemysłowione. Jednocześnie zaczęły prędko rosnąć ceny energii, wzrastać bezrobocie. A potem już kryzys lat wczesno osiemdziesiątych, który wszyscy dobrze pamiętamy.

Oddziały bankowe nie przynoszące zysku zaczęły być zamykane na początku lat osiemdziesiątych. W ciągu 4 lat, pomiędzy rokiem 1980 i 1984 liczba oddziałów zmalała o prawie 400.

Tabela 1.1 ilustruje wzrost sieci oddziałów w latach 1900-1984:

JAKIM BANKOWOŚĆ
ULEGŁA ZMIANOM?

Dzisiaj trudno jest większości pracownikom nawet zapamiętać wszystkie usługi, jakie ich bank oferuje. Banki w większości przypadków posiadają ponad 100 usług, które stanowią dwie główne grupy handlowe (commercial) i osobiste (personal). Największą grupę klientów stanowią klienci indywidualni - Kanadyjczycy, którzy lubią oszczędzać, posiadają prawie 32 miliony rachunków w oddziałach banków kanadyjskich. Banki agresywnie konkurują pomiędzy sobą w tym zakresie. Specjaliści z marketingu prześcigają się w wymyślaniu nowych i ulepszaniu istniejących usług, aby przejąć klientów od swych konkurentów.

Banki kanadyjskie, jak wspomniane zostało we wstępie (patrz poprzednie odcinki), odgrywają ważną rolę w kanadyjskim systemie gospodarczym. Bez banków rząd nie byłby w stanie należycie wypełniać swej funkcji. Przykładem współpracy pomiędzy rządem federalnym a bankami jest sprzedaż i rozprowadzanie Canada Savings Bonds. W celu uzyskania funduszy na finansowanie wydatków rządowych, Bank of Canada (agent rządu federalnego) oferuje społeczeństwu obligacje - Canada Savings Bonds - z atrakcyjną stopą procentową. Obligacje te są dostarczane przez Bank of Canada do każdego banku, który z kolei sprzedaje je przez swą sieć oddziałów. Bank of Canada płaci bankom prowizję od sprzedaży tych obligacji. Rząd wypuszcza również krótkoterminowe

tzew. Treasury bills, lub "T-bills" w każdy czwartek po atrakcyjnych stopach procentowych. T-bills są kupowane w większości przez banki, jak również korporacje i indywidualnych klientów.

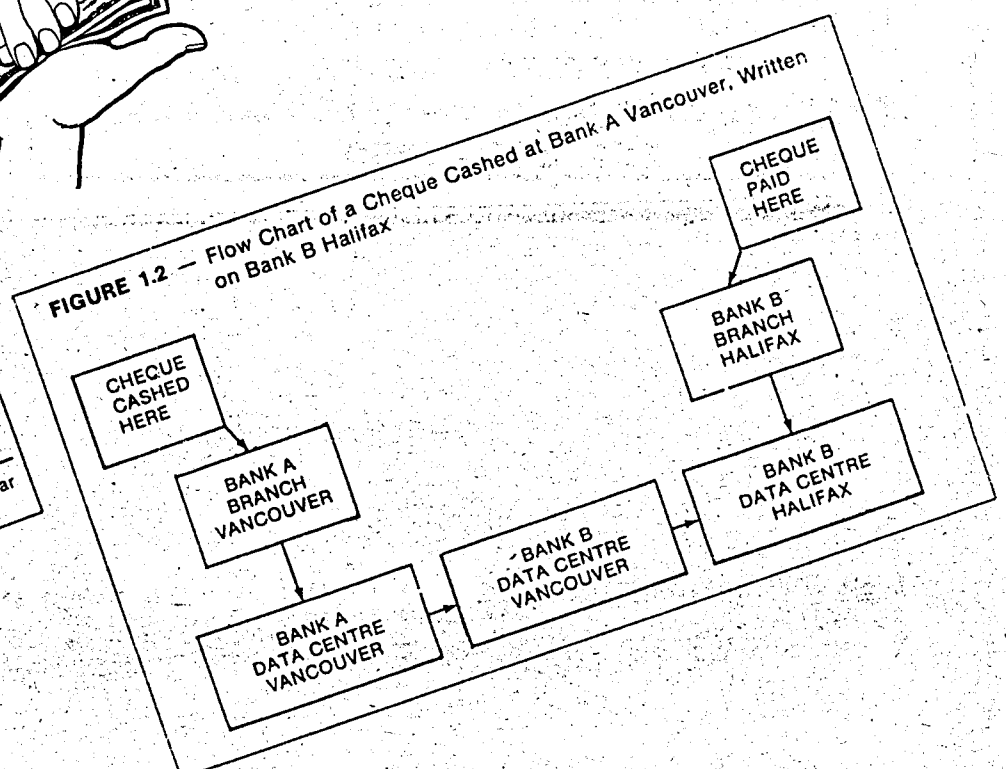
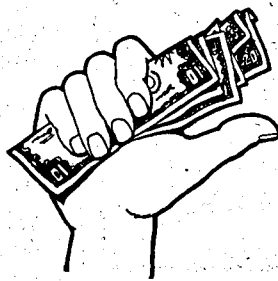
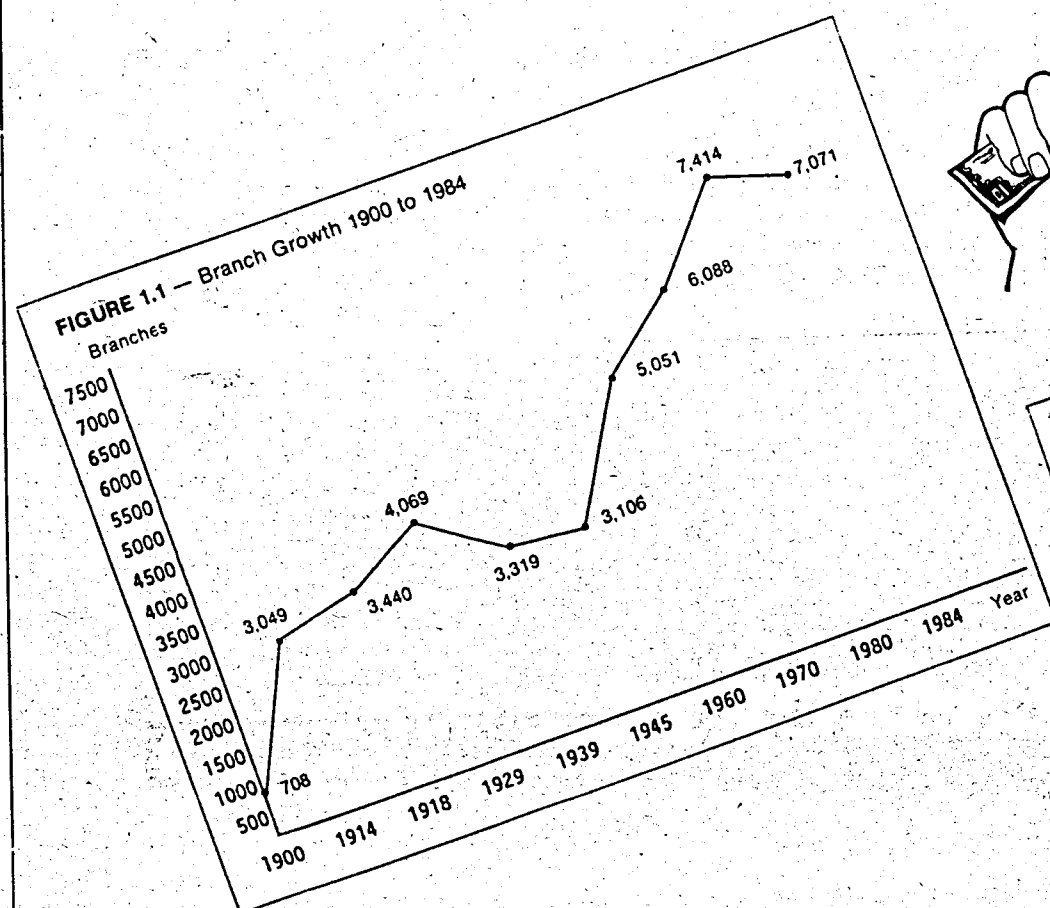
Jak wspomniano wcześniej, jedną z najważniejszych usług oferowanych przez banki jest ułatwianie formalności związanych z czekami. Prawie 7 milionów czeków przechodzi przez banki każdego dnia. W pierwszym odcinku wstępu, kilka tygodni temu wyjaśniliśmy na czym polega kanadyjski clearing system - system rozrachunkowy, który sprawia, że czek wystawiony na bank w Halifax, zrealizowany w innym banku w Vancouver, obciąża konto w stawiającego ten czek w ciągu 24-48 godzin. Tabela 1.2 pokazuje ten proces bardziej obrazowo w odniesieniu do typowej transakcji czekowej.

BANKI W USA

Czym różnią się banki kanadyjskie od amerykańskich? Do roku 1980 Kanada nigdy nie miała więcej niż 70 banków, podczas gdy USA miały 15.000.

Zasadniczą cechą bankowości amerykańskiej jest fakt, że w przeciwieństwie do Kanady działalność ta była zawsze regulowana przez indywidualne prawo stanowe, a nie federalne. Generalnie, prawo zabrania bankom amerykańskim na otwieranie oddziałów poza stanem macierzystym. Stan Illinois na przykład zabrania swym bankom otwierania oddziałów dalej niż dwie mile od głównej siedziby; stan Texas nie zezwala na więcej niż jeden oddział w stanie. To przestarzałe prawodawstwo jest pod silną presją największych banków amerykańskich i są już pewne oznaki, że w ciągu najbliższych lat wiele ulegnie zmianie w zakresie systemu bankowego w USA.

WP

video kontakt

najnowsza kaseta video
JACKA FEDOROWICZA
pt. "Wieczór autorski".
Znakomite monologi
satyryczne i parodie
programów TV.
Cena - tylko \$ 35.00
Zamówienia z załączonym
M.O. przyjmuje i kasety
wysyła oficjalny
przedstawiciel Video
Kontakt na Amerykę Płn.
Richard Heith,
3312 Sorrel Pl. Surrey, B.C.
V3S 5H7

WYDAWNICTWO KASET VIDEO
Wspomaga niezależne wydawnictwa
Kaset video w Polsce ▷ rozpowszechnia
Nia ich kasety za granicą ▷ realizuje
Je filmy oparte na materiałach
W kraju nie osiągalnych • przynosi
Cza dochód ze sprzedaży kasety na
Rozwój kultury niezależnej w Polsce
Ce • proponuje filmy o związanej
Z Polską tematyce politycznej, historycznej,
Ryzykownej, kulturalnej i społecznej
• osobom zainteresowanym wysyła
My ulotki reklamowe z opisem
POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

UWAGA: Obniżka cen
Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

TOWARY DO POLSKI

- Można DOWOLNIE zesłać skład paczki.
- Dostawy do Polski do 14 DNI.
- Dostawa bezpośrednia do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kg.
- Ceny ważne do 30 września, 1989.
- *UWAGA: Od 1 czerwca do 30 września MANDARYNEK nie wysyłamy.

Ilość	Nazwa towaru	Cena C\$	Razem
--- x 1 kg	Pomarańcze	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Cytryny	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Grepfruty	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Banany	3.40 =	-----
--- x 1 kg	Mandarynki*	3.40 =	-----
--- x 1 szt.	Ananas	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Orzech kokosowy	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Kiwi	0.80 =	-----
--- 100 g	Czekolada orzechowa	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada mleczna	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada gorzka	1.30 =	-----
--- 125 g	Guma do żucia 20 szt.	1.80 =	-----
--- 1 kg	Chalwa	11.20 =	-----
--- 500 g	Miód - dziki kwiat	2.40 =	-----
--- 250 g	Kawa ziarnista braz.	4.00 =	-----
--- 250 g	Herbata	4.80 =	-----
--- 100 szt.	Herbata ekspresowa	4.80 =	-----
--- 100 g	Kawa "Nescafe"	4.40 =	-----
--- 800 g	Czekolada w proszku	6.40 =	-----
--- 250 g	Rodzynek	1.60 =	-----
--- 200 g	Figi	2.20 =	-----
--- 200 g	Migdały	2.20 =	-----
--- 200 g	Wiórki kokosowe	2.20 =	-----
--- 450 g	Pasta czek. Nutella	3.20 =	-----
--- 1 kg	Kabanosy	12.00 =	-----
--- 1 kg	Półdzwica wędzona	14.00 =	-----
--- 1 kg	Baleron	12.00 =	-----
--- 454 g	Szynka w puszcze	4.80 =	-----
--- 340 g	Szynka mielona	2.50 =	-----

Dostawa do domu, ubezpieczenie C\$ 5.50

Załączam Cheque Money Order Total C\$

Nadawca:.....

Odbiorca:.....

Zamówienia: **EUROPAK INTERNATIONAL**

1547 Merivale Road, Station F. Box 5554
OTTAWA, Ontario K2G 4V0, Canada
TEL.: (613) 728-4446

Tylko
Międzynarodowy Klub
Matrymonialny
„LUBCZYK”
da Ci szansę poznania
kogoś bliskiego.

Posiadamy oferty Pań i Panów z Polski,
Kanady, USA i Europy Zachodniej.
Po szczegółowe informacje o
działalności Klubu piszcie do
nas załączając \$1.00.
Fotokatalog i oferty - extra \$4.00
"LUBCZYK" A-1
P.O. Box 100, Station "E"
Etobicoke, Ontario,
Canada M9C 4X9

ROACH BUSTERS
Absolutnie nie
zawodny środek
na szkodliwych
insektach -
szczególnie na
muchach i
owadach
szkodzących
domowi i
ogrodowi
zabieg
zabezpieczenia
przed
inwazją
szkodliwych
owadów
na lata
7 6 6 - 9 9 2 7

AIDS - Dżuma XX wieku

- sposoby przenoszenia się wirusa HIV
- objawy chorobowe, lekarstwa
- bezpieczne techniki współżycia seksualnego
- problemy prawne, etyczne, moralne
- głosy ofiar AIDS

Stron: 132, cena: \$7.5 plus \$ 1.5 koszt przesyłki.

Prosimy zamawiać książkę w:
UNIVERSAL PUBLISHING COMPANY
Box 1916, Edmonton, Alta, T5J 2C3

RESTAURACJA
Kobla
621 - 6050
LLBO
195 The West Mall, Etobicoke

POLISH STUDIO

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

on CITY TV
KANAL 57, KABEL 7
w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

ADRES: POLISH STUDIO
c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
431 RONCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czek, które powinny być wystawione na POLISH STUDIO.

Federacja Polek Ogniwo # 11 urządza
ZABAWĘ TANECZNĄ pt.
"BABIE LATO" w dniu
29 października (sobota) 1988
Początek o godz. 8 - 1 w nocy w sali parafialnej Kościoła Św. Kazimierza przy: 156 Roncesvalles Ave.

Do tańca przygrywa najpopularniejsza orkiestra w Polonii znakomite "CYGANKI Z GDAŃSKA".

Bilety w cenie \$10.00 do nabycia w Empress Travel 185 Roncesvalles Ave., Cepelia 139 Roncesvalles Ave., p. Terka tel. 532-6886 oraz przy wejściu.

W cenie biletu kanapki, ciasto, kawa.
SERDECZNIE ZAPRASZAMY CAŁĄ POLONIĘ

Read the truth about
THE JEWS OF POLAND
By JĘDRZEJ GIERTYCH

Order your book from

Joseph Jankowiak

7868 Oakleaf

Elmwood Park, IL 60635

USA

Send _____ copies a 5.50 US

Name _____

Address _____

City _____

State _____ Zip _____

KASETY MAGNETOFONOWE

Pełne 2 godziny śmiechu, co nie młara. Każdy dowcip - burza śmiechu. Dowcipy rodziny Masztalskich.

Wybór najwspanialszych żartów polskich.

Cena \$16.00 wraz z opłatą pocztową.

Kasetki prześlemy do 2 tygodni.

Money Order POL-MAK Services

i przesłać na POLMAK Services Ltd.,

10916 - 97 Str., EDMONTON, Alta

T5H 2M5

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914

1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ SAMOCHODY

□ LEKI □ GOTÓWKA □ WĘGIEL □ ŻYWNÓŚĆ

□ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

UWAGA: EDMONTON I OKOLICE
LOKALNE PRZEDSTAWICIELSTWO POLIMEX

ZNAJDUJE SIĘ W POLONEZ TRAVEL AGENCY PRZY 9915 108 AVE
EDMONTON, ALTA, TEL. 424-0521

121 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R - 2K9

(416) 531 - 8786

Enterprises Ltd.

Wszystko można załatwić telefonicznie!

- Paczki morskie i lotnicze
- Owoce cytrusowe, żywność
- Przekazy na konta i do rąk
- Najtańsze ubezpieczenia wizerunkowych
- Przedłużamy wygaśnięte ubezpieczenia
- Przewozimy osoby z i do Montrealu
- Zaproszenia, telexy i telegramy
- Polskie książki, taśmy,
- Ziela Herbapolu, kremy,

ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

Akceptujemy wszystkie karty kredytowe
WSZYSTKO Z GWARANCJĄ!!!

POLSKIE BIURO PODRÓŻY JERZEGO ŁUCKIEGO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 stacja kolejki Dundas West. TEL. 533-9496-7
 Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane • Zlecenia w katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia • Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Pomoc w przenoszeniu bagaży, dowożenie pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim doświadczeniem.

TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

FIRMA PRZEWOZOWA

O R Z E Ł

- Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montrealu lub z lotniska do domu
- Nowe klimatyzowane samochody
- Osobny samochód dla niepalących
- Pomoc przy przenoszeniu bagaży

10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM

TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

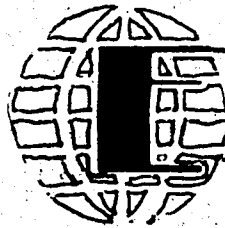
Przewóz osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagaży • serwis pod dom • komfortowe mikrobusy • konkurencyjne ceny • bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi
 OBSŁUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge, London.

ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.

TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONGESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991

(naprzeciwko Credit Union)

AIR CANADA

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

RENATY OKOŁO-KUŁAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)
- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
- Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIEZKI po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 132 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
- Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE
- AKTA NOTARIALNE, legalizacje
- Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody — szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa

AUTHORIZED DEALER

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

Tel. (416) 536-3554/6991

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Rongesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

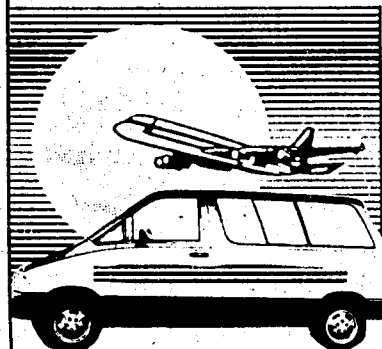
DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

WYCIEZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

**Pan Tadeusz
TRANSPORTATION**

NAJSTARSZA FIRMA
PRZEWOZOWA

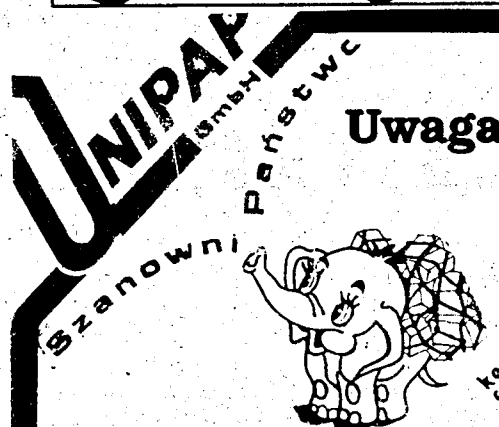
Przewóz pasażerów na trasie
 Lotnisko Mirabel-Toronto-Lotnisko Mirabel
 Jedyna polska firma przewozowa, której
 możesz powierzyć bliskich

- ☐ odwożenie i przywożenie pod dom
 - ☐ pomoc w przenoszeniu bagaży
 - ☐ komfortowy autobus z klimatyzacją i podwójnym ogrzewaniem
 - ☐ rezerwacja odlotów, ubezpieczenia
 - ☐ ponad 5 lat doświadczenia
- Wygoda, bezpieczeństwo, troskliwa opieka

TADEUSZ WIELGOŁAWSKI

275-7747

239-9411

Uwaga

WSTĄP - ZADZWOŃ - NAPISZ
ZAPRASZAMY

Szczegółowych informacji udzielają nasze biura handlowe:

BERLIN ZACH

KURFURSTENSTRASSE 106
 1000 BERLIN 30
 TEL. 211 54 37
 FAX. 211 55 50
 TIX. 186 487

LONDYN

290 PENTONVILLE ROAD
 KINGS CROSS LONDON N1
 TEL. 833 81 13 - 14
 FAX. 833 31 02
 TIX. 926 562

PROPONUJEMY

Korzystniejsza od wszystkich innych form pomocy rodzinie w Polsce lub ul.owania z zagranicy, umożliwi przeprowadzenie firmy "UNIPAP" w pełnej legalności transakcji dewizowo-towarowej z zagranicą po najkorzystniejszym kursie...
1 US\$ = 3220 zł
 Wypłaty ulegają podwyższeniu wraz ze wzrostem walutowego kursu w Polsce.
 Wszystko załatwiamy za Was
 Wielecnie działalności firmy
 Pełne gwarancje, solidność w obsłudze.

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

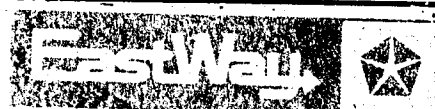
Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, ułatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED

2851 Eglinton Avenue East

NAJLEPSZY SPRZEDAWCA W SCARBOROUGH

ANDRZEJ CIERPICH

oferuje:

- największy wybór samochodów nowych i używanych
- bezkonkurencyjne gwarancje: na 7 lat: 115 tys. km.
- dogodne możliwości kredytowe
- tanie ubezpieczenia, rejestracje

NIKT NIE SPRZEDAJE
SAMOCHODÓW LEPIEJ NIŻ
ANDRZEJ CIERPICH

Tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

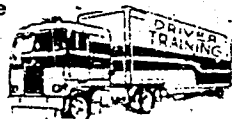

DOUBLE "R" TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
KATEGORII "A" I "D"

- ocena umiejętności i doszkolenie dla kierowców
- nauka od podstaw wraz z możliwością dogodnych spłat

REGISTERED AND APPROVED AS
A PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL

2095 Weston Rd. (na poł. od 401)

244-2725

Wszystkie naprawy samochodowe.

**Specjalne ceny
z okazji 10 rocznicy**

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tył - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Warranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwnakłosa
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna inspekcja
251-2203, po polsku 274-8229
Throway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

PASSPORT

OPTIMA • IMARK
TROOPER

Opracowanie konstrukcyjne:

OPEL, ISUZU

Bez cła

Najlepsze

światowe samochody

mgr **KAROL KUBIK**
TRENER ŻEGLARSTWA

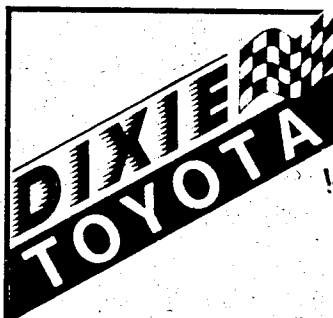
DZWOŃ

O PORADĘ

BIURO: 253-5008

DOM: 424-2144

SŁUŻY POMOCĄ
ZAWSZE POMOŻE
W WYBORZE POJAZDU

**STEFAN
BAGIŃSKI**

SALES LEASING

TEL. 238-6000

- Nowe i używane pojazdy
- Ubezpieczenie
- Pożyczki

WSTĄP DZISIAJ DO DIXIE TOYOTA

5500 Dixie Rd. Mississauga, Ont. L4W 4N3

(przy Hwy 401 i Dixie Rd.)

Przedstawiciel
**COOKSVILLE
DODGE
CHRYSLER**

290 Dundas St. E.

MISSISSAUGA

pomiędzy Cawthra i # 10

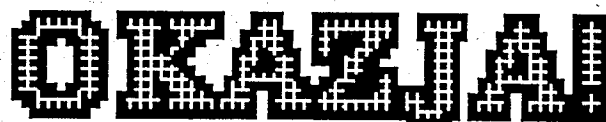

**AGNIESZKA
KARPINSKA**

Tel. bus. (416) 279-3031
res. 279-4224

- Ogromny wybór nowych i używanych samochodów
- Dodatkowa zniżka do 1500 dolarów na wybrane modele Chryslera
- Dogodne warunki kredytowe
- Nowe samochody mają 7-letnią gwarancję lub 115 tys. km.

ELŻBIETA KORZYCKA - BUSINESS MANAGER

NO PAYMENTS, NO INTEREST!

Kupując każdy nowy
Pontiac lub Buick w Old Mill
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące

DZWOŃ:

Darek Zieliński

Tel. 766-2443

OLD MILL

PONTIAC BUICK Ltd.

2500 Bloor St. W.

(Bloor i Jane)

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

**Jack
KLIMCZAK**

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

ACURA

WYSOKO
WYSPECJALIZOWANA
STACJA OBSŁUGI
SAMOCHODOWEJ

S
H
E
R
W
A
Y

Prowadzi:
SPRZEDAŻ • NAPRAWĘ
WYNAJMOVANIE SAMOCHODÓW
Wszystkie naprawy mechaniczne
Warsztat blacharski
Naprawy wypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia
(m.in. prostownice do samochodów)
Malowanie farbami europejskimi

SPECJALIŚCI O NAJWYŻSZYCH
KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić

Johna Ludwiga (mówi po polsku)

Tel. 620-1987 8⁰⁰ do 6⁰⁰

Komfort domowego ogniska!

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Rd., Toronto

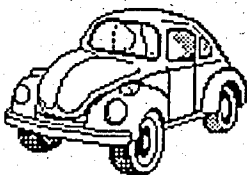
- Dostawa oleju opałowego najlepszego gatunku
- Solidna i szybka obsługa przez całą dobę
- Bezpłatne czyszczenie pieców dla naszych Klientów
- Instalacja palników o wysokiej wydajności spalania
- Naprawiamy urządzenia ogrzewcze

Nasz przedstawiciel

TADEUSZ LIS

TEL. (416) 747 - 9883

lub (416) 232 - 2262 (czynny całą dobę)

**AUTO DRIVING
SCHOOL
The Helpful
Professionals**

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor
jazdy udziela lekcji oraz
przygotowuje do egzaminów
państwowych (Kat. "G")

270-8145

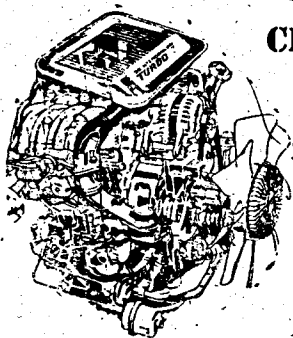
res. 536-5454

bus. 536-5454

900 Dufferin St. sta 215
Toronto, Ontario

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

Stan Ignakiewicz

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES LTD.**

Wszystkie prace objęte
gwarancją

1 roku lub 25,000 km.

KOMPLETNE NAPRAWY

Obsługa krajowych

i importowanych

samochodów

Moe Jabouri

537-2529

483 Dupont Street

537-5857

Century 21 PIOTR POBOJEWSKI

Tel. biuro: 743-7722
dom: 890-2145

Islington/Norseman/Royal York - bardzo duży, przepiękny tzw. "bungalow", garaż, prywatny jazd. Cena wyw. \$299,500. (Jedna z najlepszych okolic).
 Południowe Etobicoke (OKAZJA!) - 3-sypialniowy townhouse potrzebujący trochę kosmetyki, właściciel zastawia wszystko. Cena wyw. tylko \$138,500.
 Keele/Wilson/Hwy 401 - nowe tzw. industrial units (fabryczki, biura) o pow. ok. 2000 stóp. Ceny wyw. \$238,900 (bardzo dobra inwestycja).
 Południowe Etobicoke - bardzo dobry interes (cukiernia - piekarnia ze sprzedażą na miejscu i do innych sklepów, cena wyw. \$39,900 (właściciel przyjeżdża).
 Południowe Etobicoke/Royal York - 3 apartamentowy budynek, bardzo duży dochód. Cena wyw. \$369,900.
 Sorauren/Wright/Roncesvalles - budynek kuchodowy, 11 kawalerek i jeden apartament 2-sypialniowy, oddzielne kuchnie i łazienki.
 Dochód roczny ponad \$61,000. Cena wyw. \$467,900.
 Mississauga (OKAZJA!) - ładny 3-sypialniowy townhouse z wykonanym "basementem". Tylko \$129,900.

Anna Krysiak

RE/MAX

Udzielam rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów. Pomagam przy otrzymaniu wszelkich *mortgages*, nawet przy minimalnym *downpayment*.
BEZPŁATNE OSZACOWANIE NIERUCHOMOŚCI

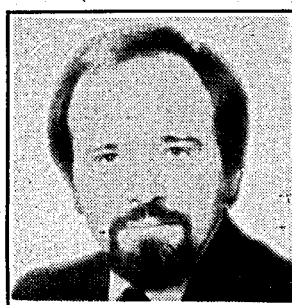

Cottage na 25-akrowej działce przy Sceleton Lake. Cena \$64 tys.
 Lawrence/Royal York - duży, 2-sypialniowy bungalow; wykonany basen z pełną łazienką. Cena \$192,900.
 Mississauga - 3-sypialniowy apartament, wynajmowany za \$975 miesięcznie - dobra inwestycja.
 Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$132,900.

Tel. biuro: 231-0600; dom: 858-0129

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
 biuro: 259-9231 dom: 621-0532

Mississauga - 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego. Cena \$145,900
 Dundas/Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$115,900.
 Bloor/Spadina - 9-apartamentowy dom. Duża działka. Cena \$1,390,000.
 Parkdale - odnowiony wolno stojący dom. Prywatny jazd. Cena \$419,000.

TORONTO...ETOBICOKE...MISSISSAUGA...

METRO TORONTO
 Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.
 Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK
 Tel. biuro: 536-5000
 dom: 247-2658

Południowe Etobicoke - kompletnie wyposażona, dobrze dochodowa Pizzeria. Tylko \$49,900.
 High Park - 2-apartamentowy dom, właściciel zmienia miejsce zamieszkania, cena wyw. \$250,000
 Lakeshore/Kipling - wolno stojący bungalow z prywatnym jazdem, cena \$239,000. (sold)
 Dundas/Cawthra - 2-sypialniowe Condo. (basen kąpielowy i wiele innych udogodnień w budynku). Tylko \$129,900.
 Zach. Toronto - nowoczesna dyskoteka, restauracja, 200 miejsc siedzących (znakomity biznes dla rodziny).
 Scarle/Eglinton Ave. - 3-sypialniowe Condominium w bardzo dobrym budynku. Cena interesująca.
 UWAŻAJ! Potrzebny budynek apartamentowy 10 mieszkań i więcej, w rejonie Lakeshore Blvd. W.

Dzidka Skretekowska

serdecznie zapraszam zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości
OFERUJĘ SWOJĄ POMOC PRZY ZAŁATWIANIU FORMALNOŚCI FINANSOWYCH I PRAWNYCH
 Wynajem: 2 sypialnie, kuchnia, łazienka, dla dwóch panów lub pani, okolica Bloor i Cawthra.

Bloor - Cawthra - 3-sypialniowy dom, 2 kuchnie, 3 łazienki, piwnica przystosowana do wynajęcia \$224,900.
 Farmy w okolicach London - 83 akry plus dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena \$124,900.

Marek Rejniak

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington - dwupoziomowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny \$2,400. Cena \$223,900.
 Delikatesy - w polskiej dzielnicy, znakomity biznes dla rodziny.
 Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja.
 Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić
 biuro: 534-7788 oraz pager dom: 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto M6R 2N3

RE/MAX Elite Realty Ltd., Realtor

(416) 449 - SOLD
 449 - 7653

ANNA SKÓRA
 Sales representative

- Eglinton/McCowan. Go Train - piękny wykończony 3-sypialniowy bungalow, działka 50 x 150 stóp, wykończona piwnica, \$209,700.
- Birchmount/St. Clair "Ranch style" bungalow, duże sypialnie, dwie pełne łazienki, wykończona piwnica, garaż, \$239,700.
- Pickering - wolno stojący, cały z cegły, 3-sypialniowy dom, \$169,700.
- Kennedy/Sheppard - 2-sypialniowe mieszkanie na najwyższym piętrze, w renomowanym budynku.
- Markham/Lawrence - dwupoziomowe mieszkanie, 2 sypialnie, centralna klimatyzacja, \$134,900.

Advance Real Estate Ltd.
 1655 Bloor St. W.
 (Naprzeciw Związkowca)

DANUTA KOTAPKA
 Biuro: 534 - 9246
 Dom: 769 - 5394

Mississauga - Dundas/Cawthra - wolno stojący, murowany, wysoki, 3-sypialniowy bungalow, z dodatkowym apartamentem na dolnym poziomie. Przepiękny, zagospodarowany ogród 62 x 128 stóp. Bardzo ładna i wygodna dzielnica. Cena tylko \$219,000.
 Etobicoke - Lakeshore/Kipling - wolno stojący, murowany, 3-sypialniowy, piętrowy dom, bardzo ciepły i przytulny. Solidna Konstrukcja. Podwójny, wolno stojący garaż z częścią zamienioną na wędzarnię. Długa, ładna działka. Kilka kroków do transportu, szkół i sklepów. Cena \$239,900.
 Okolice High Park - semi-detached, piętrowy, murowany, 3-sypialniowy dom. Świetna lokalizacja, dobra inwestycja.
 Bloor/Windermere - Co-op apartament. 3 sypialnie. Bardzo przestronny, jasny i wygodny.

NIERUCHOMOŚCI KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY ANDRZEJ PATOCZKA

Tel. bus. (416) 897-8888
 res. (416) 849-6679
 257 Dundas St. E.
 Mississauga L5A 1W8

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.

Prosimy dzwonić
ALEC MURRAY REAL ESTATE CO. LTD.

(416) 639-8004 (czynny całą dobę)
 Tel. domowy: (416) 332-8119

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION

- kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
 - fachowe porady oraz wyceny gratis
 - ściany, sufity, prace wykończeniowe
 - stolarka, malowanie, instalacje
- Tel. (416) 271-7029

Mi & Le Profesjonalnie, tanio i szybko!

- urządzamy
 - projektujemy
 - tapetujemy
 - malujemy (z zewnątrz i wewnątrz) wszelkiego typu pomieszczenia
- Tel. 253 - 0687

RE/MAX 4195 Dundas St. W. Toronto, Ont. M8X 1Y4 Mark Gorlewski

M.Sc., M.B.A., P.Eng.
 Bus. 231-0600 Res. 769-9440
SPRZEDAŻ I KUPNO NIERUCHOMOŚCI
 RESIDENTIAL • COMMERCIAL • INDUSTRIAL •
 MORTGAGES • INVESTMENTS • APPRAISALS

Century 21 Parkland Ltd.

Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych • Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki • Kupno-sprzedaż domów, condominiumów, biznesów • Townhouse i condominium w cenie od \$79,000 • Dochodowe domy w rejonie High Park-Parkdale

ERIK TURSKI

TEL. 767 - 8399

SZYBKO SOLIDNIE TANIO

- Remonty wnętrz
 - Przebudowy - basementów - kuchni - łazienek
 - Elektryka
 - Hydraulika
 - Układanie kafelek
 - Malowanie - tapetowanie
- TEL. 793 - 9453

DOMINION HARDWOOD FLOORING

INSTALOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODŁÓG DREWNIANYCH
 • TANIO • SZYBKO •
 • SOLIDNIE
 TEL. 427 - 8248

ADA M'S RADIO - TV REPAIR

Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radiodiodoborników, video, magnetofonów, konwerterów.
 TEL. 626 - 0620

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
 ☎ 249-5212 lub 742-1302

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

Wszelkie porady medyczne,
powypadkowe, rodzinne,
stress-relaxing, psycho-
terapia, wizyty domowe

Proszę dzwonić pod numer:

531-8887

dr Bogdan Pietraszek
Family Doctor
(lekarz ogólny)

190 Fern Ave.
(naprzeciwko Credit Union)
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13

ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
Tel. 532-4317

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY**

NOWE • NAPRAWY
**URSZULA I.
BAUMAN, D.T.**

przyjmuje codziennie i w soboty
4 Wall St.
(Highway 401 i Weston Rd.)
Tel. (416) 245-7168

**Polonia Kasa
Kredytowa**
65 Sherbrooke St. E. ste 103
Tel. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo
dogodnych warunkach
wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie
na sumy złożone w Kasie
pon.-środa: 10-15
czwartek i piątek: 10-20

**COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING &
INCOME TAX SERVICES**

Fachowo i solidnie
księgowość i rachunkowość
dla małych
przedsiębiorstw
wypełnianie formularzy
**ANDRZEJ
SZCZERBA**

Tel. 762-5891

**BIURO ADWOKACKIE
Y.R. BOTIUK, Q.C.**
Sprawy: SADOWE • SPADKOWE
• PRZEJMOWANIA
NIERUCHOMOŚCI
• NOTARIALNE
Dokładna znajomość języka polskiego.
2323 Bloor St. West (przy Windemere)
TORONTO, ONT. M6S 4W1
TEL. 763-4333

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

**FIRMA UBEZPIECZENIOWA
the co-operators**

Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

**UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU,
SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY**

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA
Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem.
Mówię po polsku.

366 Bloor St. E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967-6633 res: 742-0384

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych
oraz
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West **Tel. 762-4136**

doktor
**Janina
Dutkiewicz**
FAMILY PHYSICIAN
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
Tel. 828-0038

**MIRROR IMAGE
TRANSLATIONS**

Jan Weinsberg
Tłumacz przysięgły
296 Bruyere St.
Ottawa, Ont. K1N 3E5
Tel. (613) 233-6570

**PAIN
ACUPUNCTURE
CLINIC**

Wojciech Filipowicz, P.Ac.
member of Acupuncture Society of Canada
CONSULTATIONS/TREATMENT
2299 Dundas St. W., Toronto, Ont.
537-7223

**POLSKA
KSIĘGARNIA
OD NOWA**

Proponuje bogaty wybór
książek
629-7857
Książki do nabycia w
Centrum Handlowo-
Usługowym PIAST
121 Roncesvalles Ave. Toronto

**POMOC W UZYSKANIU
STATUSU IMIGRANTA
W KANADZIE**

Niezależnie od tego
jaki masz status
NIE ZWLEKAJ!
nawiąż kontakt z

**IMMIGRATION
CONSULTANTS**

Poprzedni kierownik
rządowego programu
imigracyjnego dla
Polaków w Toronto
LINDA LEVER
240 Richmond St. W.
suite 304
Toronto M5V 1W1

(416) 971-9914

**Lech Prusiński
NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ**

W związku ze
zmianami ka-
nadyjskich przepisów
imigracyjnych
zawładamy wszystkie
osoby pragnące
uzyskać stały pobyt
w Kanadzie
— niezależnie od ich
obecnego statusu— że
nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we
wtorki w godzinach
12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

**NEW YORK LIFE INSURANCE CO.
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA**

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe) •
Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP •
Annuity (emerytura)
SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK

Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515 dom: 858-0129

**INCOME TAX SERVICE
FINANCIAL PLANNING**

Zofia Adamczyk, M.B.A.

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych
i małych przedsiębiorstw wg najnowszych
przepisów finansowych.
Bezpłatne konsultacje i porady.
**JEŻELI JESTEŚ NOWO PRZYBYŁYM,
TEŻ NALEŻA CI SIĘ KREDYTY!**
Tel. 822-6826

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką.
Udziela porad i pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski, m.in.
małżeństwa przez pełnomocnika,
rozwoły w Polsce, wszelkie notarialne
pełnomocnictwa do Polski, notarialne
sprzedaże, kupna i darowizny domów,
gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe
w Polsce oraz pisma do polskich sądów i
urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO, M8V 1M4
Przyjęcia po telefonicznym uzgodnieniu
TEL. 255-5954; 259-9234

**TLUMACZENIA
NA ANGIELSKI I POLSKI
Z NASTĘPUJĄCYCH
JEZYKÓW:**

• polski • angielski
• rosyjski • francuski
• szwedzki • niemiecki
i hiszpański

RÉSUMÉ

766-9927

POLSKIE WYDAWNICTWO
drukuje książki, pamiętniki, zbiory wierszy,
magazyny, służy fachową radą i pomocą
graficzną, załatwia "copyright" i inne rejestracje,
oferuje porady marketingowe, ułatwia sprzedaż.
Po informacji należy pisać:
LESZEK ZIELINSKI
ARTEX PUBLISHING, INC.,
P.O.Box 202, Dept. A, STEVENS POINT, WI 54481
TEL. (715) 341-6959

Fine Pianos
nowo otwarty sklep
oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm
europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY
Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin
i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie
Nowy adres i telefon:
2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 Bloor St. W.
(wejście od wschodniej strony budynku)
Tel. 762-9523
otwarta
codziennie od 10⁰⁰ do 2⁰⁰ po poł. i od 7⁰⁰ do 9⁰⁰ wiecz.
soboty od 10⁰⁰ do 12⁰⁰ po poł.

Konta depozytowe...	7% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	6 1/2% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	8% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty...	9 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	9 1/2% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	9 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	9 1/2% rocznie
1-rocne Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/4% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 3/4% rocznie
R.R.I.F.	10 1/4% rocznie
Pożyczki personalne...	16% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50.000 ubezpieczone na życie)	13 % rocznie
Line of Credit...	16 1/2% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest
warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Mutual of Omaha Insurance Company

- \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku
w razie choroby lub wypadku dla osób
zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 452-7239

Piotr Chwalisz

HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
Tel. (416) 861-9046
530-0305

Halina Baranowska
M.A. A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubez-
pieczenia na życie, zdrowie, plany
emerytalne RRSP, dożywotnie renty,
ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.

suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE M9C 4Z4

Tel. bus. 622-1115

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie.

TEL. 743 - 5706

POPIERAJMY SIĘ

Pomóż Polakowi znaleźć pracę. Jeśli wiesz, że twoja firma szuka pracownika, poproś szefa by zadzwonił do nas. Nasze ogłoszenia są bezpłatne. Dziękujemy.
Echo 743 - 5706

POTRZEBNA pani, opiekunka do 2-letniego dziecka z zamieszkanem lub dochodząca. Mississauga. Tel. 275-2396

LIVE in housekeeper, baby sitter for one 5 years old boy required. Over 40, no smoking. Bayview #7 area, tel. 737-5991, 669-1218 Tiki.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Proszę dzwonić wieczorem po g. 20. Mississauga, Queensway i Hurontario. TEL. 270-1625

POTRZEBNA kobieta do sprzątan domów w Mississauga. Tel. 820-3764, proszę Anne

PRACOWNICZKA DO PRAC BUDOWLANYCH POTRZEBNI TEL. 766-8128

PILNIE potrzebna dobrze gotująca pani do przygotowywania dietetycznych posiłków dla osoby po ataku serca. Najchętniej mieszkająca w dzielnicy High Park. (Istnieje wówczas możliwość przyniesienia posiłków). TEL. 534-4367 lub 891-1342

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu w Mississauga Erin Mills. TEL. 828 - 0575

POTRZEBNA odpowiedzialna kobieta do sprzątan domu w Richmond Hill (z możliwością zamieszkania). TEL. 889-6909

OD 19 grudnia br. potrzebna opiekunka do 2-letniego dziewczynki dochodząca lub z zamieszkanem - Brampton. Tel. 793-3865 po 4 po poł.

KULTURALNA pani szuka pracy - osoby do towarzyszenia i lekkiej pracy domowej u starszych osób. Najlepiej w okolicy Scarborough. TEL. 266-5436

GRAFIK designer po ASP poszukuje pracy. TEL. 255-1621 dzwonić po 17.

WOOLWORKING shop - manufactory office desk need production workers Tel. 470-0010. Location. Steeles and Woodbine unskilled and skilled we will train. Mr. Wolf.

NANNY housekeeper live out for baby and 2 years old boy. English speaking. 484-1500

BABY sitter, housekeeper full time 8 - 4. TEL. 229-4417, 665-5741

ROYAL SKIRTS Company zatrudni krawcowe, prasowaczki, wykańczarki potrzebne. Zgłaszać się osobście, 40 Adesso Drive (Jane i Steeles) 738-7676 po angielsku Mary, po polsku Jolanta.

POSZUKIWANI sprzedawcy wyrobów dla dzieci poprzez system spotkań domowych (Home parties). Wysokie komisje. Proszę dzwonić 767-9089

FIRMA kanadyjska - sekcja polska - zatrudni pracowników do pracy umysłowej. Wymagane wykształcenie średnie i predyspozycje oparte o wyobraźnię i inicjatywę. TEL. 391-5633 po godz. 18-20, proszę Stanisława.

MECHANIK samochodowy poszukuje pracy. TEL. 425-5495

40-LETNIA kulturalna pani ze średnią znajomością angielskiego poszukuje dorywczej pracy w Scarborough lub blisko metra. TEL. 438-8527

POTRZEBNA od końca października opiekunka w średnim wieku do dzieci z zamieszkanem na miejscu. TEL. 626-7938

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej 2 lat w swoim domu w Mississauga. Tel. 566-0622

PANI do pracy w przedszkolu w okolicach High Park, i pomocy w prywatnym domu potrzebna. Przygotowywanie posiłków i sprzątanie, istnieje możliwość zamieszkania na miejscu. TEL. 766-8128.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub starszą osobą. Bloor i Dixie, tel. 238-1123

LONG Branch - Browns Line - Islington, pani 58 lat przyjmie sprzątanie, ewentualnie prowadzenie domu 3 razy w tygodniu. TEL. 251-8626

POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad dzieckiem. Mississauga Bloor i Cawthra. Tel. 270-4160 wiecz.

POTRZEBNA pani do pomocy w domu z zamieszkanem. Dzwonić wiecz. Thornhill TEL. 731-2804

DIXIE TOYOTA szuka sprzątaczą. praca i dodatki. Dzwonić po angielsku 238-6000

MŁODY mężczyzna podejmie każdą pracę. TEL. 747-9139

SUPERINTENDENT Couple experienced, congenial, able to handle cleaning and maintenance for 128 units. Bondable, good references. 20,000 to start + 2 bedrooms apartment. Benefit package. Send resume to: William Punnett Co-op 3077 Lakeshore Blvd W. Toronto M8V 1K7

WATRESS wanted to work for Donut Place. Full or part time. King and Dufferin. TEL. 531-7542 Tom

WCIAŻ potrzebni kierowcy szkolnych autobusów. Part time: Call Chatham Coach Lines - 454-3427, Laidlaw 275-1615, Charterwarp - 270-561, 243-2312, Oakville, Mississauga, Brampton, North York.

AUTOMOBILE Painters and Auto Body Repair Person for Earl Schell Painting. Some experience required. 40 hours weekly. Good wages and benefits, call 547-9591 ask for Mr. Desjardins (speak just English)

FULL time Driver required for Lakeshore Toyota, 3120 Lakeshore, East of Kipling.

PCB Assembler Solderer for manufacturer of electronic automotive instruments, Islington/Queensway, 252-5241 ask for Wanda (English speaking only)

MŁODA kobieta ze stałym pobytem szuka pracy. Elzbieta. TEL. 532-8620.

POTRZEBNA opiekunka do dziecka od godz. 2:30 do 7 wiecz. Okolice Jane i Eglinton. TEL. 763-2686

POTRZEBNA opiekunka do dziecka z zamieszkanem i wyżywieniem + 500 dol. miesięcznie. Tel. 222-0716 lub 635-1105 proszę Elę

SPRZEDAM futro nowe z nutril, rozmiar 13-14, cena 600 dol. TEL. 766-9669

LANSING buldall requires full time Lumber, Hardware, Paint Sales, Self Serve Personnel. In store training available. For interview call Paul Gerhart 276-6350 Lansing Buldall, 650 Dundas St. East Mississauga, Dundas at Cawthra.

CLASS "G" Drivers for PBB International Freight Services. Lesley Lynn 677 ext. 248

SECURITY officers, comprehensive training, excellent working conditions. Brampton, Mississauga, Milton, Oakville. Advancement opportunities. For appointment call 670-0664

POSZUKUJĘ pracy w jubilerstwie lub metaloplastyce. Dzwonić wieczorem (519) 740 - 1289 Cambridge.

KIEROWCA klasy "A" podejmie interesującą współpracę. Tel. 849-7173 wiecz.

POTRZEBNI murarze i pomocnicy do pracy na budowie od zaraz. Tel. 424-1725 w g. wiecz.

RELIABLE experience cleaning lady for adult family. Must speak some German or English. Live in or out. Downtown. Phn. 920-7663

RELIABLE able person for helping garden and house. Must speak some English or German. Downtown. 920-7663

PANI w średnim wieku zaopiekuje się dziećmi, starszą osobą lub podejmie każdą pracę z zamieszkanem od zaraz. Mieszka w Hamiltonie. Tel. (1) 544-1323

MĘŻCZYZNA szuka pracy na sobotę i niedzielę. Tel. 253-7458 po 18

HIGH tech. company locate at Victoria Park and Steeles is looking for medical services trainees experience in following field is an asset: Fiber Optics, Optics, Microscopy, Medical or Dental, Electronic and Video, Precision Instrumentation. Please send resume to: Carsten Medical Com. 151 Telson Rd., Markham, Ont. L3R 1E7, at Steve Taylor.

ZAOPIEKUJĘ się dziećmi u siebie w domu lub inne propozycje. Mississauga, okolice Dundas West - Erin Mills. Tel. 823-2229

POTRZEBNI tokarze i frezer. TEL. 452-0485

POTRZEBNA osoba do mycia podłóg i lekkiego sprzątan i uporządkowania obejścia. Okolice Bathurst i Sheppard. Dzwonić od 9-11 rano lub 6-10 wiecz. 638-4763

ZATRUDNIĘ murarzy, okolice Scarborough. Dzwonić po g. 6 po poł. Tel. 471-0359

UWAGA GEODECI Firma Roger Avis Surveying zatrudni pomocników geodetów do pracy w terenie. Tel. po angielsku 490-8352, po polsku wiecz. 439-9806

POSZUKUJĘ pracy w coffe shop, kwiaciarni, lub montaż małych elementów. Dzielnica Scarborough, Elzbieta 267-5876

ARCHITEKT znający jęz. angielski i francuski z 10-letnią praktyką w Polsce poszukuje pracy. TEL. 828-0575

INŻYNIER mechanik samochodowy z 11-letnią praktyką w Polsce poszukuje pracy. TEL. 828-0575

STOLARZ układa boazerie i parkiety, odnawia meble. Tel. 763-6857

MĘŻCZYZNA poszukuje pracy po południu i na weekendy. TEL. 438-0364

MĘŻCZYZNA w średnim wieku poszukuje pracy w charakterze tokarza. Tel. 566-5381

MŁODY mający stały pobyt w Kanadzie szuka pracy na noc w Toronto. TEL. 824-5233

BABY sitter housekeeper Bathurst and Lawrence area. Basic English necessary. Call after 12 pm 787-5593, 783-8097

POTRZEBNA pani od zaraz do opieki nad 5-letnią dziewczynką. 814 lata w Ajax. Dzwonić po g. 5.00. Tel. 428-6048

SZUKASZ dobrze płatnej pracy? Zadzwoń. TEL. 270-8919 po 20.

ECHO-Tygodnik Polski poszukuje sprzedawców zachodniej i północnej części miasta. Najlepiej w blokach gdzie zamieszkuje powyżej 10 polskich rodzin. Płacimy gotówką 30 centów od każdej sprzedanej gazety. Dobre klejzonkowe dla starszych dzieci. Gazety dostarczamy do domu. Dzwonić w godz. od 4 - 6 pm 743-5706

POTRZEBNI sprzedawcy gazety pod kioskami polskimi, na imprezach i piknikach w niedzielę. Płacimy 35 centów od każdej sprzedanej gazety. Dostarczamy do domu.

743-5706 od 4 do 6 pm ZATRUDNIĘ niepalącą panią do opieki nad dzieckiem i lekkiej pracy domowej, Thornhill z zamieszkanem na miejscu przez 5 dni. TEL. 889-4564

MŁODA z Polski poszukuje pracy. Dobra znajomość angielskiego i portugalskiego. TEL. 238-1405 wiecz. proszę Mirkę.

SZUKAM pracy w zawodzie "dental assistant" na cały etat. Tel. 431-1345

MŁODA dziewczyna szuka pracy. Dorota. TEL. 238-5654

PANI w średnim wieku zaopiekuje się dziećmi w swoim domu w Ajax. TEL. 686-6137

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub starszą osobą. TEL. 278-9994

BABY sitter for weekend who speaks Russian or English. Tel. 633-8543

ODPOWIEDZIALNA pani zajmie się dzieckiem lub zaopiekuje się starszą osobą z zamieszkanem na miejscu. 823-0448

KULTURALNA pani w średnim wieku, lubiąca dzieci, przyjmie pracę gospodyni domowej i opiekunki do dzieci z zamieszkanem, okolica obojżna. TEL. 745-2010

PROŚBA O SPONSORSTWO

MAŁŻEŃSTWO z Polski, dentyści z dwoma córeczkami, czekają w Niemczech Zach. na szansę przyjazdu do Kanady. Osoba gotowa sponsorować Państwa Gosińskich z Krkova proszona o kontakt tel. 767-5788

20-LETNI POLAK, z wykształcenia ślusarz narzędziowy przemysłu elektronicznego oraz po kursie zawodowym kucharz, z dobrą znajomością jęz. angielskiego oraz niemieckiego pragnie osiedlić się w Kanadzie. Prosi o sponsorstwo. Gotowy podjąć każdą pracę, z której wszystkie koszty sponsorstwa zwróci w niedługim czasie po przyjeździe.

Adres: Andrzej Domiański, 5140 Erkelenz, Stadt Immerath, Pescherstr. 27, RFN

2 MŁODE dziewczyny w wieku 19 i 23 lata, absolwentki szkoły średniej w Szczecinie, proszą o SPONSORSTWO. Nie mają żadnej rodziny ani znajomych w Kanadzie.

Ewelina i Elwira Walczak, 43 Thornhill Park Drive # 116, Toronto, Ont. M4H 1J4. Proszę dzwonić wiecz. 422-5501

APPLIANCES, INSTALATION AND REPAIR

Zmywarki, pralki, suszarki, otwierane garaże, etc.

ANDRZEJ
TEL. 269-7739
24 godziny

SPRZEDAM "trucka" Ford LTL - 9000. 84 rok na dogodnych warunkach. Zapewniam zatrudnienie. TEL. 239-2201

SPRZEDAM nową elegancką kurtkę z srebrnych lisów rozmiar 9-10. Cena 650\$. TEL. 532-9054

MIREK HURYN
PORADNIK ZAWODOWY
KOLEJNY KROK
W KANADZIE

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

No i koniec. Ostatni przystanek na Zachód. Trzeba wysiadać. Rozkładać toboły i zaczynać się urządzać.

Ale jak. Od czego by tu zacząć. Właściwie to nieważne, myślimy sobie, ten początek trzeba się jakoś przemęczyć, a potem będzie łatwiej. Na razie trzeba uczyć się języka, w wolnych chwilach coś dorobić, a potem zobaczymy. Potem. Jest już jakiś kąt, trochę mebli. Znajomy słyszał o jakiejś pracy. Oh, można odetchnąć. Jest i robota, stały grosz. Potem dojeżdżają żony i dzieci, jeśli nie emigrowano razem... Potem Zachód normalnie. Do shopping centre idzie się jak w Polsce do domu towarowego - aby to odwalić.

Jesteśmy wreszcie obywatelami Zachodu. Minęło 3 lata. Nawet paszport kanadyjski jest w domu i można pojechać, gdzie się chce.

A teraz przyglądnijmy się bliżej pracy zawodowej. Dyplom niby uznany przez tutejsze szkoły, ale co z tego. I tak się pracuje w innym zawodzie, a o ile w swoim zawodzie to na prostych stanowiskach, dużo poniżej własnych kwalifikacji. Żona jako z natury istota życiowo rozsądniejsza od mężczyzny "piłuje" trochę męża, by coś zrobił. Przecież on w Polsce miał sukcesy zawodowe, szacunek, ciekawą pracę, a tutaj poza pieniężnymi niewiele satysfakcji. Zresztą to "piłowanie" robi bardzo delikatnie, by nie zrazić gdzieś tam małżonka, by przypadkiem nie zrozumiał jej intencji niewłaściwie. Ona zawsze widziała w nim i wielbiła jego nieprzeciętne zdolności, a tu widzi jasno jak na dłoni, że te zdolności się marnują. Czasem jest jej jego żal. Wracą taki skonany. A przecież już i wiek nie ten, by tak się fizycznie zarządzać. On pracuje przy produkcji, czy w sektorze usługowym, gdzie choć czasem trzeba coś pomyśleć, ale w sumie cała ta praca to rutyna i dużo fizycznego wysiłku. Człowiek wpadł w rutynę. Wszystkie dni są takie same, przemijają jeden po drugim, a satysfakcji brak.

Droży rodacy, jeśli do tego etapu doszło, który opisałem, to czas najwyższy by zadać sobie w końcu pytanie "Quo vadis" i spojrzeć w przód. Czas najwyższy by zacząć decydować o własnej przyszłości. W pierw-

szych latach emigracji. Nasze zdolności wyboru czy decydowania były ograniczone. W pierwszych borykaniach brało się to, co leci. Pierwsza praca, słabe zarobki. Druga praca. Lay off. Trzecia praca - no i jakoś leci. Dano już mini-awans. Szkoda tego, więc już nie szuka się następnej pracy.

A szkoła, dalsze kształcenie. Rozumowanie jest typowe. Słyszało się, że ktoś tam skończył szkołę i to już tu w Kanadzie. Ale to nie dla mnie. Język. Przecież trzeba znać. Poza tym szkoła kosztuje. Zresztą, ile człowiek będzie się uczył w życiu.

A poza tym, jak to? Iść do szkoły, by być razem z młodymi. Przecież człowiek za stary na te numery. Testy, ćwiczenia, prace domowe, egzaminy, na dodatek ten Tofel. Po co to obciążenie, kiedy tutaj w pracy człowiek jest tak psychicznie rozluźniony. Przyjdzie do pracy rano, wyłączy swą wrażliwą duszę po to, by nie cierpieć. Swoją komputer mózgowy nastawi tak, by pracował na 2 procentach swoich możliwości, chodzi o to przecież by odwalić te 8 godzin. Wieczorem zmęczenie jest takie, że już nie chce. Zresztą po kolacji wieczór robi się taki krótki, że o jakiegokolwiek nauce nie ma mowy.

Ciąg dalszy w następnym numerze

Zainteresowani mogą skontaktować się ze mną - tel. 252-7634. Chętnie udzielię informacji.

INFORMACJE O ZAWODACH I

Podstawowa terminologia zawodowa, angielsko-polskie objaśnienia, rysunki, szkice, definicje z wymową nagraną na taśmie (n o w o s ć).

W branżach:

- budowlana • mechaniczna
- elektryczna • chemiczna
- biologiczno-medyczna i inne

Bezcenny dla inżynierów, techników i rzemieślników.

Sprzedaż i informacje:
HURYN PROFESSIONAL DEVELOPMENT
610 The Queensway, Toronto, Ontario M8Y 1K1
TEL. 252 - 7634

SAMODZIELNE, umeblowane pokoje z kuchenką, lodówką, prysznicem do wynajęcia dla dorosłych osób. Okolice południowe Etobicoke. Tel. 252-4165.

DO WYNAJĘCIA niepalącym samotnym osobom eleganckie 3 pokoje z używalnością kuchni i łazienki. Cena \$ 320, \$340, \$350 miesięcznie, okolice Dundas West i Jane. Dobra komunikacja, blisko sklepów. TEL. 766-6716 wiecz.; 762-7194 w dzień.

SPRZEDAM dom wolno stojący 10-izbowy w Zakopanem. Wiadomość 532-9054

POTRZEBUJESZ olej opałowy na zimę? Solidnie, szybko, tanio. Dzwon Tadeusz 747 - 9883

SENNIK EGIPSKO-CHALDEJSKI najwiarygodniejszy przekład dzieł wschodniego Derwisza, ponad 800 haseł wykładni przeżyć sennych w broszurze-wymyślniku BOŻENA BOX 306 Port Coquitlam, B.C. V3C 4K6

NAGRODA 1000 dol. za znalezienie apartamentu w bloku 2 lub 1-sypialniowego w mieście Toronto, w cenie do 750 dol. TEL. 653-2899 między 19 a 20.

POKOJE do wynajęcia, używalność kuchni i łazienki w Mississauga, Cawthra i Bloor. TEL. 588-7333

RODZINA z dwojgiem dzieci szuka taniego mieszkania. Tel. 253-5653

TOWNHOUSE czysty, w okolicy Albion i Islington, 3-sypialniowy + 1 dodatkowy pokój do wynajęcia od 1 grudnia, 1300 dol. miesięcznie. TEL. 745-2010, 233-4855

JEST do sprzedania dom: 3-letni, 6-pomieszczeń, 3 sypialnie, cena \$124,900, w spokojnej dzielnicy w Kitchener, blisko Conestoga College. Proszę dzwonić tel. 519 - 748-2093 lub 416 - 259-6154.

DWA umeblowane lub nie, z kuchnią i łazienką, do wynajęcia od zaraz (320 od pokoju lub 640 za apartament) w luksusowym domu. Okolice Cawthra i Bloor. TEL. 275-0305

SPRZEDAM 3-sypialniowy dom w Polsce - 24 km od Warszawy. Cena 20 tysięcy dolarów amerykańskich. Zainteresowani proszeni o kontakt, tel. 620-9194

DOOKOŁA ŚWIATA:

W pierwszym finałowym meczu o piłkarski Puchar Ameryki Północnej - "Copa Libertadores" Newell's Old Boys (Argentyna) zwyciężyli w Rosario Nacional Montevideo (Urugwaj) 1:0 (0:0).

Międzynarodowa Federacja Narciarska postanowiła, że podczas przyszłorocznych mistrzostw świata prowadzona będzie kontrola krwi w celu wykłuczenia dopingu przy pomocy transfuzji lub retransfuzji. Doping krwią polega na podawaniu zawodnikowi, przy pomocy transfuzji krwi dawcy lub jego własnej pobranej kilka tygodni wcześniej. W tym okresie organizm odtwarza brakujące czerwone ciała znacznie podnosząc wydolność organizmu.

W turnieju Pucharu Świata w szachach rozgrywanym w Reykjaviku dogrywano odczołowane partie. W XIII rundzie mistrz świata, Garri Kasparow zremisował z Aleksandrem Bieljawskim.

Prowadzą - M. Tal, J. Ehlvest i Bieljawski - po 8 pkt. przed Kasparowem, J. Nunnem i J. Timmanem - po 7,5.

Na olimpiadzie brydżowej w Wenecji odbyły się spotkania ćwierćfinałowe. W turnieju kobiet Wielka Brytania pokonała Meksyk 160:110, Kanada - Francję 154:141, Dania - Austrię 150:140, a Bułgaria - USA 170:130.

W turnieju "open" mężczyzn Włochy przegrały 88:189 ze Szwecją, Grecja z Indiami 132:155, USA pokonały Danię 162:147, a Austria - Wielką Brytanię 168:158.

Zespoły Danii i W. Brytanii w turnieju kobiet oraz USA i Austrii w kategorii open zakwalifikowały się do finałów olimpiady brydżowej w Wenecji. Dunki w półfinale pokonały Bułgarię 186:112, a Brytyjki zwyciężyły Kanadę 167:149. Natomiast w spotkaniach półfinałowych turnieju open USA wygrała 190:126 z Indiami, a Austriacy pokonali Szwedów 182:132.

Po rocznej współpracy wygasła umowa między francuskim tenisistą Henrim Leconte i opiekującym się nim Wojciechem Fibakiem. Obie strony postanowiły jej nie przedłużać.

Leconte oświadczył, że skorzystał w tym czasie wiele z zakresu taktyki, jednak Polak bardzo zajęty swoimi licznymi sprawami, mógł bezpośrednio zajmować się nim tylko podczas turniejów wielkoszlemowych, a to okazało się niewystarczające. Poza tym, po kontuzji nogi, której doznał w maju, Fibak nie mógł trenować go z ręką.

Wszystko to są argumenty, ale dodać wypada, że ten 25-letni dziś tenisista ani rusz nie może na dłużej dobrać się w parę z żadnym trenerem. Opiekunami jego byli już dwaj Rumuni - Tiriac i Dron. Francuzi Hagelauer i Dominguez (dwukrotnie). Hiszpan Santana (zaledwie przez tydzień!) i ostatnio Wojciech Fibak. Teraz chimerycznym tenisistą zajmować się mają na zmianę Eric Deblacker i Patrice Hagelauer, obaj zatrudnieni etatowo przy pucharowej reprezentacji Francji.

Może wreszcie układ 2 + 1 okaże się korzystny... a czas ku temu, gdyż Henri Leconte, uważany za jednego z najbardziej utalentowanych graczy na świecie (również przez Fibaka), ostatnio doznał porażek jedna po drugiej i - jeśli się to radykalnie nie zmieni - będzie musiał się pożegnać z miejscem w czołowej dziesiątce ATP.

Podczas odbywającego się obecnie we Frankfurcie n.M. turnieju Nabisco Grand Prix, Leconte

1:0 z Albanią na początek eliminacji „Italia '90”

W pierwszym eliminacyjnym meczu piłkarskim mistrzostw świata „Italia 90” reprezentacja Polski pokonała na Stadionie Śląskim w Chorzowie drużynę Albanii 1:0 (0:0). Bramkę zdobył w 77 min. Krzysztof Warzycha.

Miało być pięknie i mieli wygrać lepsi. Pod bramkę „lepszych” nie pofatygował się żaden z fotoreporterów, bo nie do niej miała wpadać piłka. Miało być pięknie, choć jest ostatnio w polskim futbolu tak smutno. Marnie, kompromitujące nawet grają kluby. Ale gdy na chorzowski stadion wybiegli klub o nazwie Polska, zmarnieć ludzie wierzyli, że będzie im ciepło. Wierzyli, mimo nie-

POLSKA: Wandzik - R. Warzycha, Wójcicki, Łukasik, Wdowczyk, Matysik (od 46 min. Ziobier), K. Warzycha, Urban, Rudy, Furtok, (od 72 min. Komornicki), Smolarek.
ALBANIA: Mersini - Ali-mehmeti, Josa, Hodja, Gega, Jera, Shehu (od 68 min. Stojak), Lekbello, Millo, Minga, Demollari.
Sędzią: Mircea Salomir (Rumunia).

wiary w trenerską rękę Wojciecha Łazarka mimo wszystko i na przekór wszystkiemu. Przecież to był nasz start w eliminacjach mistrzostw świata. tych mistrzostw, w których finałach jesteśmy obecni nieprzerwanie od 1974 roku, a więc powstała pewna sześciu-tradycja.

Wokół łazarkowego podwórka krąży coraz liczniejsze stadko wron. Kracza że trener jest „le”. Dla niego ten mecz miał być chybą czymś więcej, niż tylko walką drużyn o dwa punkty w najważniejszych rozgrywkach czterolecia. Może także próbą udowodnienia, że jest coś wart jako selekcjoner reprezentacji.

Miało być pięknie. Zmasowana obrona zespołu albańskiego miała leć pod naporem szybkiej kombinacyjnej gry, miała być bezradna wobec strzałów Wdowczyka i Rudego spoza 16

w I rundzie pokonał Mike'a Leacha (USA), ale w następnej przegrał ze znanym nam z występów w Stalowej Woli Meksykaninem Leonardem Lavallem (4:6, 5:7) zajmującym 136 miejsce w klasyfikacji ATP.

Po meczu reprezentacji Polski z Albanią Jan Furtok udał się do RFN, gdzie występować będzie w czołowej drużynie Bundesligi - Hamburger SV, której barw do lipca tego roku bronił Mirosław Okoński. 26-letni napastnik GKS Katowice został wyceniony na sumę 1,6 mln marek RFN. Debiut Polaka, na którego bardzo liczy trener Ribbeck, spodziewany jest w meczu przeciwko Eintrachtowi Frankfurt w najbliższą sobotę.

I LIGA

Wyniki spotkań kolejki z 22/23 października:
Pogoń - Olimpia 3:2
Jagiellonia - ŁKS 1:3
Stal - Śląsk 3:0
GKS Jastrzębie - Szombierki 1:0
Ruch - Górnik Z. 2:0
Wisła - Górnik Z. 1:2
Lech - GKS Katowice 2:2
Widzew - Legia 0:0

TABELA I LIGI

1. Górnik Z.	20	25:11
2. GKS K.	18	18:7
3. Ruch	13	13:5
4. Legia	14	14:8
5. Lech P.	18	18:13
6. Stal M.	15	15:12
7. Jagiellonia	10	10:10
8. ŁKS	15	15:5
9. Widzew	8	8:10
10. Olimpia	12	12:17
11. Pogoń	14	14:20
12. Górnik W.	10	10:16
13. Szombierki	17	17:23
14. Wisła	12	12:19
15. Śląsk	6	6:14
16. GKS J.	6	6:13

metrów. „Polska - gola, Polska - gola”. „Fala” na trybunach żyjących, aktywnych śpiewem i biało-czerwonymi flagami. Albańczycy nie chcieli, by było dla nas pięknie. Nie murowali bramki, ale w obrobie grali bardzo uważnie, lepiej niż poprawnie. Od czasu do czasu kontratakowali. Nie by nieśmiało, ale kilkakrotnie skóra cierpiała na Wandziku.

Długo nie było pięknie. Trwało nieporadne pilowanie drzewa, które polscy piłkarze zgrabali dopiero w 77 minucie. Po dośrodkowaniu z prawej strony boiska i kilksie albańskiego stopera, Krzysztof Warzycha uderzył „z klepek”. Ależ cieszył się ten zawodnik, jakże mocno radowali się inni. Wszyscy przecie tak bardzo chcieli wygrać. Już nie 5, nie 4, nie 3 i nie 2:0, jak wrócono przed meczem. Dobrymi chęćmi piekło jest wybrukowane, a oni chcieli wygrać w ogóle, zamienili wysiłek na cokolwiek wymiernego. I to się w końcu udało. Tylko to.

Polscy piłkarze mieli w Chorzowie przewagę, byli zespołem lepszym - to nie ulega wątpliwości. Ogromnie ciężko jednak przyszło im zwycięstwo. Zabrakło właśnie szybkości kombinacji, dokładnej i skutecznej gry pozycyjnej, choć przecież na taką należało się nastawić w spotkaniu z teoretycznie najsłabszą drużyną grupy eliminacyjnej. Goście z

Albanii nie liczyli na zbyt wiele, lecz przecież pamiętali, że przed czterema laty w M. u. byli bliscy wygranej, prowadząc długo 2:1. Poza tym, ci którzy uważali się za najsłabszych, zwykle najmocniejsi bywają na starcie, gdy jeszcze czyste kon-

Następne mecze: 3.XI Albania - Szwecja, 8.III.89 Albania - Anglia, 26.IV. Anglia - Albania, 7.V. Szwecja - Polska, 3.VI. Anglia - Polska, 6.IX. Szwecja - Anglia, 3.X. Szwecja - Albania, 11.X. Polska - Anglia, 25.X. - Polska - Szwecja, 15.XI. Albania - Polska.

to strat pozwala zachowywać jakieś nadzieje, choćby nierzeczywiste. Dlatego zespół albański walczył bardzo twardo. Poziom wyszkolenie polskich piłkarzy jest zaś takie, jaki jest - forsowanie ataku pozycyjnego wymaga większych umiejętności, mniej determinacji. A poczynania drużyny Wojciecha Łazarka cechowała głównie determinacja.

PO MECZU POWIEDZIELI:

WOJCIECH ŁAZAREK (Polska): - Mimo zaangażowania i determinacji zawodników mecz nie ułożył się po naszej myśli. Próbowaliśmy wcześniej rozpoznać naszych rywali, ale jak wiadomo wskutek izolacji tego kraju mieliśmy ograniczone możliwości. Zapis magnetowidowy meczu z Rumunią przysłał nam się w niewielkim stopniu, ponieważ Albańczycy zagrali w zupełnie innym zestawieniu i inaczej. Zgrusowali się na trzydziestym metrze i to przedmurze było bardzo trudne do sforsowania. Albańczycy mnie mnie zaskoczyli.

Zmiany spowodowane były niekorzystną dla nas sytuacją na boisku. Dlatego po pierwszej połowie wycofałem defensywnego pomocnika, a wszedł Jacek Ziobier, który miał zadanie „szarpać” po skrzydle Ryszarda Komornicki zastąpił Jana Furtoka, edy wdał się w szamotaninę. Przesunąłem Jana Urbana do przodu. Komornicki zaś miał za zadanie grać z tyłu i podawać piłki na skrzydła. 1:0 z Albanią pozwala spokojnie czekać na następne mecze. Młodzi zawodnicy, którzy jeszcze nie grali tak, jak bvm sobie tego życzył, będą coraz lepsi. Niektórzy piłkarze dojrżeli do reprezentacji i zastąpią tych, którzy się nie sprawdzają.

SHYGYRI RRELI (Albania): - Zadeklarowaliśmy dobrą piłkę. Zrobiliśmy wszystko, by wywleźć korzystny rezultat. Polacy osiągnęli wynik, którego pragneli. Przez większą część meczu chybaliśmy dorównywaliśmy. Nasz zespół jest odmłodzony. Występowe w nim tylko czterech zawodników, grających przed czterema laty w Mielcu. Polacy mieli przewagę i wiele okazji do strzelenia gola, grali trochę nerwowo, bo chcieli uzyskać prowadzenie zbyt szybko.

WYCINKI Z POLSKIEJ PRASY SPORTOWEJ

ROZEGRANO 21 SPOTKAŃ CO BĘDZIE DALEJ?

MOŻNA śmiało powiedzieć - po srodowej, potężnej dawce spotkań - że eliminacje „Italia '90” wystartowały już na dobre. Warto teraz zarówno przypomnieć pewne rzeczy, jak i wybiec w przyszłość. Europe podzieleną na 7 grup eliminacyjnych. Z tych, w których gra 5 drużyn - awansują bezpośrednio do finałów dwie najlepsze. Z grup składających się z 4 zespołów - awansują tylko zwycięzcy, wicemistrzowie mają szansę w barażach, ale nie bezpośrednich. Do grona finalistów dookołowane będą dwie z trzech drużyn, które w eliminacjach grupowych zdobędą najwięcej punktów. Tyle gwoi przypomnienia ogólnych zasad.

Ogółem w siedmiu grupach zostanie rozegranych 116 meczów, 35 w 1988 r., reszta w 1989 r. Rozegrano już 21 spotkań. Za wcześnie na wyciąganie wniosków, niemniej warto zestawzić wszystkie rozegrane mecze i podać terminarz na następne miesiące.

GRUPA 1

Grecja - Dania 1:1
Bułgaria - Rumunia 1:3
2.11. Dania - Bułgaria
2.11. Rumunia - Grecja

1989

26.4. Grecja - Rumunia
26.4. Bułgaria - Dania
17.5. Rumunia - Bułgaria
17.5. Dania - Grecja
11.10. Bułgaria - Grecja
11.10. Dania - Rumunia
15.11. Grecja - Bułgaria
15.11. Rumunia - Dania

Świetny start Rumunów. Remis w Atenach nie wróży niczego dobrego Duńczykom, którzy nadal bazują na „legii cudzoziemskiej”, ale ze względu na wiek wykorzystują się ona coraz bardziej.

GRUPA 2

Polska - Albania 1:0
Anglia - Szwecja 0:0
5.11. Albania - Szwecja

1989

8.3. Albania - Anglia
26.4. Anglia - Albania
7.5. Szwecja - Polska
3.6. Anglia - Polska
6.9. Szwecja - Anglia
8.10. Szwecja - Albania
11.10. Polska - Anglia
25.10. Polska - Szwecja
15.11. Albania - Polska

Bez komentarzy. Wszyscy wiedzą o co chodzi.

GRUPA 3

Islandia - ZSRR 1:1
Turcja - Islandia 1:1
ZSRR - Austria 2:0
NRD - Islandia 2:0
2.11. Austria - Turcja
30.11. Turcja - NRD

1989

12.4. NRD - Turcja
26.4. ZSRR - NRD
10.5. Turcja - ZSRR
17.5. NRD - Austria
31.5. ZSRR - Islandia
14.6. Islandia - Austria
23.8. Austria - Islandia
6.9. Austria - ZSRR
6.9. Islandia - NRD
20.9. Islandia - Turcja
8.10. NRD - ZSRR
25.10. Turcja - Austria
8.11. ZSRR - Turcja
15.11. Austria - NRD

Pierwsza niespodzianka w tej grupie był remis Islandii z ZSRR. Piłkarze Związku Radzieckiego w zwycięskim meczu z Austrią udowodnili

jednak, że było to przypadkowe potknięcie. Z pewnością zmieszczą się w pierwszej dwójce i nie zabraknie ich we Włoszech. Kto będzie tym drużyną? Może NRD, po tylu latach nieobecności w finałach?

GRUPA 4

Finlandia - RFN 0:4
Holandia - Walla 1:0
Walla - Finlandia 2:2
RFN - Holandia 0:0

1989

26.4. Holandia - RFN
31.5. Walla - RFN
31.5. Finlandia - Holandia
6.9. Finlandia - Walla
4.10. RFN - Finlandia
11.10. Walla - Holandia
15.11. RFN - Walla
15.11. Holandia - Finlandia

Praktycznie liczą się dwie drużyny - RFN i Holandia. Remis w Monachium jest korzystny dla gości.

GRUPA 5

Norwegia - Szkocja 1:2
Francja - Norwegia 1:0
Szkocja - Jugosławia 1:1
22.10. Cypr - Francja
2.11. Cypr - Norwegia
19.11. Jugosławia - Francja
11.12. Jugosławia - Cypr

1989

8.3. Cypr - Szkocja
8.3. Szkocja - Francja
22.4. Szkocja - Cypr
26.4. Francja - Jugosławia
16.5. Norwegia - Cypr
14.6. Norwegia - Jugosławia
5.9. Norwegia - Francja
6.9. Jugosławia - Szkocja
11.10. Jugosławia - Norwegia
11.10. Francja - Szkocja
25.10. Cypr - Jugosławia
15.11. Szkocja - Norwegia
18.11. Francja - Cypr

Na razie wiadomo, że odpada Norwegia (dwie kolejne przegrane). Cypr też nie będzie miał praktycznie nic do powiedzenia. Z trzech drużyn: Francja, Jugosławia, Szkocja jedna nie zobaczy Italii, Ale która?

GRUPA 6

Irlandia Półn. - Malta 3:0
Irlandia Półn. - Irlandia 0:0
Węgry - Irlandia Półn. 1:0
16.11. Hiszpania - Irlandia
11.12. Malta - Węgry
31.12. Hiszpania - Irlandia Półn.

1989

22.1. Malta - Hiszpania
8.3. Irlandia Półn. - Hiszpania
8.3. Węgry - Irlandia
22.3. Hiszpania - Malta
12.4. Węgry - Malta
26.4. Malta - Irlandia Półn.
26.4. Hiszpania - Hiszpania
28.5. Irlandia - Malta
4.6. Irlandia - Węgry
6.6. Irlandia Półn. - Węgry
11.10. Węgry - Hiszpania
11.10. Irlandia - Irlandia Półn.
15.11. Hiszpania - Węgry
15.11. Malta - Irlandia

Wielu zachowców twierdzi, że dobrze byłoby grać w tej grupie. Faworytem jest Hiszpania. Drugie miejsce może zająć - poza Malta - każdy inny zespół. Wielkie apetyty mają Węgry.

GRUPA 7

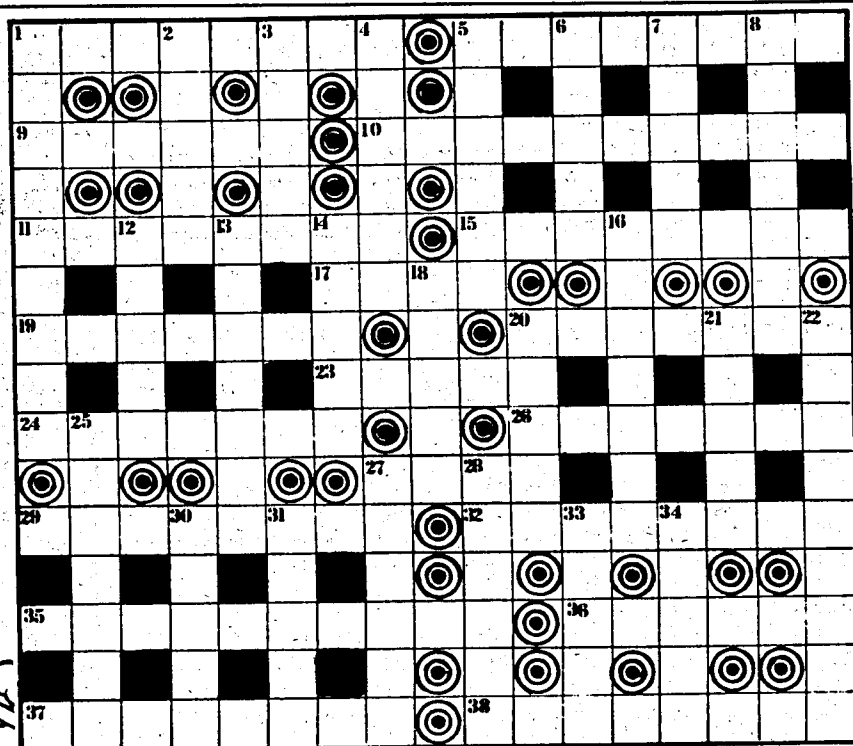
Luksemburg - Szwajcaria 1:4
Belgia - Szwajcaria 1:0
Luksemburg - CSRS 0:2
16.11. CSRS - Belgia
16.11. Portugalia - Luksemburg

1989

18.2. Portugalia - Belgia
26.4. Portugalia - Szwajcaria
26.4. Belgia - CSRS
10.5. CSRS - Luksemburg
31.5. Luksemburg - Belgia
7.6. Szwajcaria - CSRS
6.9. Belgia - Portugalia
20.9. Szwajcaria - Portugalia
6.10. CSRS - Portugalia
11.10. Luksemburg - Portugalia
11.10. Szwajcaria - Belgia
25.10. CSRS - Szwajcaria
24.10. Belgia - Luksemburg
15.11. Portugalia - CSRS
15.11. Szwajcaria - Luksemburg

Bardzo wyrównana grupa (poza Luksemburgiem). Bardzo liczą na awans Belgia, CSRS, Portugalia, a i Szwajcaria nie wypada sroce spod ogona.

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K
A

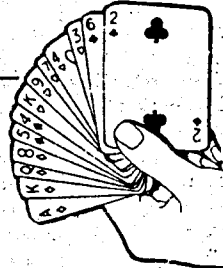
POZIOMO:

- 1 Ma prawniki
- 5 Lampa obrazowa w telewizorze
- 9 Nowy pęd wyrastający po ścięciu drzewa
- 10 Rządca prowincji
- 11 Rekwizyt policjanta
- 15 Nadwyżka, nadmiar
- 17 W segregatorze
- 19 Rozdroże
- 20 Pojedynczy wykonawca
- 23 Rezultat
- 24 Odmiana czerwieni
- 26 Najwyższy urzędnik w starożytnych Atenach
- 27 Koc
- 29 Zabezpieczenie zapłaty długu na nieruchomości
- 32 Indiański topór wojenny
- 35 Głosić, propagator
- 36 Zastępuje aktora w pewnych scenach
- 37 Polska metropolia
- 38 Substancja białkowa stosowana w przemyśle spożywczym i farmaceutycznym

PIONOWO:

- 1 Roznosicielka kłamiwych pogłosek
- 2 Jasne włosy
- 3 Wyrób czekoladowy, nadziewany
- 4 Mieszkaniec Londynu
- 5 Pomieszczenie pilota
- 6 Ludność
- 7 Coś z meblowania
- 8 Przeciwnik w dyskusji
- 12 Podróż
- 13 Przerwa teatralna
- 14 Zeszyt
- 16 Smakołyk, przysmak
- 18 Kolor w kartach
- 20 Gromada zwierząt
- 21 Część nogi
- 22 Farmaceutyka
- 25 Zakonnica
- 27 Popłoch
- 28 Wystawa
- 30 Okrywa stół
- 31 Moralność
- 33 Prototyp, szablon
- 34 Ubiór zakonny

BRYDŻ

ODCINEK 21

ZADANIE

K 2 ♠ D 9 4 3
A D 2 ♥ 6 3
K D W 6 W E ♠ 5
A K 3 ♣ 10 8 7 5

Jak W powinien rozgrywać 7 b.a., po ataku dziesiątką karō, skoro u S okazał się renons treflowy?

ROZWIĄZANIE

W rozdaniu tym T. Reese, ongiś czołowy gracz angielski, dzięki ustawieniu trudnego przymusu, nie oddał żadnej lewy.

Po asie karo, gdy do asa trefl S dorzucił blotkę kier, szanse na podział pików wybi-

nie się zmniejszyły. Niemniej Reese ściągnął trzy piki, a nuż czwarte będzie fortą. Niestety, tym razem N, do trzeciej lewy pikowej dorzucił kiera. Wobec tego Reese zgrał króla trefl i dwie lewy karowe, co doprowadziło do sytuacji:

♠ 9
♥ 6
♣ A D 2
♦ W E
♠ D 10 8

w której zgrał waleta karo. N nie mogąc zrzucić trefla, pozostawił sobie singletona kier. Teraz Reese zrzucił niepotrzebną już ósemkę trefl. Po tej lewie Reese ściągnął dwa trefle. Z kolei S musiał wysinglować kiera, gdyż zrzucenie pika dawało lewę na dziewiątkę pik. Ponieważ u przeciwników pozostało po jednym kierz, na asa kier musiał spaść król.

W rzeczywistości N miał rękę:

♠ 10 2 ♥ K 9 7 ♦ 10 9 7 ♣ W 9 6 4 2

DAMA PIK

SZACHISTA

NR 26

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 25

1. Gd5 - g8!! Sb4 : c5
2. He7 : g7 x

1. - " - Ha5 - e5
2. He7 : b4 x

1. - " - Sa4 - c3
2. Gd2 - e3 x

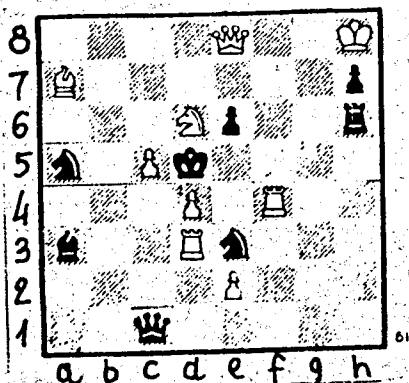
1. - " - Sb4 - d3
2. Se1 : f3 x

1. - " - Ha5 : f5 +
2. e4 : f5 x

Doskonały wstęp (pierwszy ruch białych) trudny do znalezienia, oraz występujące cztery blokowania i możliwość szachowania białego króla stawia wysoką ocenę tej dwuchodówce.

ZADANIE NR 26

Kazimierz Grabowski
Teplitz Sch. Anzeiger 1921 r.

Białe zaczynają i dają mat w 2 ruchach.
Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

Wszyscy Święci - śnieg się kręci,
a w Zaduszki drży jak wstrząski.

Na Wszystkich Świętych od zrębu
utnij gałąź dębu.

Jeśli soku nie ma,
będzie tęga zima.

We Wszystkich Świętych ziemia
skrępla -
ciała zimę wróży ciepła,
a jeśli słotno -
będzie o drzewo markotno.

27 października - czwartek

Wschód Słońca: 06.34 Zachód Słońca: 16.58
Wschód Księżycy: 18.12 Zachód Księżycy: 09.55

Imieniny obchodzą: Florencjusz, Iwona, Sabina,
Wincenty i Witomil

1904 - Otwarcie pierwszego metra w Nowym Jorku.

28 października - piątek

Wschód Słońca: 06.36 Zachód Słońca: 16.57
Wschód Księżycy: 19.04 Zachód Księżycy: 11.05

Imieniny obchodzą: Salwiusz, Szymon
i Tadeusz

1138 - Umiera Bolesław Krzywousty, rządy obejmują jego synowie, początek rozbicia dzielnicowego Polski.
1485 - Zmarł Rudolf Agricola (zwany Starszym) filozof i filolog, jeden z pierwszych humanistów Holandii i Niemiec (ur. w 1443 r.).
1548 - Zmarł Jan Dantyszek, biskup warmiński, dyplomata, poeta polsko-łaciński, doradca Zygmunta Starego, bronił praw polskich do Bałtyku (ur. w 1485 r.).
1845 - Urodził się Zygmunt Florenty Wróblewski, fizyk, uczestnik Powstania Styczniowego; autor prac z dziedziny niskich temperatur; pierwszy (wraz z Karolem Olszewskim) skroplił tlen i azot z powietrza (zm. w 1888 r.).

29 października - sobota

Wschód Słońca: 06.37 Zachód Słońca: 16.55
Wschód Księżycy: 20.06 Zachód Księżycy: 12.02

Imieniny obchodzą: Euzebia, Emelina, Jacek,
Narcyz i Wioleta

1783 - Zmarł Jean Le Rond d'Alembert, francuski filozof, matematyk i fizyk, współtwórca Wielkiej Encyklopedii Francuskiej (ur. w 1717 r.).

30 października - niedziela

Wschód Słońca: 06.39 Zachód Słońca: 16.54
Wschód Księżycy: 21.13 Zachód Księżycy: 24.47

Imieniny obchodzą: Angelus, Edmund,
Przemysław, Zenobia i Zenobiusz

Rozwiązanie krzyżówki
z poprzedniego numeru

POZIOMO: zagranica, zjazd, realizm, owsik, lichy, bazar, arlekin, drzwi, innowacja, scena, indyk, mankament, karma, pacierz, komża, sanie, stwór, narcze, nakaz, katarakta.

PIONOWO: wzgląd, narcyz, odrobina, płacz, zbiórka, gimnazjum, Apollo, insekt, arkana, ruch, wino, obarzanek, anta, rytm, inkasent, kokarda, spisec, uchwyt, terror, randka, areszt, macka.

KALENDARIUM

1451 - Urodził się Krzysztof Kolumb.
1835 - Urodził się Cyprian Godebski, rzeźbiarz, autor pomników Kopernika i Fredry w Krakowie, Mickiewicza w Warszawie (zm. w 1909 r.).
1910 - Zmarł Jean Henri Dunant, pacyfista, szwajcarski współtwórca Czerwonego Krzyża, laureat pierwszej Pokojowej Nagrody Nobla w 1901 r. (ur. w 1828 r.).
1953 - Zmarł Imre Kalman, węgierski kompozytor, autor wielu popularnych operetek (ur. w 1882 roku).

31 października - poniedziałek

HALOWEEN

Wschód Słońca: 06.40 Zachód Słońca: 16.52
Wschód Księżycy: 22.22 Zachód Księżycy: 13.20

Imieniny obchodzą: Alfons, August, Godzimir,
Krzysztof, Lucycella, Saturnin, Urban i Wolfgang

1945 - Zmarł Wincenty Witos, działacz ludowy, polityk, publicysta (ur. w 1874 r.).
1984 - Zamordowano Indirę Ghandi, premiera Indii od 180 r. (ur. w 1917 r.).

1 listopada - wtorek

Wschód Słońca: 06.41 Zachód Słońca: 16.51
Wschód Księżycy: 23.30 Zachód Księżycy: 13.47

WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

1485 - Urodził się Jan Dantyszek (patrz notka z 28 października)
1890 - Urodził się Jan Wiktor, pisarz, publicysta, działacz społeczny (zm. w 1967 r.).

2 listopada - środa

DZIEŃ ZADUSZNY

Wschód Słońca: 06.43 Zachód Słońca: 16.49
Wschód Księżycy: --- Zachód Księżycy: 14.07

Imieniny obchodzą: Bertold, Bohdana, Bohdan,
Bozydar, Eudoksusz, Konradyn i Tobiasz

1950 - Zmarł George Bernard Shaw, angielski dramaturg, krytyk i publicysta, laureat Nagrody Nobla w 1925 r. (ur. w 1856 r.).

27 października

HOROSKOP

- 2 listopada

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia

Flirt na horyzoncie! Nie trzeba się daleko rozglądać, by dostrzec kogoś, kto czeka na przychylny gest z Twojej strony. W sprawach zawodowych nieco inna atmosfera, lepsza od dotychczasowej. I od Ciebie będzie zależało, żeby sytuacja taka trwała. Znak popierający - Strzelec, unikaj Wodnika. Dzień miły - piątek, liczba - 6.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja

Niektóre sprawy nabiorą tempa. Staraj się kierować nimi tak, żeby zmierzały w odpowiednim Ci celu. Pojawi się też teraz możliwość przeprowadzenia działania, które pozwoli Ci udowodnić własne talenty i znajomość spraw, z którymi masz do czynienia na co dzień. Znak sprzyjający - Bliźnięta, unikaj Koziorożca. Dzień miły - sobota, liczba - 8.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca

Tydzień spraw niełatwych, ale - mimo wszystko interesujących. Ciekawa znajomość zawarta w tych dniach może szybko zacząć się rozwijać w serdeczną przychylność. Warto o to zabiegać, choć będzie to kosztowało trochę trudu. Uważaj, by nie popaść w konflikt z otoczeniem z jakiegoś błędnego powodu. Znak miły - Waga, unikaj Skorpiona. Twój dzień - poniedziałek, liczba - 3.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca

Nadchodzący tydzień będzie wymagał od Ciebie uwagi i przemyślnych uczuć. Jakies sprawy, przede wszystkim zawodowe nastroją Ci trochę trudności. Natrafisz teraz na tajemnicze okoliczności związane z bliską Ci sytuacją... Hamuj nadmierną ciekawość! Znak popierający - Panna, unikaj Barana. Dzień miły - środa, liczba - 7.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia

Być może pojawią się dobre szanse w sprawie dotychczas trudnej do ruszenia. Od Ciebie będzie zależało, jak wypadki potoczą się dalej. W rozmowie z kimś darzonym przez Ciebie zaufaniem, znajdziesz sposób na dalsze działanie. Niemniej skonfrontuj sprawę jeszcze z ukochaną osobą. Znak sprzyjający - Baran, unikaj Raka. Dzień sympatyczny - piątek, liczba - 8.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września

Liczne sprawy o dużym ciężarze gatunkowym. A co za tym idzie - sporo zajęć i dodatkowego wysiłku. Nie zabraknie też satysfakcji, przede wszystkim na polu zawodowym. W domu - jakieś wymówki trudne do załagodzenia... Decyzję musisz prze-myśleć. Nie zawałaj terminów. Znak sympatyczny - Ryby, unikaj Byka. Dzień miły - niedziela, liczba - 5.

WAGA: 23 września - 23 października

To będą najpewniej udane dni. Nowe lub dawno nie widziane twarze, ciekawe rozmowy. Nastąpi też zmiana osobowa w kręgu zawodowym, bardzo dla Ciebie istotna. Ale nadzieje, które z tym łączysz, nie spełnią się tak szybko. Zdecydowana poprawa w stosunkach na linii dzieci - rodzice. Znak miły - Rak, unikaj Wodnika. Twój dzień - piątek, liczba - 6.

SKORPION: 24 października - 22 listopada

Dni przebiegają pod znakiem zmennych nastrojów. Przyczyny będą głównie zewnętrzne. Trudno Ci będzie wpłynąć na ich poprawę, ale przy pewnym wysiłku dasz sobie radę, choć nie przyniesie Ci ona pełnej satysfakcji. Pod koniec tygodnia uda Ci się nieźle rozwiązać niektóre kłopoty materialne. Znak szczyry - Bliźnięta, unikaj Koziorożca. Dzień miły - czwartek, liczba - 5.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia

Unikaj sporu czy konfliktu z bliskim otoczeniem, a właśnie takie niebezpieczeństwo może Ci teraz grozić. Tło? Być może Twoje nie dość przemyślane rozważanie w sytuacji dla obu stron właśnie najważniejszej! Nawet małe ustępstwo może już poprawić atmosferę. Znak popierający - Waga, unikaj Strzelca. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia

Kilka nowości zasłyszanych w tych dniach wpłynie na ożywienie atmosfery i na poprawę Twojego nastroju. Zwłaszcza dlatego że będą dotyczyć w dużym stopniu Twojej osoby i spraw Ciebie interesujących. Twoje plany na najbliższą przyszłość też przynajmniej korzystny obrót. Znak sympatyczny - Panna, unikaj Wagi. Dzień miły - niedziela, liczba - 3.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego

Mimo drobnych nieporozumień, od których zacznie się ten udany tydzień, bieg ważnych spraw zadowoli Cię, a jedna z nich nawet bardzo ucieszy. Ważny też będzie jakiś nowy problem, który się teraz pojawi. Od właściwego zrozumienia, na czym polega Twoja rola, wiele będzie zależało... Znak sympatyczny - Ryby, unikaj Bliźniat. Dzień miły - sobota, liczba - 7.

RYBY: 19 lutego - 20 marca

Dowiedz się o sprawach, które nie tylko Cię interesują, ale od których dalszego biegu zależy będą różne Twoje plany. Nie działaj pochopnie. Trzeba wszystko dobrze przemyśleć. Dalsze postępowanie musi być bardzo dokładnie przewidziane i nakreślone. Unikaj wszelkiej improwizacji. Znak miły - Rak, unikaj Barana. Twój dzień - piątek, liczba - 2.

FUR of CANADA

Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki. Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperacje, czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

15 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 340-7871

BOŻENA'S CATERING SERVICE

poleca swoje usługi w zakresie organizacji przyjęć na różne okazje. Posiada wieloletnie doświadczenie i znakomite przepisy polskie i kanadyjskie. Oferuje ciekawe dania kuchni zimnej i gorącej.

Na zamawiających przyjęcia czeka niespodzianka. Proszę dzwonić Bożena Abratowski

TEL. 823-7981

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić

2342 Bloor St. W., Toronto

Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur

CENY KONKURENCYJNE

ARMADALE MEAT PRODUCTS (MFG.) LTD.

1011 Haultain Ct. unit 16/17

Mississauga, Ont. L4W 1W1

Tel. 625-8326/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych bezpośrednio w masarni

POLKA, lat 30, ładna, wysoka, zamieszkała w Izraelu z synem lat 6, pragnie poznać w celu matrymonialnym mężczyznę do lat 40, chętnie również z dzieckiem. Oferty proszę kierować na adres: Eliza Baranowska, str. Hapalmach 2522/20, Ashdod, ISRAEL.

53-56

Paris Studio
Andrzej z Warszawy zaprasza do swojego salonu fryzjerskiego
2007 Bloor St. West, Toronto
Tel: 766-0660

EUROPEAN ESTHETICS
natural skin care
NOWOCZEŚNIE WYPOSAŻONY ZAKŁAD KOSMETYCZNY

EUROPEAN ESTHETICS

natural skin care
NOWOCZEŚNIE WYPOSAŻONY ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Leczenie przeciwzmarszczkowe
- Pielęgnacja twarzy
- Masaż kosmetyczny
- Manicure i pedicure, waxing
- Makijaż oraz inne zabiegi

TEL. 240-9177

1692 Jane Str. Unit 4

(Skrzyżowanie LAWRENCE AV. W. / JANE ST.)

ANKA & PETER
2374 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
Tel. 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

SKIN CARE STUDIO
DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA Z WARSZAWY zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA
Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
TEL. 848 - 4835
(okolice Queensway E. and Cawthra)

dermaton ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakościowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

TEL. 766 - 1867

2198 Bloor St. W., Toronto

Słoneczna

Anna, lat 24

wykształcenie średnie

dziewczyna

Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza edycje Pań i Panów z Kanady i z Polski, pragnących wstąpić w związek małżeński. W ramach reklamy, zgodziła się nam udostępnić do publikacji. Będziemy wdzięczni, jeśli zamieszcza podobne piękne Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybraniec lasu? Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę Sunshine.

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
Sunshine

Panie i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D" Scarborough, Ont., Canada M1R 4Y7

PANI LENO

Jednak Pani nie przyszła! Preludium zawiedzione. Prosimy o kontakt z Redakcją.

NA SERIO MATRYMONIALNE SZUKAMY IDEALNEJ ŻONY!

Muzykalna niewiasta, tolerująca wieczne zajęcie męża, stateczna, ale z odrobiną fantazji, trzydziestoparoletnia, nie młódka, marzeniem jest dojrzałego biznesmana z muzycznym zacięciem. Preludium we dwoje życzy miłemu naszemu ogłoszeniodawcy Redakcja, która przyjmuje listowne zgłoszenia pań. Hasło "PRELUDIUM".

POSIADAMY 1300 ofert pięknych Polek, zamieszkałych w Polsce, Kanadzie i Europie. Wydajemy co 3 miesiące fotoalbumy. Panie zainteresujące poważne oferty panów z Kanady, USA, Australii. Panowie piszcie do nas załączając \$2 na reklamowy katalog i opłaty pocztowe: EWAPOL-BUREAU Box 306 PORT COQUITLAM, B.C. V3C 4K6 Canada

MŁODA, przystojna, szczupła, wzrost średni, brunetka, lat 34, wykształcenie średnie (pielęgniarka dyplomowana) stanu wolnego pozna pana do lat 50, spokojnego, domatora bez nałogów, celem nawiązania kontaktów i chęcią wyjazdu za granicę. Grzywacz Anna, 33-100 Tarnów, ul. Szpitalna 56/23, Polska.

Karl's Butcher & Grocery

właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
Tel. 591-1622

Superior Sausage Co.

1004 Dundas St. W.
KONKURENCYJNE CENY!

Wędzone na miejscu słynne na całe Toronto polskie kiełbasy, szynki, kabanosy, wędliny, mięsa, różne delikatesy

Tel. 531-8422

jolanta interiors

- żaluzje poziome i pionowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- modne dodatki do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebrna biżuteria
- upominki z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

CHCESZ POZNAĆ swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.

Dzwoń
633 - 4469
prosić Anię